

Büyük acı önünde bütün İstanbul tek bir insan olmuştü; ağlayan, çırpınan, düşüp bayılan tek bir insan.

Onu ne çok, ne içten seviyormuşuz!

**Sonsuz Acının Yaptığı
İnanılmıyacak Şeyler!**

**Şehirde zabıta
vak'ası yok!**

A hnlarına cemiyetin kara damgası vurulmuş sabıkahlar bile onun ölümü karşısında eski hüviyetlerinden sıyrılmışlar, derin acıyı diğer vatandaşlarla paylaşmışlardır. Her gün asgari 10 vak'a ile karşılaşan cürümüşhad mahkemesine perşembe ve cuma günleri tek vak'a gelmemiştir. Bundan sonraki günlere aid vak'alar da azalmıştır.

**Bayılanlar
bir günde 50 kişi**

D ün onun aziz nâşını ziyaret ederken teessürden bayılanlar 50 yi bulmuştur. Bunları tedavi için sarayda bir oda tahsis olunmuştur. Bu odaya her türlü tıbbi levazım konulmuş ve doktorlar memur edilmiştir. Doktorlar münavebe ile odaya nöbet beklemektedirler.

**Tayyarelerle
asker nakli**

K ardeş İran, cenaze törenine göndereceği askeri kut'ayı normal vesait ve şartlarla muayyen günde Ankara'ya yetiştiremeyeceğini anlayınca yalnız harb zamanlarında başvurulan fevkalâde bir tedbir almış, bu askerleri tayyarelerle hududa nakletmiştir.

Ecnebi heyetler gelmeye başladılar

Almanlar Emdeni de gönderiyorlar, İran heyeti Ankara'ya vardı, İngiliz Mareşalı bugün geliyor

Ebedi Şefin cenaze merasiminde ecnebi devletleri temsil edecek olan heyetler, dününden itibaren şehrimize gelmeye başlamışlardır.

Adliye nazırı Faik Satkunun riyasetinde bulunan Arnavudluk heyeti dün sabahki konvansiyonel trenle gelmiş ve Perapalas otelinde misafir edilmiştir.

Sovyet heyetini hâmil «Moskova» destroyeri de dün Karadenizden limanımıza gelerek, top atmak suretiyle şehri selâmlamış ve Kabataş açıklarında demirlemiştir. Sovyet hariciye komiseri muavini Potemkin ve Karadeniz filosu kumandanı amiral Yumasef ile diğer yüksek rütbeli deniz sübaylarından misafir edilmiştir.

Ankara'da hazin bir levha: Ağlayan köylü kadın misafir edilmiştir. (Devamı 11 inci sayfada)

Tarihte hiçbir şehir dünkü İstanbul kadar ağlamamıştır!

Dün de iki yüz binden çok fazla istanbullu, Atasının Aziz Nâşını selâmladı, gece yarısı on binlerce halk içeri giremiyerek saraydan geri dönüyordu

İşte ihtiyar bir kadın haykırıyor: "Atam, Paşam, ne olur, 10 senecik daha yaşasaydın..." İşte salonun kapısında bir feryad daha koptu: "Yalan... Yalan ölmedi O... Allah bu kadar insafsız değildir,"

Ebedi Şefin en yakınları, Başvekil ve Vekiller, evvelki gün Ankara gençliği and içerken böyle ağlıyorlardı

İsmet İnönünün Orduya taziyesi

Cümhurreisi ve Başkumandan, Mareşal Çakmağa yol - ladiği mektubda kahraman orduya gururla, güvenle baktığını bildirdi.

Ankara 17 (A.A.) — Reiscicum - hur İsmet İnönü ile Genel Kurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çak - (Devamı 11 inci sayfada)

Dün civar vilâyet, kaza, köylerden ve her taraftan Millî Kahramanın aziz nâşını ziyarete gelenler evvelki gündün çok fazla idi. Halkın, Atasına son hürmet vazifesini yapmak için göstermekte olduğu tevacümü göz önünde bulunduran İstanbul Emniyet müdürlüğünün dün sabahdan itibaren almış olduğu yeni tedbirler sayesinde gündüz herkes gayet kolay bir şekilde Dolmabahçe sarayına girebilmiş ve aynı kolaylıkla tekrar çıkmıştır.

Evvelce ilân edilmiş programa göre dünkü ziyarete saat ondan itibaren başlanacağı bilindiği halde halk, çocuklar ve mektepler gün doğar doğmaz sarayın etrafında birikmeye başlamışlardır. Tramvay şirketi evvelki günkü tenacümü kar-

şılyamadığından dün Beşiktaş hattına tarife harici olarak her günküden üç misli tramvay arabası tahsis etmiş, Beşiktaş ve Şişli deposunda yedek olarak bekleyen arabalar hep bu hatta çalıştırılmış. Yedikule - Sirkeci; Topkapı - Sirkeci; Edirnekapı - Sirkeci hattında çalıştırılan arabalar da bu hatta alınmıştır. Boğazdan, Adalardan, Anadolu yakasından ve Yeşilköy semtinden binlerce halk Dolmabahçeye Atasını görmeğe gelmiş olduğundan buralarda bir çok dükkânlar kapalı kalmıştır.

Atatürkü son bir defa görmek için civar vilâyet ve kazalardan gelenlerle Sirkeci otellerinin ve diğer otellerin bir çoğu dolmuştur.

(Devamı 11 inci sayfada)

ATA TÜRKÜN HATIRATI

“Faziletine, yüksek kadınlığına kani olduğum anam ile kız kardeşim inkılâb işlerinde bana inanmışlar ve hizmet etmişlerdi,”

— 3 —

Emir verdiğim arkadaşlar grup kumandanı Falkenhayni tanıyan adanlar değildi; fakat beni çok iyi tanıyorlardı. Onun için bir saat sonra Falkenhaynin elinden benim imzama havi kâğıd parçasını alıp avdet etmişlerdir.

Kolayca tahmin etmek mümkündür ki Mareşal Falkenhayn beni, belki benden başka bir çoklarını böyle sandıklarına al-tın vererek ifğal etmek yolunda idi!

— Bıraktığım noktaya geliyorum: Evet, Halebden İstanbul'a gitmek için tren ücreti verecek param olmadığını farkında değilmişim. Yalnız beş on atım ve kırağım vardı; zamanla edinilmiş, yetiştirilmiş cins atlar ve kısraklardı. Salihî çağır-dım, ve:

— Bu atlardan birkaçını satın da İstanbul'a gidebilelim, dedim.

Bu ahım satım neticesini bekliyerek, Halebd'e bir aile nezdinde misafir bulunuyordum. Fakat benim en güzel atları-mı pazarda satın alan bir tek adam çıkmamıştı. Hayret ettim, halbuki hayrete sebep yoktu, zabıtlarımızın malî kuvvetlerine güvenilemezdi, Halebin zenginleri ata ve kırağa çok meraklı iseler de, seferberlik ve harb içinde olduğumuzdan, bunların ellerinde bulunan hayvanları ordu alacaktı.

Bizim yegâne servetimiz olan atlardan da ümidimizi kestik.

“Vatan mı, evlâdlar mı?”

Fakat takib ettiğimiz dava ve gösterdiğimiz mukavemet bu kadar sınırlıydı olduğumuzu belki zannettirmezdi. Bunu ne için söylüyorum, bitir misiniz, bir gün aynı Haleb şehrinde çok büyük tanınmış bir kumandanla hasbıhal ediyordum. Benim bütün fikirlerime iştirak etti:

— Ne yapmak lâzumdur, dedi.

— Hiçbir şey yapamazsanız, hiç olmazsa istifa ediniz, dedim.

Muhatabım göz yaşlarıyla teyid ettiği fikir ve hissi iştirakinden sonra, bana dedi, ki:

— Yapamam, çünkü kendim ve çok sevdiğim evlâdlarım için medarı istinadım yoktur.

Hatırladığıma göre şu cevabı verdim:

— Efendim, mevzuu bahsolan koca bir Türk milletinin hayat ve mematıdır, mahvolan budur ve buna emin olduğunuzu göz yaşlarınızla izhar ediyorsunuz; bu hayat ve memat manzarası karşısında hususî mülâhazat ve endişeler varid olmamak lâzumdur.

O tarihte vaziyeti ve sözü umum üzerinde müessir olacağına şübhe etmediğim bu zatın harekete gelmesine çok in-tizar ettim.

Cemal Paşa ile bir mülâkat

Atlar ve kısraklarımızın pazarda satılmamış olduğunu söylemiştik; o sırada dördüncü ordunun bahriye nazırı kumandanı bana Halebd'e mülâki oldu. Çok şeyler konuştuk; müşterek çok kararlar vermiş olduğumuza zahib oldum. Bu safahaları hikâyeye etmek uzun olur; bu da ayrı bir fıkıldır. Fakat merhum Cemal Paşanın bana ayrıca bir muhabbet ve merbutiyeti olduğunu zikretmek te vazifemdir. Ben Cemal Paşayı Cemal Paşa olduktan, yahud Cemal Paşa Mustafa Kemal kendisiyle Halebd'e konuşan ordu kumandanı Mustafa Kemal olarak bulduktan sonra tanışmış değildim.

Bu son cümle ile Büyük Gazi tâ eski, 324 inkılâbından evvelki Selânik hatıralarına temas etti. Belki bu uzak hatıralara avdet ederek, hasbıhal kesmek arzusunda değildi. Fakat onun bütün hayatından bir anı bile kaybetmek gafletinde bulunabilir mi idik? Kendilerine Cemal Paşa ile Selânikteki münasebetlerinden bahsettirmek, daima biraz karanlıkta kalan o devre aid kıymetli notlar almak için güzel bir fırsattı. Nezaketlerinden istifade ederek, Haleb meselesine gelmek üzere, Selânik hikâyelerinden bir kaçını dinlemek istedik.

Selâniğe aid bir hatıra

Gazi Paşa bu yorgunluğa da katlandı:

— Çok seneler evvel, Selâniğin gayri tabii, daha doğru bir tâbir ile, ancak sultan Hamidvari bir teşkilât kadrosuna şâğıbilecek [Üçüncü ordu müşüriyeti maiyeti erkânıharbiyesi] nin küçük bir odasında o erkânıharb binbaşısı Cemal Bey, ben erkânıharb kolağası Mustafa Kemal Bey olarak tanıştık. Cemal Bey, eski zamanın envai türlü tecrübelerine oldukça sahib, mafevklerini zekâsı, faailiyeti ve teşebbüslerindeki sür'atle kendine hürmet ittirmiş, rütbesi küçük fakat mevkii büyük vaziyette idi. Ben ise mektebden yüzbaşı çıkar çıkmaz evvelâ hap-pis ve tevkif, sonra nefyedilmiş acemi; yahud eskilerin tâbirine göre «çömez» bir gençtim. Hakkımda bu sıfatları bir-perva kullanan tecrübelerine çok tesadüf etmişimdir. Ben kendimle diğer tarafın vaziyetini düşündüğüm zaman, ne yalan söyleyeyim, bu arkadaşlara acımaktan nefsimi menedemedim. Takdir ediyordum, ki bu zevat bizim nazarlarımızı açılmış ufuklar üzerinde, yeni tülûları haber veren âlâmetleri görmeye istidadında değil idiler. Bir aralık bu zaruri ve tabii tahavvüllere nazarı dikkatlerini cebretmek hatırımdan geçmedi değil, hatîrâna buna teşebbüs te ettim; fakat anlamdım ki onların içinde buldukları âlem başka, bizim içine girmek üzere olduğumuz âlem büsbütün başkadır. Eski âlemin şâ-hablarını, yeni âlemin güneşlerine yaklaştırmak güçtür. Herkes parlamak, parlamak ve parlaklığını göstermek hevesindedir, kendilerine hak verdim.

“Büyük adam ve büyük vatanperver kime derler?”

— Arkadaşlar, Selânikte Hürriyet meydanı denilen bir meydan vardır, maruf bezi yerler bu meydanı ihata eder: Olimpospalas, Kristal, Yönyö, vesaire... Bir gece Yönyönün mahşer gibi kalabalık, büyük salonunun bir köşesinde ufak, merdivenle çıkılır; bir de hususî oda olduğunu haber aldım ve oraya çıktım. U-fak, zarif bir salondur ve ağız ağzına dolu idi. Salonda bir masaya yaklaştığım hatırladım; bu masada ihtilâlcî zevat varmış. Raki ve birâ içildiğine dikkat ettim; masayı işgal edenler çok vatanperverane konuşuyorlardı. İnkılâb yapmaktan, inkılâb yapabilmek için büyük adam olmaktan bahs olunmakta idi. Herkeste büyük adam olmak hevesi vardı. Fakat büyük olabilmek için insan nasıl ve kimin gibi olmalı?

İçlerinden biri bağırdı: «Cemal gibi olmak isterim...» Sofrayı işgal edenlerin hepsi: «Bravo, dediler, Cemal gibi...» Sonra hiçbirini yakından tanımadığım bu zevat hep birden bana döndüler. Ben durgun ve sabit bir nazarla kendilerine baktım. Bu bakışla tabii bir şey anlatmak istiyordum. Benim tavrımdaki ve durgunluğumdaki mânaya dikkat eden yoktu. Benim onlardan daha çok, hergün ve her gece temas etmekte olduğum Cemal Bey hakkındaki nokta nazarlarımı teyid etmekte muntazır idiler. Ben, bilmem neden, bu zevatı tatmin edecek bir işarette bulunamadım. Fakat içimden şu mülâhaza geçti:

«Bir adam ki büyük olmaktan bahseder, benim hoşuma gitmez. Bir adam, ki memleketi kurtarmak için evvelâ büyük adam olmak lâzumdur, der ve bunun için bir de nümune intihab eder, onun gibi olmayınca memleketin kurtulamayacağı kanaatinde bulunur, bu, adam değildir.»

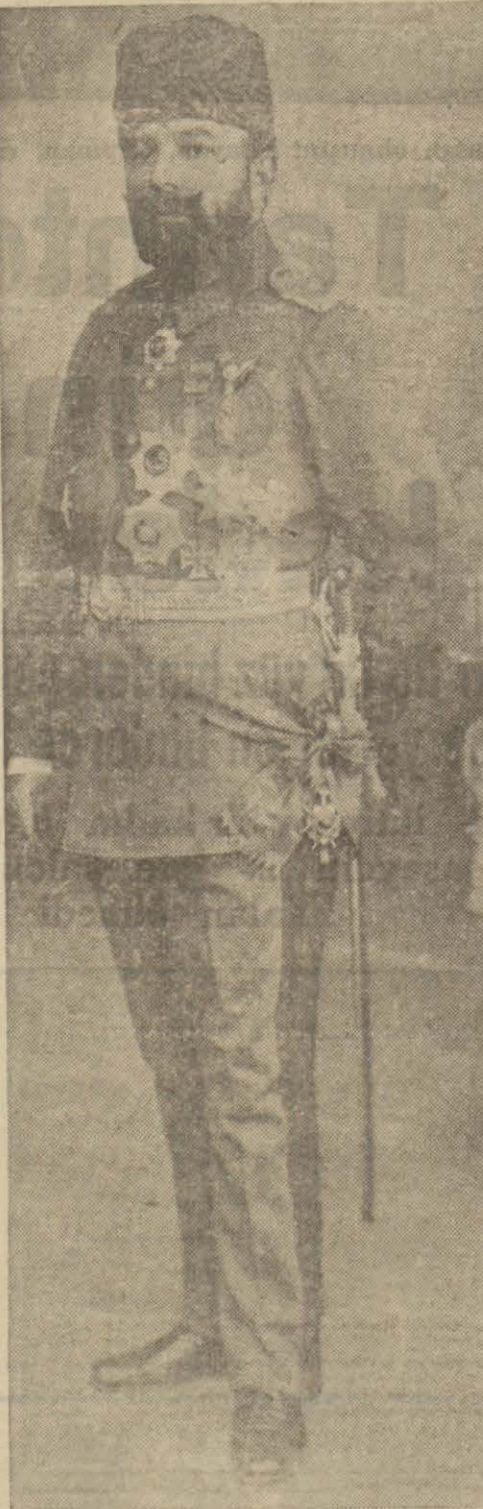
Bu mülâhazada bulunurken, sofraya arkadaşlarımızı memnun edemediğimi hissettirdim. Hiç şübhe etmem, ki, bana dair hükümleri menfi olmuştur; ve bu hükümlerini makul bir surette izah edebilmek için demiş olsalar gerektir ki:

«— Bu acemi ofendi, galiba kendini o kadar büyük görüyor, ki ve bu sebebden dairi rüyeti o kadar daralmıştır, ki artık büyüklüğü göremez hale gelmiştir. Bu adam, arkadaşımız olamaz.»

Bu gece, o sofranın mahmurluğu etrafında iki telâkîi tebellür etti: Biri müsbet, biri menfi. Bir telâkîye göre evvelâ

Büyük Millî Kahramanı doğuran mukaddes ana

Merhum Cemal Paşa

büyük adam olmak, sonra memleketi kurtarmak lâzumdur. Diğer telâkîye göre büyük adam lâfla olmaz, evvelâ memleketi kurtarmalı, ondan sonra dahi büyüklük mevzuubahs değildir.

Arkadaşlar size bu hikâyeyi bugünkü duygumla, bugünkü tecrübemle söylemiyorum, «Yönyö» nün hususî odasındaki müşahedemin bana ilham ettiği fikir, bu idi.

Cemal Paşanın makalesi

Bir gün Cemal Bey Selânik gazetelerinden birine imzasız bir başmakale yazmış; beraber çalıştığımız daireden çıkıp tramvaya binmiş, Olimposa gidiyorduk. Cemal Beyin elinde o gazete vardı, bana uzatıp dedi, ki:

— Bu başmakaleyi okudunuz mu?

— Hayır.

— Oku, dedi.

Okudum: «— Nasıl?» diye sordu.

— Alelade bir gazetecinin alelade bir yazısı dedim.

— Amma yaptın ha, bunu, ben yazdım.

Cevab verdim: «Affedersiniz, bilmiyordum, yazmamış olmanızı temenni ederdim.»

Ve ilâve ettim:

«Cemal Bey, şu ve bu tarzda siz bir takım kuş beyinli kimselere kendinizi beğendirmek hevesine düşmeyiniz, bunun hiçbir kıymeti ve ehemmiyeti yoktur. Siz içinde bulunduğumuz vaziyeti müta-lea ediniz. Ve evvelâ kabul ediniz, ki biraz feragat sahibi olmak lâzumdur. Eğer şunun bunun teveccühünden kuvvet almağa tenezzül ederseniz, halinizi bilmem, fakat atiniz çürük olur. Çünkü bizim henüz hakikatle temasa gelmemiş vâsi muhitlerimiz vardır; bu muhitlerde henüz acemikâri hayâlât ile meşbu olanlar çoktur. Büyüklük odur, ki hiç kimseye iltifat etmiyeceksin, hiç kimseyi aldatmayacaksın, memleket için hakiki mefkûre ne ise onu göreceksin, o hedefe yürüyeceksin. Herkes senin aleyhinde bulunacaktır. Herkes seni yolundan çevirmeye çalışacaktır. İşte sen bunda mukavemetli olacaksın, önüne namütenahi manialar yığacaktır, kendini büyük değil, küçük, zayıf, vasıtasız, hiç telâkîi ederek, kimseden yardım gelmiyeceğine kani olarak bu maniaları aşacaksın. Ondan sonra sana bu yüksek derlerse bunu diyenlere de güleceksin!»

Cemal Bey sözlerini sükûnetle dinledi bana hak verdi. İmzasız makalesini tenkid ettiğim için hâsıl olan teessürü zail olmuş gördüm.

Gazi Paşa, Cemal Bey hakkındaki hatıralarına, her zaman için bir ders olan bu cümlelerle fasıla verdi ve Haleb hikâyesine devam etti:

— At ve kısraklarımızın satılmamış olduğunu söylemişim. Halebd'e Cemal Paşa merhumla birçok ciddi mevzular üzerinde münakaşadan sonra, şu basit mülâkeme cereyan etti:

Bir at satışı hikâyesi

— Cemal Paşa, benim bazı cins at ve kısraklarım var. Bunları satmak ihtiyacındayım; talib bulamadım. Siz buranın eski bir kumandanısanız, bana bir yol gösterir misiniz?

— At ve kısraklarımızı evvelâ baytarlarımıza muayene ettireyim.

— Diyarbakırda iken Alman ve Avusturyalılar bu atlarla kısrakların mühim bir servet olduğunu söylediler, kıymetlerinde şübhe etmiyorum, maahaza öyle yapınız.

Cemal Paşa hepsi için iki bin altın teklif etti; kabul ettim ve bu suretle İstanbul'a hareket ettik.

Bir gün İstanbul'da bahriye müsteşarı Vasıf Paşadan bir tezkere aldım. Bu tezkereye raptedilmiş olan «Cemal Paşa» imzalı telgrafın muhteviyatı şu idi: «Hayvanlarımızı beş bin liraya sattım, sizden çok ucuz almışım, üç bin lirasını nereye göndereyim?»

Bu telgraf üzerine müsteşar Vasıf Paşanın yanına gittim; kendisine dedim, ki:

«— Bu telgrafın manasını anlıyamadım; ben paşaya atlarımı, iki bin liraya sattım; o beş bin liraya satmışsa üst tarafını bana vermeğe mecbur değildir. Fakat ilâve etmeliyim, ki bu istigname rağmen Cemal Paşa merhum, üç bin lirayı Vasıf Paşa delâleti ile bana göndermiştir.»

Âdi entrikacıların reddedilen teklifleri

Bu para yeni teşebbüsâtımda benim için medar olmuştur; bunu zikretmeği vazife addederim. Çünkü ben mütareke zamanı İstanbul'da bulunurken, ve çok vâsi teşebbüslere karar verirken, bana, bu teşebbüslerimin manasını hissedenler tarafından çok teklifatta bulunulmuştur; hepsini reddettim. Çünkü bana bu yolda teklifat yapanların hiçbir mefkûre sahibi adamlar değillerdi. Tâbirimi mazur görürseniz, bu satırları okudukları zaman kendilerinin ima edildiklerini anlıyacaktıkları şübhe olmayan o zevat da, âdi entrikacılar olduklarını reddetmeğe muvaffak olamazlarsa, bana çok küsta-

hane tekliflerde bulunmuş olduklarını kabul edeceklerdir.

★

At ve kısrak parasile İstanbul'a geldik. Anam ve kız kardeşim Akaretlerde 76 namarada ikamet ediyorlardı. Ben diğer bir ikametgâh arıyordum. Çocukluğumdanberi bir tabiatım vardır. Oturduğum evde ne ana, ne kız kardeş, ne de abhab ile bulunmaktan hoşlanmazdım. Ben yalnız ve müstakil bulunmağa, çocukluğumdan çıktığım zamandan itibaren daima tercih etmiş ve sürekli olarak öyle yaşamışım. Tuhaf bir halim daha var, ne ana - babam çok erken ölmüş - ne kardeş, ne de en yakın akrabamın kendî zihniyet ve telâkîleri ne görür, bana şu veya bu tavsiye ve nasihatle bulunmasına tahammülüm yoktur. Aile arasında yaşananlar pekâlâ bilirler ki sağdan soldan pek saf ve samimî ihtarlardan masun bulunamazlar. Bu vaziyet karşısında iki tarzı hareketten birini intihab etmek zaruridir. Ya itaat, yahud bütün ihtar ve nasihatleri hiçe saymak. Bence ikisi de doğru değildir. İtaat nasıl olur, en aşağı benimle yirmi, yirmi beş yaş farkı olan anamın ihtarlarına itaat, maziye ric'at demek değil midir? İsyân etmek, faziletine, hüsnüniyetine, yüksek kadınlığına kani olduğum anamın kalbini, telâkîlerini altüst etmektir. Bunu da doğru bulmam.

“Anam ve Kardeşim”

— Maahaza size bu münasebetle anamın ve kız kardeşimin inkılâb işlerinde bana inandıklarını ve hizmet ettiklerini de zikretmeliyim: Biz Selânikte, tahmin edeceğimiz tarihlerde, zahiri manası ne olduğunu bilmem, fakat fedakârane komitecilik yapıyorduk. Meşrutiyetin ilânından çok evvel, bir gece bizim evde bir içtîma yapmıştık. Bu ev Selânikte Mek-tebi Sanayi karşısında, pembe boyalı büyük bir evdir. İşte bu evin bir odasında bir takım arkadaşlarla toplanmıştık. Bu arkadaşlardan biri, ki şehid oldu veya vefat etti, kemalî hürmetle yâdederim, Kâmil Bey isminde bir süvari zabiti idi, şımanca bir zat... Çok paralar toplamışlardı, liralara, mecdidiyeler ve gümüş madeni paralar... Bizim müzakere yaptığımız odaya bakan hizmetçi, anama bunu haber vermiş. Yukarıda paralar, bahisler, münakaşalar ve plânlar var, manasında bir takım sözler söylemiş; anam, hasta, ihtiyar, yatağmdan kalkmış, bizim bulunduğumuz odanın kapısına kadar gelmiş ve kısmen ne konuşuklarımızı dinlemiş tekrar odasına gitmiş.

İttihaz olunan mukarrerattan sonra arkadaşlar beni terkettiler, müteakiben, uyumakta olduğunu zannettiğim anam yanına geldi, bana dedi ki:

«— Çocuğum, bir şey anlamak istiyorum, sen ve benim arkadaşlarımız yedi evliya kuvvetindeki padişaha isyan mı ediyorsunuz?»

Anama ne düşündüğümü, ne yaptığımızı söylemek istemiyordum. Fakat bizim o aşkamlı içtimamızı görmüş, her şeye vâkif olmuş olduktan sonra, artık annemden ve kardeşimden hakikati gizlemeğe lüzum görmedim, bilâkis onları tenvir etmeği tercih ettim.

— Evet anne, dedim, benim yedi evliya kuvvetinde farzettığım adam hiçbir kuvvete malik değildir. Biz burada toplanan insanlar memleketi bu zalimlerden kurtarmak istiyoruz. Senin aklın buna ermiyebilir, yahud evlâdım olduğumu unutarak, gider, evliyalara kavuşursun.

Anam o vakit aklını başına aldı, dedi, ki:

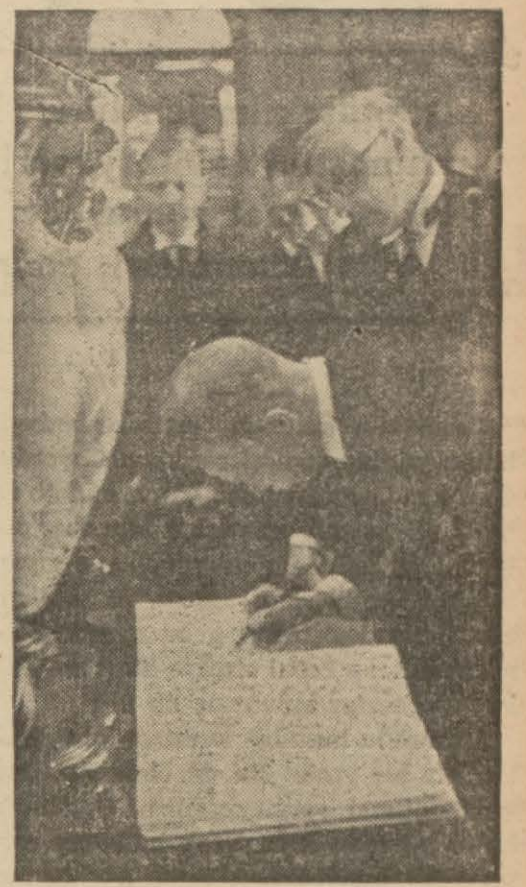
— Evlâdım, siz acemisiniz, madem, ki böyle şeylerle uğraşıyorsunuz, beni yaptığımız işlerden haberdar ediniz ve gizli şeylerinizi bana veriniz, çok dikkat etmelisiniz. Muvaffak olmak zordur; mahvolmak daha tabii kabul edilmek lâzım gelir. Ne yapayım, yegâne erkek evlâdımın, benim mahvolmanı istemiyorum, bu çok gücüne gidiyor.

(Devamı 8 inci sayfada)

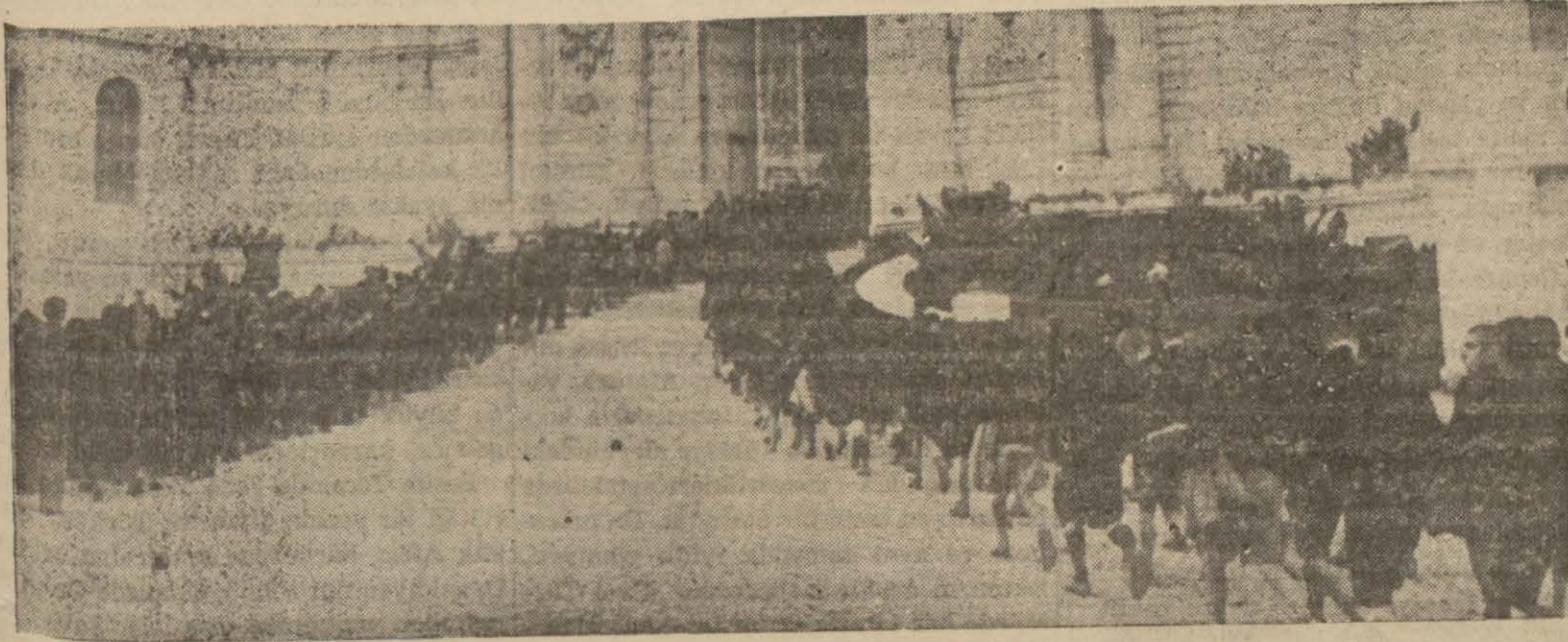
Istanbulun dünkü manzarası

Amele, zengin kadın, boyacı çocuğu, daire müdürü, Üniversiteli genç, ilköğretmen yavrusu, yanyana ağlayarak onun önünden geçiyorlardı. Bütün İstanbul tek bir insan olmuştu.

Dolmabahçe sarayında açılan defter mahsusı imzalıyan ecnebler

Dolma bahçe sarayına akan insan selleri

Sarayın bahçesinde

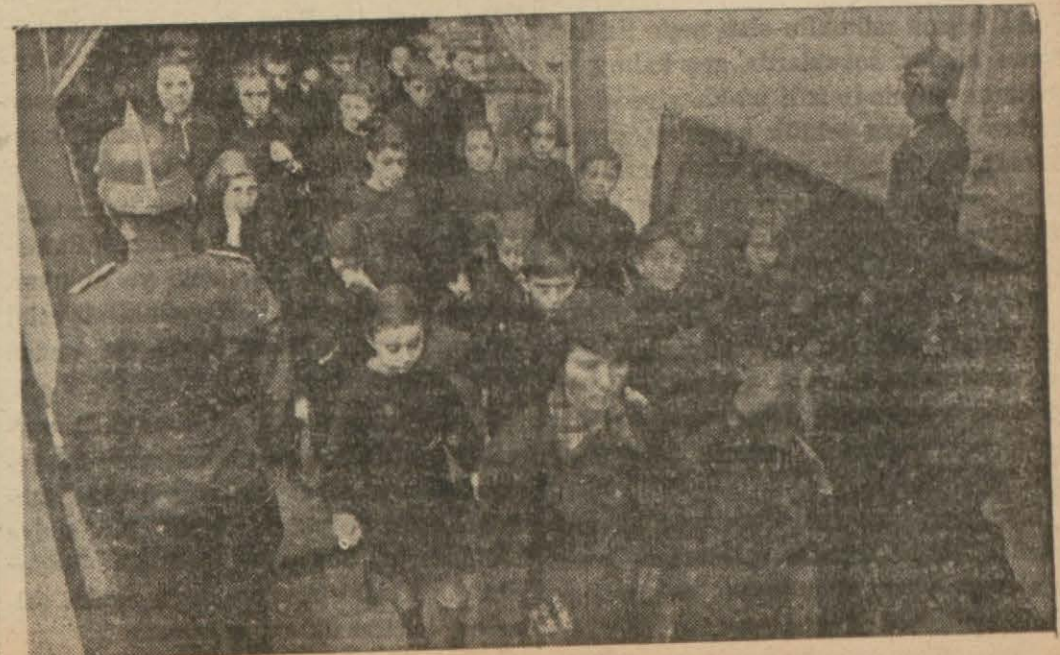
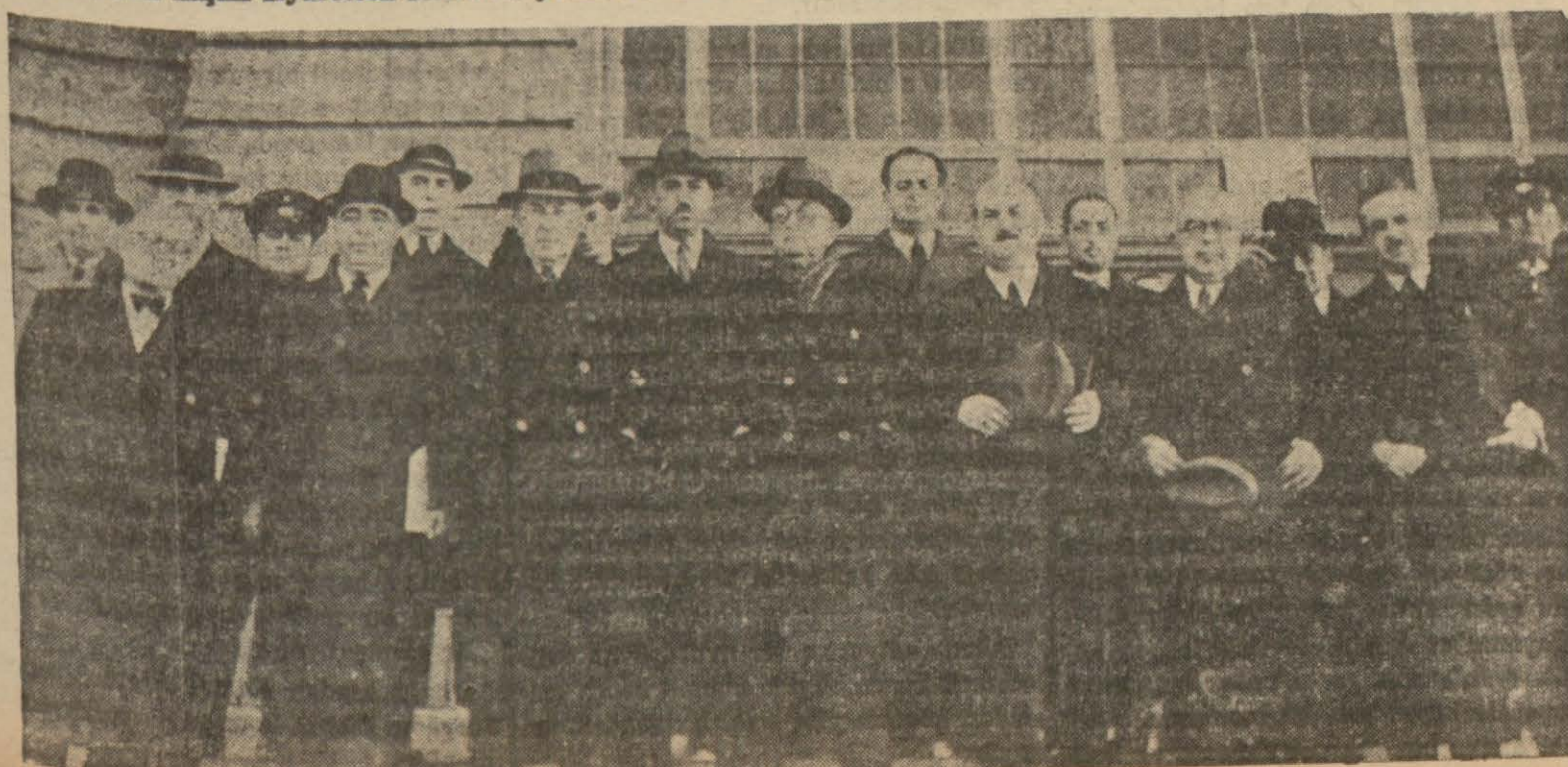
Onun aziz nâşını ziyaretten sonra ba yılan bir kadın zabıta memurlarının kollarında salondan çıkarılıyor

Sovyet heyeti Dolmabahçede

Salonun kapılarında

Gözyaşları içinde Dolma bahçeden çıkanlar

O ve Ötekiler

İşte ötekilerden biri: Beşinci Mehmed... Onun ölümüne saray bile lâkayd kalmıştı. Yalnız yaverleri matem alâmeti olarak kordonlarını çıkarmışlar, birkaç saat sonra içeriye giren bir başka yaver bağırması: "Nazır Paşa Hazretleri emir buyurdular. Kordonlar tekrar takılacak!,"

Yazan: Kadircan Kafi

- 2 -

Atatürkün hastalığı haftalardanberi; bütün yurdda endişelerle karşılanıyordu. Onu kendine can bilen Türk milleti en hafif bir ızdırab çekmesine bile razı değildi. Eğer mümkün olsaydı onun ağrıyan tarafını kendilerinin ağrısız ve sağlam taraflarıyla değiştirmeye, bu uğurda ölmü seve seve kabul etmeye hazır on binlerce vatandaş bulunmaz mı idi?

Atatürkün hastalığı sırasında bizi avutan bir his vardı: Bu da ölmesine bir türlü ihtimal vermeyişimizdi. O, ölmek üzere bulunan koca Türk milletine can vermişti; kendisi nasıl olur da ölmeye yenilirdi? Öyle düşünmekte haklı idik. Bugün bile şöyle diyoruz:

— O, zaferleri, medeniyeti ve dehası yaradılışla başlayan büyük Türk milletinin şahıs haline gelmiş olan ruhu idi. Şahlandı, harikalar yarattı. Vazifesini bitirdi. On yedi milyona kendi mayasını kattıktan, onu olgun ve pişkin bir hale getirdikten sonra gene eski yerine döndü; büyük Türk milletinin büyük varlığına yayıldı.

Fakat bu tenasüh bizi ne kadar derinden sarstı: Süt dişi olanlardan süt sakallara kadar herkes tikanır gibi oldu. O saatlerde hepimiz yıldırım sesi duyan kuzular, şimşek gören piliçler gibi üçer beşer kümelere ayrılıyor; başlarımızı birbirine yaklaşıyoruz; birbirimize omuz veriyor; göz yaşlarımızı döküyor; bir çoğumuzu acı hakikate inandıramıyorduk.

Günlerdenberi koca Türkeli yas tutuyor. Adı anıldıkça hiçkiryorum; hatırladıkça gözlerimiz yaşıyor. Sanki bütün yurd bir tek cenaze evidir; sanki bütün millet her akşam aynı sofrada başında toplanan bir ailedir.

Bu millet eskiden de vardı. Fakat o zaman bu millete «baş» olduklarını iddia eden, bu iddiayı ancak bir «tesadüf» e istinad ettiren zavallılara kaç kişi ağlardı? Onlardan hangisinin ölümünde bu derece candan bir üzüntü, bu kadar derin bir matem görüldü.

İşte size İstanbulda ölen padişahlardan sonuncusunun ölümü ve ölüm günü...

★

1918 senesi temmuzunun ikisi: Türk orduları yurdun her çevresinde dövüşüyor. Memlekette yokluk, yoksulluk, öksüzlük ve yetimlik var. Dört senedenberi süren Büyük Harbin yıkmadığı, yoksul bırakmadığı yerler padişah sarayı ve birkaç yüz bendesinin konak veya yalılarıdır.

Ramazanın on beşidir. İhtiyar ve zavallı bir adam olan beşinci Mehmed âdet olduğu üzere Topkapı sarayında hırkai saadet merasimini yapmış, Yıldız sarayına dönmüştü. Kendisinde kırıklık duyuyordu; ateşi de vardı. Hemen yatağa yattı. Titreme devam ediyordu. Sonra hafifledi, fakat kırıklık çoğalmıştı.

Ertesi sabah hastalık birdenbire hızlandı, bu hal öğleye kadar sürdü, fakat konuşabiliyor, düşünebiliyordu. Öğleden sonra derin bir dalgalılık içinde kaldı; nihayet akşam yediyi on geçte öldü.

Bu sırada Yıldızca çıkan cadde ve sarayın etrafı bombandı. Hiç kimse, ne yurddaşlar, ne zabıter, ne talebe, onun hastalığı ile ve ölümü ile alakadar olmamıştı. Her yerde gene eski âlem vardı: Sofra başına mümkün olan neşe ile toplanan alleler, sokaklarda geç kalmış ve çoğunun ellerinde irili ufaklı yiyecek çiknrları bulunan tektük adamlar, sarayda burada bir iki polis veya asker, tramvayların çanları, arabaların tekerlek gürültüleri, pek seyrek olarak ta otomobil korneleri...

Sarayda bile yalnız yaverlerin sırma kordonları çıkarılmıştı. Ağlıyanlar, gözleri kızaranlar hiç yok gibiydi. Sadece gidenler ve gelenler daha yavaş hareket ediyorlar; başlarını, kederli görünmek için eğiyorlardı.

Kapıcılar, haremağaları, usaklar, arabacılar, hattâ teşrifat memurları kendi odalarına veya sâlonlarına çekilmişler; yurddaşların o sırada rüyalarında bile

Ankara gençliği göz yaşları içinde and içerken

göremedikleri nefis yemekleri hergünkü ıstahla gövdeye indiriyorlardı.

Salonda birkaç nazır toplanmış: Hepsinin de yüzlerinde, çok sevdiği birini kaybetmekten ziyade ölümünün kendileri üzerinde hiçbir tesir uyandırmadığı bir adama karşı en son âdeti yapanların hisleri okunuyordu.

Odalarda ve koridorlarda yaverler görülmüyor; elleri tesbihli, kukla tavırlı mar-beyinciler öteye beriye arasında emirler götürüyorlardı. Kırmızı fesli, siyah istanbulinli, kalos kunduralı hademeler, gümüş zarflı fincanlara konmuş olan sade kahveleri gümüş tepsilerle şıraya buraya götürüyorlardı.

Sadrazam Talât Paşa, şeyhülislam Musa Kâzım efendi, harbiye nazırı ve başkumandan vekili Enver Paşa saraydan çıktılar; otomobillerinin içinde, iki tarafı çınarlı ıssız yoldan geçtiler. Deniz kıyısından bir çatanaya bindiler ve Çengelköyüne gittiler.

Veliâhd Vahdeddin efendi orada oturuyordu. Nazırları kabul etti; onlarla kısa bir görüşme oldu.

Yıldız sarayının kumlu bahçesinde yeniden otomobil gürültüleri duyuldu. Nazırlar dönmüşlerdi.

Biraz sonra yaverlerin buldukları odaya gene kendilerinden birisi girdi. Hazır ol vaziyeti alarak askerce selâm verdi:

— Nazır paşa hazretleri emir buyurdular; kordonlar tekrar takılacak! Dedi.

Gelenin selâmını aynı şekilde karşılayan ötekiler kapıya baktılar. Orada kırmızı fesli, istanbulinli ve kalos kunduralı hademeler göründü. Ellerinde sırma kordonlar vardı. Onları yaverlere uzattılar.

Yaverler kordonları aldılar; göğüslerine taktılar.

Hallerinde, herhangi bir emri insiyaklı bir hareketle yapmaktan başka hiçbir fevkalâdelik yoktu.

Matem bitmişti.

★

Beşinci Mehmedin ölüsü sessizce ve beş on sarayının nezareti altında Topkapı sarayının hırkai saadet dairesine götürülmüştü.

Sarayın birinci, ikinci avluları ıssızdı. Daha içeri taraftaki bütün koridorlar da boştu. Ancak Hırkai Saadet dairesinin sarı kapısına yaklaşıldığı zaman buralarda insanların da buldukları anlaşılıyordu.

Redingotlu saray adamları, haremağaları ve istanbulinli hademeler... Bunların sayıları da bir düzineyi ya buluyor, yahud bulmuyordu. Hergünkü işlerini yaparken nasıl idilerse bugün de ondan farklı değillerdi.

Hacet penceresinin altın yıldızlı parmaklığının önüne gelenler içeride iki ke-revet görüyorlardı. Onların üstüne tahtadan kolu ve yüksek ayaklı bir sedye konulmuştu. Sedyenin üstünü minder gibi düzdü. İki taraftan koyu renkli şalvar ve bürüncükler sarkıyordu.

Beşinci Mehmed işte bunların altında, o sedyeye yatıyordu.

Buranın küçük bir balkonu vardı; Haliçe ve yandan Boğaza bakıyordu. Tabanı malta taşlarıyla döşenmişti. İşte o taşlara bir sacayak, onun üstüne bir kazan konmuştu. Altındaki odunlar yandıkça alevler ve dumanlar kazanı yalıyorlardı.

Cenazenin bulunduğu yerin nasırları kaldırılmıştı. Malta taşları yer yer kararmış, yahud sararmış, birçok yerleri aşmıştı. Bunların üstüne tenişer tahtası konulmuştu.

İpek veya sof gömlekli dört hoca kollarını sıvamışlardı. Kenardaki sarı bakır güğümler, beyaz kalaylı maşrabalar hizmete hazır. Nalınlarını tıkırdatan hademeler masayı tenişere doğru çektiler; sonra ölünün sarındığı şalı, bürüncük ve ketenleri, patiskaları açtılar. Tenişere indirdiler. Orada ince yün fanilâsını da, yollarını ve kollarını keserek çıkardılar.

Ölüyü yıkadılar. Kefene sardılar, selvi ağacından yapılmış bir tabuta koydular.

Bu sırada sarayın avlusunda kırmızı elbiseli beyaz sorguçlu hassa askerleri dizilmişlerdi. Nazırlar ve şehzadeler de gelmişlerdi.

Yeni padişah altıncı Mehmed fes rengi kumaş döşenmiş olan geniş tahtın bir tarafına oturmuştu. O buraya gelirken saray hademeleri ismarlama bir sesle:

— Maşallah, şevketinle bin yaşal! Diye bağırılmışlar, alkışlamışlardı.

Şehzadeler el sıkıyorlar, vezirler, nazırlar, mebuslar ve âyan azaları saçak öpüyorlardı.

Mızka hiç durmadan çalıyordu.

Merasim bittiği zaman selâm havası tekrar edildi. Orada bulunanların hepsi birden:

— Padişahım çok yaşal! Diye bağırıldılar.

Saray hademeleri alkışladılar. Beşinci Mehmedin tabutu o sırada musalla taşına konmuştu.

Altıncı Mehmed ona doğru yürüdü, diğerleri de öyle yaptılar. İhtiyar bir hoca sordu:

— Bu mağfuru nasıl bilirsiniz? Âdet olduğu üzere hep birden cevap verildi:

— İyi biliriz.

Dua edildi ve tabut kapıya doğru götürüldü. Şeyhülislam cenaze namazını kıldırdıktan sonra yeni padişah onu orta kapıya kadar uğurladı. Birkaç yüz kişinin önünde, pencerelerden ve dükkânların kapılarında bakan solgun yüzü halkın kayıtsız bakışları arasında, Haliçin ucuna doğru, iğri büğrü sokaklarda kayboldu.

★

Atatürk için yapılan merasim programını ve gerek içeriden, gerek dışarıdan iştirak edecek olanları okurken insanın başı dönüyor. Öyle bir adama bu kadar bile azdır. Fakat şurası muhakkaktır ki dünyanın en büyük devletlerini, en büyük ordularını en mümtaz kit'alarını, imparatorluğun can düşmanlarını, dağ gibi drinotları ona son ihtiram vazifesi-

Millî Kahramanın ölümü Çinlileride mateme soktu

Sovyet, Çin, Hatay ve Arnavud matbuatı Büyük Ölünün bıraktığı boşluğu tebarüz ettiriyorlar

Hong-Kong 17 (A.A.) — Chekiai Çin ajansı tebliğ ediyor:

Çinde bizzat Çinin büyük bir devlet adamı gibi takdir edilen Türkiye Reisi -cümhuri Kemal Atatürkün elim haberi vefatı, büyük bir heyecan tevliid etmiş ve bütün Çin matbuatı bu acı hâdise hakkında neşriyata başlamıştır.

Çin gazeteleri, millî Türk kahramanının hayatı ve muazzam eseri hakkında çok derin bir sempati ve çok büyük bir hayranlık hisleri ile mütaleale yürütmekte, aynı zamanda Büyük Ölünün en yakın silah arkadaşı ve serini idame edecek en liyakatli adam olan namdar halefi İsmet İnönünün sitayişinde bulunmaktadı.

Büyük bir boşluk

Bitaraf Takung Pao gazetesi yazıyor: «Türkiyenin kahramanı Reiscümhuri Atatürkün vaktisiz ziyası, asil kardeş ve dost milleti yüreğinden yaralamıştır. Biz Çinliler hepimiz bu mateme iştirak ediyoruz, zira büyük bir milletin bu çok sevilen Atasının ufulü yalnız Türkiyede değil, aynı zamanda bizim kit'amızda ve bütün bir dünyada büyük bir boşluk bırakmaktadır. Türkiyeden ecnebi mütevellileri kovan ve müteakiben ufak bir kin hissi bile beslemeyen onlarla samimi dostluk rabitaları vücade getiren, Odur. Bütün komşu memleketlerle, hattâ Türkiyeye karşı kıyam etmiş olan ve Ona karşı düşmanlık hisleri ile mütehasis bulunan milletlerle de dostluk ve ittifak misakları akteden gene Odur. Atatürk, vatanını istilâyâ kalkan fütuhatçıların korkunç bir düşmanı ve Türkiye aleyhindeki ihtiraslarından vazgeçtikleri takdirde bunların en emin bir dostudur. Bu mücadele ve aynı zamanda iyilik zihniyeti, bizim dehası mahsusudur. Yeni Türkiyede her tarafa Onun bırakmış olduğu ebedi eserlerin hayrîkar intibalarına tesadüf olunmaktadır.»

İsmet İnönü

Kendisinin halefi ve uzun seneler silah arkadaşı ve samimi mesai yoldaşı olan Reiscümhuri İsmet İnönü de daha şimdiden Türk milletinin «Vatanın ikinci Atası» diye yâdetmekte olduğu büyük bir devlet adamıdır. Yeni Reiscümhuriyetin gerek Türkiyedeki, gerek dünyanın her tarafındaki şahsî prensipleri müteveffa Büyük Şefin bırakmış olduğu muazzam eserlerin idame edileceğinin en kuvvetli zeminidir. Bu kayıp, Türk milleti için olduğu kadar İsmet İnönünü şöhretşiar solesi kadar takdir eden ırkdaşı Çin kardeşleri için de bir tesellidir.

Bu Büyük Ölüden ve Onun modern Türkiyedeki muazzam eserinden bahsederken hatırmıza derhal büyük liderimiz başkumandan Mareşal Şan-Kay-Şekin siması geliyor. Çünkü Mareşal, Atatürkün vaziyetinde bulunmakta ve aynı ideal peşinde koşmaktadır; vatanını ecnebi istilâsından kurtarmak ve asrî bir devlet kurmak. Bu iki Büyük Şef, birbirlerini müteakiben takdir ve şahsî fotoğraflar teati ederlerdi. Dâhi Mareşalimiz, tabii tıpkı Büyük Atatürk gibi fevkalâde hasletlere maliktir. Bu hasletler, bizim nihâf zaferi elde edeceğimizin en kuvvetli zeminidir.

Bütün cebhelerde askerî harekâtın bizzat idare etmekte olan sevgüli millî kahramanımızın da ruh büyüklüğü ve iyilik hisleri vardır. Millî topraklarımız, bir kere Japon mütevellilerin elinden kurtarıldıktan sonra O da her türlü kini u-

ni yapmak üzere koşturan böyle bir deha bir daha gelmemiş ve gelmeyecektir.

O, ezel ve ebed arasında bir tanedir ve bir tane olarak kalacaktır. O bir şahıkadır ki uzaklaştıkça daha heybetli, daha muhteşem görünecektir.

O, yalnız Türk milletinin değil, dünya düşmanlarımızın bile dostluklarını kazandığı gibi kalblerini de kazanmış bulunuyor.

Tekrar ediyoruz: Ne mutlu Türk milletine ki bu en büyük adamın kendi arasından çıkması gibi eşsiz bir saadete ermiştir.

nutmasını bilecek ve âdilâne ve insanî bir sulh akdetmek yolunu bulacaktır.»

Hatay matbuatı

Antakya 17 (A.A.) — Hatay gazeteleri bütün sütunlarını Büyük acıya tahsis etmektedir. Yeni Gün gazetesinde Selim Çelenk «Güneş batdı, fakat ebedi ışığı yolumuzu aydınlatıyor» başlıklı yazısında diyor ki: «En Büyük, Türk sensiz kaldık. Fakat, ülkünün başında bize emanet ettiği kıymetli veditanın en sadık bekçisi ve nöbetçisi olarak bekliyeceğiz. Ulu Şef müsterih uyu. Sana verdiğimiz sözü yerine getirecek, namus borcumuzu ödliyeceğiz.

Aynı gazetede Bekir Sıtkı Kunt teessürümüz ve tesellimiz başlıklı yazısında şunları yazıyor:

«Atatürkün ölümüne biz ağlıyoruz, acı ve matemimizi, bizi takip edecek nesiller ebediyete kadar tutacaktır. Bu Büyük Ölüm karşısında ne kadar göz yaşları dökülse, ne kadar ağlansa, ne kadar matem tutulsa azdır. O, insanlığın fevkinde bir varlıktı. Beşeri acı ve teessürlerle Ona matem tutmak yeter mi. Bütün ta'biat dile gelse, deryalar çuşu huruş eylese, yıldırımlar birbirini kovalasa yeridir. En büyük tesellimiz şudur. Atatürk aramızdan ayrıldı. Fakat, ölmez eseri çelik kalelerden daha sağlam olarak dimdik ayakta duruyor.»

Gene en büyük tesellimiz şudur: Türk milletinin başına Atatürkün en yakın askerlik ve siyaset arkadaşı çelik iradeli kahraman İsmet İnönü geldi. Atatürkten sonra İsmet İnönünün, Türk milleti için en büyük talih eseri ve Onun iş başına gelmesi kazançların en yükseğidir.

Besim Tecer de gene Yeni Günde neşrettiği bir yazıda diyor ki: Türkün Büyük Atası, kurtarıcısı aramızdan çekildi. O, ışıldayan nur söndü. Elimizde Onun çağrısından yaptığımız meşaleler kaldı. Artık rehberimiz de o meşalelerdir.»

Sovyet matbuatı

Moskova 17 (A.A.) — Tas ajansı bildiriyor:

Journal de Moscou, «Türkiye matem içinde» başlığı altında Türkiye Reisi -cümhuri Kemal Atatürkün ölümüne tahsis etmiş olduğu bir makalede şöyle diyor:

«Kemal Atatürkün Türkiyede fevkalâde bir prestiji, halk arasında müstesna bir meşhuret vardı. Atatürkün ölümü, Türkiyede büyük halk kütlelerini ve memleketlerinin istiklâl ve hürriyeti kendileri için pek aziz olan kimseleri derin bir kedere garketmiştir. Müstakil Türkiyenin dostları, Sovyet efkârı umumi yesi ve diğer memleketlerdeki talekâlel taraftarı bütün mehafil, Türk milletinin matemine samimi surette iştirak etmektedir.»

İsmet İnönü

Reiscümhuriyet makamında Atatürke halef olan zat Onun en yakın silah arkadaşı olan İsmet İnönü, istiklâl harbinde Atatürkün yanbaşında harbecmiş, hemen hemen 14 sene Cümhuriyet hükümetinin Başvekilliğinde bulunmuş, bu makamda Türkiyenin iktisadî bakımından ıslah ve imarı ve harici ve dahili vaziyetin tarsiini için büyük bir enerji göstermiştir. Sovyet efkârı umumiyesi, 1932 senesinde Sovyet Rusyaya yapmış olduğu seyahat ve hükümetin başında bulunduğu müddetçe hararetli bir müdafii olmuş olduğu cihan sulhü ve Sovyet - Türk dostluğu lehinde parlâmentoda söylemiş olduğu nutukları dolayısıyla İsmet İnönünü pek iyi tanıır. Bütün bunlar, Kemal Atatürkün bütün muhtemel düşmanlara karşı Türkiyenin müdafaası eserinin emin ellerde tevdi edilmiş olduğunu göstermektedir.»

Arnavud gazetelerinin neşriyatı

Tiran 17 (A.A.) — Alba ajansı tebliğ ediyor:

Gazete Ekorces, ilk sayfasında Atatürkün bir fotoğrafını, ikinci sayfasında da Yeni Türkiyenin dâhi, halâskâr ve ıslahatçısının hayat ve eserine tahsis edilmiş mühim bir makale neşretmiştir.

Bu gazete diyor ki: «Bir noktadan Kemal Atatürk, ancak Rusyanın Büyük Petrosu ile mukayese edilebilir.»

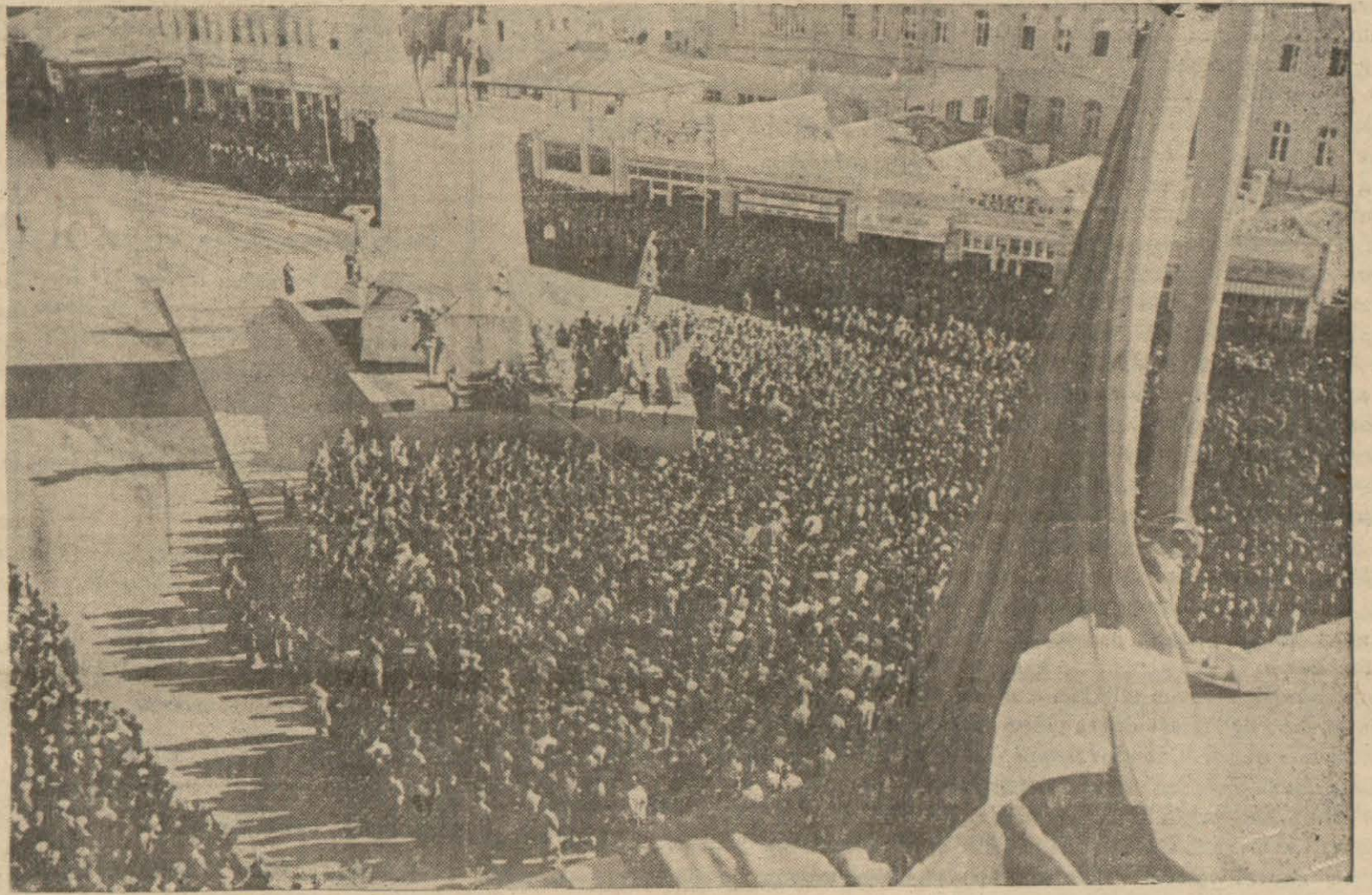
Ankara gençliği and içerken

Ulus meydanında Atatürk anıtı önünde toplanan gençlik

Merasimden sonra büyük milli kahramanın elde taşınan resmi arkasında caddeleri dolduran gençler

And içme merasiminden bir başka intiba

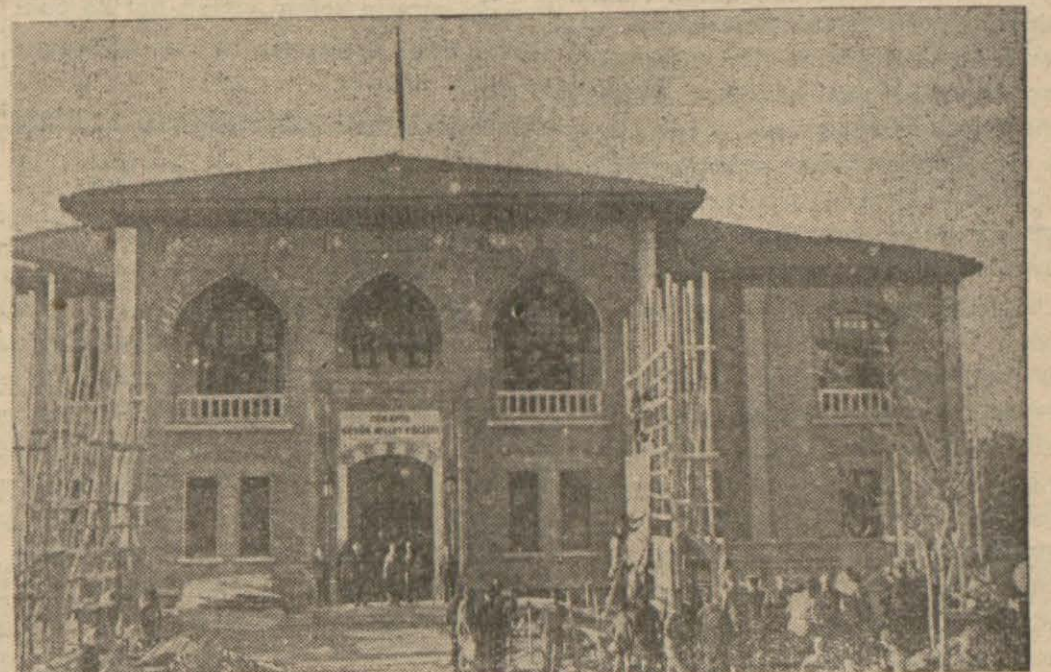
Başvekil evvelki gün Mecliste nutkunu söylerken

Atatürkün resmini taşıyan genç kızlar

Ankaradaki and içme merasiminde ağlayan genç kızlar

Meclis binası önünde milli kahramanın aziz nâşımın konacağı yer hazırlanıyor

Hergün

Yahudiliğin
Felâket haftası

Yazan: Muhittin Birgen

Gecen hafta, Yahudilik âlemi için bir felâket haftası oldu. Kızgın kafalı bir Yahudi gencinin Paris Alman sefarethanesinde bir memuru öldürmesi üzerine Almanyada bütün Yahudiler aleyhine bir felâket fırtınası koptu ve Yahudilerin evlerine, mağazalarına hücum ederek her şeyin altına üstüne getiren halk kütlelerinden sonra hükümet, bu millet aleyhine fevkalâde şiddetli tedbirler alarak açılmış yaranın üstüne tuz ve biber ve hattâ daha birçok yakıcı şeyler ekti. Yahudiler insan değil mi? Onlara karşı bu derece şiddet reva mıdır? Dünyanın birçok yerlerinde, bilhassa demokrasi memleketlerinde ve Anglo-Sakson muhitlerinde kendi kendilerine bu suali soran iyi kalbli birçok insanlar, aynı zamanda cevap veriyorlar ve diyorlar ki: «Almanların yaptıkları şey vahşettir. İnsanın insana bu dereceye kadar zulüm etmesi caz olamaz.» Fakat, insanların birbirlerine yaptıkları, yapmaya muktedir oldukları: fenalık ve zulüm, galiba tabiatın veya cemiyetin zarurî bir ıktzası olmak gerek ki öte taraftan Almanlar da, kendilerini müdafaa için verecek cevap buluyorlar:

«— Ya Filistin Arabları? diyorlar. Bunlar insan değil midir ki İngiliz hükümeti yakaladığını öldürücü adalara, üsere karargâhlarına sevkiyor ve her uğradığı Arab köyünde evleri bombalarla berhava edip insanları aç ve çıplak çöllere atıyor? Vatanlarına Yahudi gelmesini istemiyen Arab köylerini ve Arab mahallelerini devlet elile kökünden yıkarak insanlığa uygunda Almanyayı perişan eden Yahudilere ceza vermek, onları Almanlığın haklarından mahrum etmek mi insanlığa muhaliftir?»

Bu münakaşanın içinden çıkan hakikat şudur ki âdem oğulları, birbirini tahribî hak olarak tanıyan yegâne canlı mahlûktur. Bunun üst tarafı edebiyat olur. Bu edebiyat arasında cereyan eden hâdiselere gelince bunlar Yahudilik için çok fecî bir istikamet almıştır. Almanyada bu hâdiseler cereyan ederken, İtalyada da bu nevi hâdiseler doğru giden hareket devam ediyor. Çekoslovakya da Yahudilere karşı geniş bir hareket hazırlanıyor ve galiba bugünlerde Macaristan hükümeti de Yahudi aleyhtarî tedbirleri yeni bir kuvvet verecek. Diğer tarafları saymaya lüzum görmüyorum.

Bu suretle, Yahudiler, tedricen birçok memleketlerde millî haklarına harici bir cemaat haline gelecek görünüyor. Bundan yüz sene evveline gelince kadar her tarafta mevcut olan ağır vaziyet, yüz senelik nisbi ve tedricî hürriyetten sonra, Yahudilik üzerine tekrar çökecektir.

★

Avrupada bu işler böyle giderken Filistin de vaziyet fenalaştı. İngiltere hükümeti Filistin taksimi projesinden vazgeçti. Henüz ne yapmak istediğini kat'i olarak söylemiyor, düşünme ve maverra yayını muhafaza ediyor. Fakat, Filistin Yahudileri ve bunların arkalarında bulunan siyonist teşkilâtı, bu bakımdan da kan ağlıyorlar. Dünyanın birçok yerinden kovulan ve birçok yerlerine de iltica hakkından mahrum bırakılan Yahudiler için şimdiki halde göze görünür yegâne melce Filistin idi. Bugün bu ümid de suya düşmüştür.

Vaziyetin vehametini iyi anlamak için şu misale dikkat etmek kâfidir. Almanyadaki halk taarruzlarından perişan olup Fransa hududuna iltica etmiş olan 40 kadar Yahudiyi Fransa hükümeti de hududuna kabul etmemiş, onlara biraz yiyecek ve içecek verdikten sonra tekrar hududun öbür tarafına atmıştır. Demek oluyor ki Yahudileri, gazet sütunlarında hararetle müdafaa eden Fransızlar bile onlara artık kendi hududlarını kapamışlardır.

Yahudilerin kabahatları nedir? Bu mesele üzerinde münakaşa uzun sürer. Hitler Almanyasına göre Yahudiliğin en büyük cürmü, bilhassa Harbden sonra Almanyayı zehir düşüren siyasetin Yahudiler tarafından idare edilmiş olmasıdır. «Yahudiler, İngiliz ve Fransız Yahudileriyle uyusarak, Almanyaya hâkim olmak ve para kazanmak istedikler. Bunun için sosyal demokrasiyi icad ettiler.

(Devamı 7 inci sayfada)

Resmî Makale:

= Gönüllü esir =

Fena bir muhitte yaşamaya katlanmış, sevmediği bir işe yapışmış, kadere boyun eğmiş kimseler vardır, vaziyetlerinin fenalığını da bilirler, bildikleri halde dayanıp dururlar, sebebini sordunuz zaman:

— Hayat beni bağladı, cevabını verirler. Bu gibi adamların kendi kendilerini iknaa çalıştıklarına emin olunuz.

Talihe, kadere, vaziyete boyun eğmiş insanları gördüğünüz zaman, şikâyetlerini dinlediğiniz zaman insanları kendi arzularına rağmen bağliyabilecek hiçbir kuvvetin mevcut olmadığını düşününüz. Bağlı insanların yüzde doksan dokuzu kendi kendisini bağlamıştır, itiyadının, korkusunun, te reddüdüünün esiri olmuştur. Başkasını itham ve muahaze etmeye hakkı yoktur, zira insanın bulunduğu akıbet lâayık olduğu akıbeti'tir.

SÖZ ARASINDA

Bir Amerikalının
Bulduğu
Garib bir âlet

Öpücükten öpücüğe fark vardır. Amerikalının biri yeni bir öpücük ölçen âlet keşfetmiştir. Bu âlet sayesinde, çiftlerin öpüşmelerinin samimi, veya baştan savma olup olmadığını tesbit edebilmektedir.

On yaşında bir boks
harikası

Suseks'de on yaşında bir İngiliz çocuğu, dünyanın bir «boks harikası» adlandırılmaktadır. Filvaki daha beş hafta evvel boksa başlıyan bu çocuk, son günlerde yaptığı turnede bütün rakiplerini dövmüştür.

Harika boksör, bundan iki sene evvel, bir duvardan düşerek amudu fıkarisini kırmış, bir yıl hastanede tedavi edilmesine rağmen, hali fenalaşmış, hattâ öleceğinden bile korkulmuştur. Acele bir ameliyata ihtiyaç görülünce, çocukcağızı saatlerce azab ve işkence ile kıvrandırarak, amudu fıkarisinde gayet tehlikeli bir ameliyat yapılmıştır.

Bu suretle kefeni yırtan harika boksör iyileşir iyileşmez boksa başlamıştır.

Hergün bir fıkra

Bütün bunlara rağmen

Arkadaşlarımızdan birinin bir hususî otomobili var. Geçende bir dostu arkadaşımızın otomobiline binmişti:

— Aman çok dikkat et, dedi, gayet yavaş yürüyeceksin.

— Pekii!

— Sokak başlarında muhakkak korna çal!

— Pekii!

— Sakın ha, iki tramvay arasında geçmiye filân teşebbüs etmiyesin.

Arkadaşımız kızdı:

— Bütün bunlara rağmen, dedi, gene bir kaza olacak olursa, hangi hastaneye nakledilmeni istersin.. onu da söylemeyi unutma!

Nobel edebiyat
Mükâfatını Amerikalı
Bir kadın kazandı

Meşhur (iyi top rak) romanının muharriri Pearl Buck'a, Nobel edebiyat mükâfatı verilmiştir. Bu mükâfat 8 bin İngiliz lirasıdır.

Mis Buck, bir Amerikalıdır. Senelerce Çinde hocalık etmiştir.

İyi toprak İstanbul sinemalarında «Sarı esirler» ismi altında gösterilmiştir.

Çekoslovakya'da Slovak
askerlerinin kıyımı

Çek ordusunda bir kıyam olmuş, Slovak askerlerinden bir kısmı Çek sübaylarını öldürmüşlerdir. Prag hükümeti bu isyanı ört bas etmiştir. Bununla beraber, Bohemya ile Slovakya arasında bir uçurum açıldığı ileri sürülmektedir. Bütün

Zenci boksör
Coe Louis
Boks muallimi

«Kara Bomba» lâkabı ile maruf zenci boksör Joe Louis, aynı zamanda müdhiş bir sinema meraklısıdır. Bir filmde, Robert Taylor ile Wallace Beery boks etmektedir. Boks oyununun, hakikî oyuna benzemesini temin için Co Luis, iki aktörün vuruşmalarına nezaret etmiş, hatlarını göstermiştir. Resmimizde bok-sörle aktörü görüyorsunuz.

Greta Garboyu çalıştığı
stüdyo kapıcısı tanımamış!

Bütün dünyanın tanıdığı Greta Garboyu, ne tuhaftır, çalıştığı stüdyonun kapıcısı tanımamış ve artist Avrupa'da yaptığı seyahatten dönüp de çalıştığı stüdyoya gelince, kapıcı artisti önlemiş, aralarında şöyle bir mükâleme geçmiştir:

— Hey bana bak hemşire, nereye böyle

— Beni tanımadın mı?.. Greta Garboyum.

— Ne demezsin, sen Greta Garbo isen, ben de Mey Vest'im! Hadi bakalım, geri bas!

Greta hayretten ah al moru mor etrafına bakıp dururken stüdyo memurlarından biri çıkagelmış ve mesele kendiliğinden halledilmiştir.

İsyancılar yakalanmış ve Slovakya'da kurulan bir divanı harbe sevk edilmişlerdir.

İSTER İNAN, İSTER İNANMAI

Bir hariciye memuru anlattı:

— Beş yıl evvel Avrupa sefaretlerimizden birinin kâtibliğine tayin edilmişim. Karımı da beraber gittim, oteide oturacak değildik, döşeli bir daire tutmaktan da iğrendik. Küçük bir apartman tuttuk, tabii hiç eşyamız yoktu fakat arkadaşlar bir şık öğrettiler. Her cins eşya satan bir mağazaya gittim, apartmanı istediğim şekilde döşemeyi üzerlerine aldılar ve kısa bir müddet içinde salon tablolarından mutfak süngerine varıncaya kadar hiçbir şey ihmal etmiyerek döşediler, sonunda da bana bir fatura yolladılar yekûna baktım, hiç te pahalı bulmadım, esasen bu miktarı iki sene de taksitle ödiyecektim, bana kat'iyen güç gelmedi. Halbuki

ki bu defa dört senelik dış memuriyetini bitirip, dört senelik iç memuriyeti yapmak üzere memleketine gelince Avrupada yaptığı burada yapmanın mümkün olup olmadığını araştırdım ve gördüm ki yoktur ve kanaat getirdim ki böyle bir müessese memleket için büyük bir ihtiyaçtır. Fakat mesele bundan ibaret te değil. Bu müşahedeyi yaptıktan sonra Ankaraya gidiyordum.

Tren Erenköy kavalisinden geçerken tahtaları kararmış, eski, ahşab bir evin duvarında tenekeden yapılmış ve rengi zamanla solmuş bir kırmızı horoz resmi gördüm ve hatırladım ki 25 yıl evvel İstanbulda böyle bir müessese vardı, şimdi yoktur.

İSTER İNAN, İSTER İNANMAI

Sözün Kıyası

İki teklif

E. Talu

Atamızın ebedî yububeti ile kanayan yürek sahipleri onun yüce hatırasını tevkir için ne yapacaklarını bilemiyorlar. O, o kadar büyük, yücelerden yüce idi ki yapılan her şey, hepimize az görünüyor..

Haklıyız. Tarih, dünya kurulalıdanberi bu azamette bir matem, beşeriyet bu derinlikte bir acı görmemiş, tatmamıştır. On sekiz yılda mütemadiyen murte'eler yaratan bu adamın, ebediyete açılan bir kapıdan farksız olan kabrine, elimizden gelse, her birimiz, bağrımızdan kalberimizi söküp koymak isteriz. Zaten, çarpan her Türk kalbi onun değil mi idi

Lâkin, bunu yapamamak imkânsızlığı önünde bazı vatandaşlar bir iki teklifte bulunmuşlar:

Bunlardan bir tanesi, Atamızın örtecek toprağa İstanbul'da da toprağın bir mikdarın katılması, diğeri de mübarek türbesinin üzerinde veyahud ki önünde alevi ilelebed canlandırılacak söndürülmeyecek olan bir meş'alenin ikad edilmesi hakkındadır.

Bu tekliflerin her ikisi de güzeldir. İsa'betlidir..

Atatürkün mucizesinden en çok istifade eden, ona karşı en büyük minneti duyan İstanbul ve İzmir şehirleridir. Mütarekenin ve iggalin hem kapkara hem de kıpkızıl safahatını hatırlayanlar bunu çok iyi takdir ederler.

Vatanın her bucağı, gerçi, Yüce Kurtarıcının seyanen lütfunun görmüş, nurlanmış, himmetile kalkınmış, ihya olmuş, fakat Türk vatanını o iki şehri, bambaşka bir talihin zebunu ve mahburu iken, Atatürkün kılıcile, azmiye kurtulup ebediyen Türklük camiasına iltihak eylemiştir. Onun içindir ki bu iki belde'nin, Büyük Atamızın mirkadı münevverine birer avuç toprak armağan etmeleri manaca çok yüksek ve yerinde olur.

Atanın ayak ucunda, hiçbir vakit sönmeyecek bir meş'ale tutuşturmak fikrine gelince, Türk varlığının, kurtarıcısı, yapıcısı ve yükselticisine karşı içinde yampıtulan aşk ve imanın ebediyetini temsil edecek olan bu alev, müstakbel abidesinin önünden huşu ile gelip geçecek nesillere vazifelerini hatırlatacaktır.

Vakıf bu alev her Türkün benliğinde çoktan parlamış, ve babadan evlâda intikal edecek, hiçbir zaman sönmeyecektir.

Fakat, farzî muhal olarak, günün birinde imanında en ufak bir zâf, gönlündeki alevde azıcık bir hafifleme alâmeti hissedecek olanların, gidip te, Büyük Adamin manevî huzurunda yeniden kuvvet bulması için bu sembol muhakkak lâzımdır.

Atatürk bizim kalblerimizi, suurumuzu, dimağımızı nurlandırmıştı.. biz de onun türbesi önünde, onun ebediyete uzanan ayak ucunda bu ulvî sembolü hasretle kadar yaşatırız!

E. Talu

General İbrahim Beken
Boyabadda

Boyâbad (Hususî) — Tümgeneral İbrahim Beken berayı teftiş Boyâbad'a gelmiş ve orman koruma erlerini teftiş ederek Kastamonuya avdet etmiştir.

TAKVİM

İKİNCİTEŞRİN

Rumî sene 1364	18	Arabî sene 1367
2 nci Teğrin 5	Resmî sene 1938	Kasım 11

CUMA

GÜNEŞ		Ramazan		İMSAK	
S. D.	S. D.	S. D.	S. D.	S. D.	S. D.
6 49	14 33	16 48	18 12	5 08	12 18
1 59					
Öğle		Akşam		Yatış	
S. D.	S. D.	S. D.	S. D.	S. D.	S. D.
E. 11 09	14 33	16 48	18 12	5 08	12 18
Z. 7 09	9 44	12	—	1	36

TELGRAF HABERLERİ

Büyük Ölü için Hatay Millet Meclisinde müessir tezahürat yapıldı

Devlet Reisinin hitabesi

"Onun Büyük Ruhu daima bize meşale olacaktır. O bizim ülkümüz, iman kaynağımızdır,"

Antakya 17 — Hatay Millet Meclisi - Antakya'nın toplandıktan sonra Hatay Millet Meclisinde müessir tezahürat yapılmıştır. Celse açıldıktan sonra riyaset mevkine gelen devlet reisi ekselâns Tayfur Sökmen, bir nutuk söylemiştir. Devlet Reisi Atatürk'ün ölümü ile Türk milletinin ve medeniyet âleminin maruz kaldığı büyük zıya karşısında duyduğumuz elem ve teessürün hududsuz olduğunu söylemiş ve sözlerine şu surette devam etmiştir: «Bü-teessürü, ancak ve ancak Onun büyük eserine devam etmek, koyduğu prensiplerden ayrılmamak şartile tadil edebileceğiz. Anavatânın bölünmez bir parçası ve Büyük Halâskârın son eseri olan Hatay da Onun eserlerini ve prensiplerini daima takip edecek ve istikbalini bu prensiplerin tahakkukunda bulacaktır.»

Muhterem arkadaşlar, ölen fanî Ata - tiktir. Onun dünyayı nura garkeden eserleri şaşıla gözleri kamaştıran eserleri büyük ruhu, daima yaşayacaktır. O lâyetmuttur, ebedidir ve biz her zaman Onun yüksek ruhundan hız alarak ileriye doğru daima ileriye, daha dik, daha zinde, daha kuvvetli adımlarla yürüyeceğiz. Onun büyük ruhu daima bize meşale olacaktır. O bizim ülkümüz, iman kaynağımız, hızımızdır. Bu ülkü, ruhlarımızı bir güneş gibi sarmış, bu hız damarlarımıza kan gibi dolmuştur. Bu iman, bu ülkü, bu hız, babadan evlâda, nesilden nesile aynı hararet, aynı kudret, aynı kuvvetle intikal edecek ve ebediyen yaşayacaktır.»

Müteakiben Hatay kurtuluş tarihini anlatan devlet reisi sözlerine şöyle devam etmiştir: «Aziz arkadaşlar, bize bu istiklâlî bahçeden ve bu mes'ud günleri yaşatan hatâskâr Atatürk'ün büyük ruhu ve aziz hatırası önünde hürmetle eğilerek sonsuz minnet ve tazimlerini, anavatana saadet ve refah temennilerimle arzeder, Büyük

Hariciye Vekilinin bir Fransız ajansına beyanati

Saracoğlu iki memleket arasında ticarî, iktisadî ve malî münasebetlerin genişlemesi temennilerini izhar etti

Antakya 17 (A.A.) — B. Şükrü Saracoğlu, Agence Economique et Financier'in Ankara muhabirini kabul ederek Fransız matbuatına isal edilmek üzere aşağıdaki beyanatta bulunmuşlardır:

«Yeni kabinenin bugün ittifakla almış olduğu itimad reyini henüz almadığı sıralardaki muhteriz davranmak mecburiyetinden şimdi âzâde buluruyorum, ezi şâhsan kabul etmekle bir zevk duyuyorum.»

Türkiyenin harici siyaseti, Türkiye Cumhuriyetinin ilk günlerinden beri değişmiş olmasına binaen bu siyaset hakkında beyanatta bulunmak, fikrimce, iüzumsuz ise de bu hususta teyiden beyan etmek arzusunda yım.

Esasen uzun senelerden beri müteaddit defalar vekâleten harçiyenin başında bulunduğum ve sizi de Başvekilim Celâl Bayarın Büyük Millet Meclisi heyeti ücumiyesi tarafından alkışlanan kat'î beyanatından bir kaç dakika sonra kabul etmiş bulunuyorum.»

Başvekil, şu beyanatta bulunmuştur: «Milletimiz 15 seneden beri tecrübe edilen Kemalizm rejiminin kendisine verdiği huzur ve sükûn içerisinde çalışmak ve kuvvetlenmek istiyor. Millî hududları dahilinde mes'ud olmak emelindedir.

Bizim harici siyasetimizdeki: Dahilî sulh, haricte sulh düsturunun ifadesi ancak bu suretle tefsir olunabilir. Esasî milletten gelmiştir ve Büyük Şef tarafından ifade edilmiştir.

Büyük Ölü hakkında Londra radyosunda konferans verildi

Dün gece Londra radyosunda, saat 12,35 te bütün dünyaya hitaben Ebedî Şefimiz Atatürk'ün hayatı ve yarattığı inkilâb ile içtimai, ilmi ve siyasi sahâlardaki başarıları hakkında yarım saat süren bir konferans verilmiştir.

Konferansı İngiliz kadını, Atatürk'ün askeri dehasını tebarüz ettirdikten sonra Büyük Önderin bütün reformlarını etrafı bir surette izah etmiştir.

Büyük Ölü hakkında Belçika Mebusan Meclisi reisinin hitabesi

Brüksel 17 (A.A.) — Belga ajansı bildiriyor:

Meb'usan meclisinin dünkü celsesinin başlangıcında reis B. Huyusmans, Atatürk'ün hatırasını tebci etmiş ve Onun Belçikalılar arasında mesai arkadaşları bulmuş ve Türkiyenin sınaî bakımından tensiki için bunları Türkiyeye davet etmiş olduğunu hatırlatmıştır.

Meclis reisi, şöyle devam etmiştir: «Cür'etkâr bir insan olan Atatürk, itidal ile hareket etmesini bilmiştir. Müşerriyleh, islahatçı ihtirasını millî toprağa hasretmiş ve yeni devletin menfaetlerine hizmet etmiş, Onun istikrarını temin eylemiş ve ecnebilerin sempâtilerini celbe muvaffak olmuştur.»

Meclis, reisin Ankara hükümet ve parlâmentosuna bir taziyet telgrafı gönderilmesi teklifini ittifakla kaol etmiştir. Nazır B. Heymans, meclis reisinin taziyet sözlerine hükümetin taziyetlerini ilâve etmiştir.

Başvekil ve Dahiliye Vekili şehrimizde

Ankara 17 (Hususî) — Başvekil Celâl Bayar yanında Dahiliye Vekili Dr. Refik Saydam ve yaveri Bâki olduğu halde saat 19 u 45 geçe kalkan trene bağlanan hususî vagonla İstanbula hareket etmiştir. İstasyonda Meclis Reisi Abdülhalik Renda, Vekiller, meb'uslar, askerî, mülkî erkân tarafından uğurlanmıştır.

İngiliz Kralı baharda İstanbula geliyor

Londra 17 (A.A.) — Daily Herald gazetesinin Bükreş muhabiri, Romanya Kralı Karol'un İngiltereyi ziyaretini İngiltere Kralının 1938 baharında iade edeceğini haber vermektedir. İngiliz Kral ve Kraliçesi, bir harb gemisiyle seyahat ve avdetlerinde İstanbulda tevakkuf edeceklerdir.

İngiliz, Efgan ve Bulgar heyetleri busabah şehrimize geldiler

Atatürk'ün cenaze merasiminde bulunacak olan Bulgar saray nazırı general Panof, harbiye nazırı general Das-kolof, Safya gamizonu komutanı general Bukaçtan müteşekkil Bulgar heyeti ve 140 kişilik askerî bir kîta bu sabah saat 6,45 de hususî trenle Sirkeci garına muvaselet etmişlerdir. Bulgar heyeti istasyonda Bulgar sefaretî erkânı ve mihandarları tarafından karşılanmışlardır. Bulgar heyeti bu akşam Ankara'ya hareket edecektir.

Mareşal Lord Birdwodun riyasetinde deki İngiliz heyetile, Efgan kralının amcası, Altes Mareşal Şah Veli hanın riyasetindeki Efgan heyeti de sempron ekspresile 8,15 geçe Sirkeci istasyonuna muvaselet etmişlerdir.

İngiliz heyeti Sirkeci istasyonunda İngiliz ateşemiliteri ve sefaret erkânı-

Türk - Yunan dostluğu

Atina matbuatı hararetili neşriyatta bulunuyorlar

Atina 17 (A.A.) — Atina ajansı bildiriyor:

Gazeteler, başvekil B. Metaksas ile Türkiye Reiscümhuru General İsmet İnönü ve Türkiye Hariciye Vekili B. Şükrü Saracoğlu arasında teati edilmiş olan telgrafnameler hakkında mütalealar serdine devam etmektedirler.

Hronos gazetesi diyor ki: «Ciddîen acı bir hâdise, Türk - Yunan dostluğuna geniş bir tezahür ve bu dostluğun her iki komşu milletin vicdanlarına kök salmış olduğunu isbata vesile olmuştur.»

Türk milletinin Reisinin ölümü Yunan milletinin derin teessürlerini meydana çıkardı ise, krala vekâlet etmekte olan velliâhd Prens Polun Reiscümhur İnönüye çektiği telgraf bu sarsılmaz hislerin Yunan milletinde devam edip gitliğini göstermektedir.»

Message d'Athenes gazetesi şöyle yazıyor:

«Yeni Türkiyenin Büyük Kurucusunun ölümü ile Yunanistanda hâsıl olan derin heyecandan sonra İsmet İnönünün en yüksek makama seçilmesi iki dost ve müttetik memleket milletlerinin ve ricalinin bundan sekiz sene evvel açılan siyasete derin bağlıklarının tezahürüne vesile oldu. Bu siyaset o vakittenberi tarisni edilmiş ve sulhün kuvvetlendirilmesini istihdaf eden samimî dostluk ve ittifaklarının şaşmaz esasını teşkil eden bir umde halini almıştır.»

Hergün: Yahudiliğin felâket haftası

(Başarafa 6 ncı sayfa)

diyorlar. Harb sonu siyasetinden yirmi sene yüreği yanmış olan Almanya böyle düşünebilir. Fakat, Fransa ve İngiltere'nin Yahudileri birakmaları, onları hududlarına kabul etmemeleri için sebep nedir? Herhalde Yahudiliğin bir kaba-hatı ve kusuru olmak lâzımdır ki şu dakikada hiçbir tarafta vücudları arzu edilmiyor isnarlar değildirdir. Hattâ kendilerini müdafaa eden Amerika bile, fazla Yahudi muhaceretinin önüne geçiyor.

Bu ahval gösterir ki Yahudi'lerle dünya arasında bir ihtilâf vardır. Bu ihtilâf halledilmedikçe onların vaziyetleri islah edilemeyecek ve bugünkü fevkalâde vahim vaziyet artıp gidecektir.

Şu hale göre Yahudiler dünya ile anlaşmaya mecburdurlar. Bunu anlıyorlar mı? Zannedersem henüz anlamış değildirdir. Hâlâ eski usullerle mücadele ediyorlar. Şimdiki halde kullandıkları yegâne müdafaa silâhı Amerika Cümhuriyeti Bay Roosevelt'tir. Amerika maliyesinin üç direğinden ikisini ellerinden tutan Yahudiler, Amerikayı ve Cümhuriyetini tahrik ederek onunla kendilerini müdafaa etmeye çalışıyorlar. Beyhude gayret! Amerika yalnız başına Yahudiliği felâkettten kurtaramaz. Hattâ, Amerika'daki bu Yahudi faaiyeti bu şekilde devam ettiği takdirde onun oradaki vaziyetlerine karşı bilhassa Amerikalılar arasında da bir hareket peyda olacaktır. Ahval o kadar ciddîdir ve içinden çıkılmaz bir hal almıştır.

Dünya Yahudileri dünya ile anlaşmaya mecburdurlar. Bu anlaşma har keti onlardan gelmelidir. Eğer vaziyetlerinin islahını, insanların ve milletlerin merhametlerinden ve insanlık duygularından beklerlerse aldanırlar; milletler hodgâm ve yırtıcı insan kütleleri olduklarını şimdîye kadar kâfi derecede isbat etmiş bulunuyorlar. Yahudileri, ancak Yahudilik âleminde husule gelecek bir inkilâb kurtarabilir!

Muhterim Birgen

le mihandarları tarafından karşılanmışlar, doğruca İngiltere sefaretine gitmişlerdir.

Efgan heyeti de Efganistan büyük elçisi ekselâns Sultan Ahmed han ve şehrimizde bulunan Efgan zabıt ve talekeleri tarafından karşılanmışlar, doğruca Perepalâs oteline gitmişlerdir.

Amiral Pound'un riyasetindeki İngiliz deniz kîtaatı da saat 8 de Malaya dretnotile limanımıza gelmişlerdir.

Gemi Haydarpaşa açıklarında top atmak sîretile şehri selâmlamıştır.

Siyaset ALEMİNDE

İş işten geçtikten sonra araştırılan mes'uliyet

Yazan: Selim Ragıp Emeç

Ferdlarin hayatında olduğu gibi milletlerinkinde de her hareket bir düşünce ve hesap mahsulü olmak gerektir. Aksi takdirde hesabsız atılan adımların boşa gitmesi gibi yanlış hesapların da bir takım zararlarla neticelenmesi tabiidir. Ferd, yarlımın cezasını şahsî ziyânile öder. Cen'i hayat ise, dereceli bir takım mes'uliyetleri nazarı dikkate alır. İyi hizmet gören insanlar maddî veya manevî surette mükâfatlandırılır, aksi hali sabit olanların de cemiyete verdikleri zarar nisbetile mütenasib bir ceza görmeleri zaruridir.

Çekoslovak faciasının birinci perdesi kapandıktan sonra şimdi açılan ikinci perde, bize, bir takım mes'uliyetleri mevzuu bahsettiriyor. Anlatılışa göre Çekoslovakyanın parçalanması, sıyasi bir takım hataların neticesi olmuştur. Filvaki ortada bir hata olduğu muhakkaktır. Fakat bu hatayı göremeyiş bir mes'uliyeti mevzuu bahsettirir mi, ettirmez mi? Araştırılan cevap, işte bu sual'in karşılığı olacaktır. Çekoslovakyanın Paris sefiri Bay Osuskinin iddiasına göre, bu zat, pek çok zaman evvel, Çekoslovak devletini, kendisini bekleyen tehlikelerden haberdar etmiş ve mevcut ittifakların vahî yardımından bir şey beklenmeyeceğini bildirmişti. Başta devlet reisi olduğu halde hükümet erkânının cümlesine verilen raporlar tamamen ihmal edilmiştir. Bundan dolaydır ki şimdi teşekkül eden bir tahkik komisyonu, geçmişte mes'uliyetleri tahakkuk eden zevatı ve bunların bata derecelerini tesbit edecektir. Eski Reiscümhur Beneş ve onun hükümet reisi olan Hodzaya atfedilen başlıca mes'uliyetler şunlardır:

1 — Millî felâkette Bay Beneşin hissesi.
2 — Dahilî siyasette tahsisatı mesturelerin oynadığı fena rol; bilhassa matbuata verilen paralar.
3 — Bazı sefirlerin yolladıkları raporlar neden hariciye nezaretinde ihmal edilmiş ve üzerinde durulmamıştır?

Tesbit edilecek noktalar bunlardır. Filvaki hakikatın meydana çıkması, bu işden mes'ul olanların da fena rollerini tebarüz ettirecektir. Fakat neye yarar ki bu hata, koca bir vatana malolmuştur. Kör bir vatanserverlik, bazan hain emeller kadar bir memleketle zarar verebilir. Bunun son misalini Çekoslovakyanın akibetinde pekâlâ görmek mümkün olmuştur. — Selim Ragıp Emeç

İspanyada Harb vaziyeti

Salamanka 17 — Umumî karargâh tarafından evvelki akşam neşredilen bir tebliğde şöyle denilmektedir:

Ehre'nin sağ sahilinde Kızılarm e-linde kalar arazinin işgalini tamamlamışlardır.

Ebre muharebesi neticesinde kît'alarımızın 19779 esir almışlardır. Düşmanın zayıyatı 75,000 kişi olarak tahmin edilmektedir.

Stokholm 17 — Yiyecek yüklü İspanya hükümetine aid bir vapur Barselon'a gitmekte iken birkaç gün evvel Stokholm'a iltica etmişti. Vapur, Şimalî denizinde dolaşan Frankist kruvazörünün takibinden kurtulamıyacağı anlamış ve tekrar Leningrada dönmek üzere hareket etmiştir.

Bursa gençleri de and içtiler

Bursa 17 (Hususî) — Bugün Atatürk anıtı önünde toplanan binlerce talebe acılarını dökerek and içti.

Holanda kolonisi Atatürk antına çelenk koydu

Ankara 17 (Hususî) — Memleketimizdeki Holanda kolonisi tarafından Atatürk anıtına bugün bir çelenk konmuştur.

Otobüsler her tarafta aynı biçimde olacak

Komisyon Avrupada yapılan tedkikat neticesine göre karar verdikten sonra faaliyete geçilecek

Otobüsle nakliyat gün geçtikçe çoğalmaktadır. Hükümet, her tarafta işleyen otobüsleri aynı biçime sokacak ve böylece başka başka şekil ve eb'adda otobüslerin sefer yapmasına meydan verilmeyecek, servisler belediyeleştirilecektir. Ankara, İzmir ve İstanbulda otobüs servisleri modern şekilde belediyeleştirilmek için çalışılmaktadır.

Otobüslerin, biçim, eb'ad vesair hususlarını tesbit ve ne ile işletileceklerini tayin etmek üzere bundan bir müddet evvel İktisad Vekâletinde bir komisyon teşkil edilmişti. İstanbul belediyesi makine şubesi müdürü Nusret te bu komis-

yonda bulunmaktadır. Komisyon, bu hususta hazırlayacağı raporuna son şeklini vermek için, makine şubesi müdürü Nusretin İstanbulda alınacak otobüsler hakkında Avrupada yapacağı tedkikatın sona ermesini beklemekte idi. Nusret Avrupadaki tedkikatını ikmal etmiş ve İstanbulda dönmüş bulunmaktadır. İktisad Vekâletindeki komisyon Nusretten bu hususta izahat istemiş, Avrupa şehirlerinde çalıştırılan otobüslerin ne ile tahrik edilmekte olduğu sorulmuştur. Komisyonun istediği malumat yakında gönderilecektir. Tedkikata göre Avrupada havagazına rağbet edilmemekte, otobüsler mazotla tahrik olunmaktadır.

Müteferrik :

Cenevrede bir köycülük konferansı toplanacak

939 haziranında Cenevrede köy hayatı mevzuu üzerinde görüşülmek üzere beş aylık bir konferans toplanacaktır. Bu konferansa memleketimizden de muhabirler iştirak edeceklerdir.

Gömrükler beş muhafaza takib motörü yaptırarak

Bir kaç gündünberi şehrimiz gömrük muhafaza teşkilâtında teftişler yapmakta olan gömrük muhafaza genel komutanı General Seyfi Düzgören, bugün Ankara'ya dönecektir. Muhafaza teşkilâtı, İstanbul limanı için yeni beş muhafaza takib motörü yaptırmaya karar vermiştir. Motörler yakında sipariş olunacaktır.

Halk sandığı 1 ikincikânunda açılacak
İstanbulda 15 ikinciteşrinde açılmasına karar verilen ve Atatürkün ziyat dolayısıyla açılma merasimi tehir olunan Halk sandığı 1 ikincikânunda açılacak ve faaliyete başlayacaktır.

Toplantılar :

Tramvay ve Tünel heyeti umumiyeleeri gelecek ay toplanacak

Tramvay ve Tünel Şirketlerinin hükümetçe satın alınması etrafındaki hazırlıklara devam olunmaktadır. Her iki şirket heyeti umumiyeleeri gelecek ayın 19 unda Metro hanında toplanarak imtiyazın hükümet tarafından satın alınması hususunda müzakerelerde bulunacaklardır. Bu toplantıda heyeti umumiyeler tarafından idare meclislerine hükümetle müzakere için salâhiyet verilecektir.

Selâmlama müzakerelerinin kânunvevel ayı içinde bitirilerek Tramvay ve Tünel Şirketlerinin 939 yılı başından itibaren devlet eline işletilmesine başlanacağı tahmin olunmaktadır.

Kırk birinci ilkokulun kongresi

Kadıköy 41 inci ilkokul himaye cemiyetinden: 19/11/938 cumartesi günü toplanacağı ilân olunan kongremizin millî matemimiz hasebile 3/12/938 cumartesi saat 15 e toplanacağını sayın üyelerimize bildiririz. İdare kurulu

Türk - Macar ticaret anlaşması müzakerelerine yakında başlanacak

Yeni Türk - Macar ticaret anlaşması müzakerelerine yakında başlanacaktır. Bu maksadla Macaristana gidecek olan ticaret heyetimize verilmek üzere anlaşmada esas olacak raporlar hazırlanmaktadır. Bu raporlarda Macaristanla aramızdaki ticarî münasebatı inkişaf ettirecek dilek ve mütalealar tesbit olunmaktadır.

VEFAT

İktisad Vekâleti memurlarından Sadık Kemal Özdemir'in babası, eski Kadıköy Belediye müdürü Sadık Paşazade Bay Kemal Özdemir müstarih olduğu hastalıktan kurtulamazarak dün vefat etmiştir. Cenazesi bugün saat (14) te Kurtuluşta Simens sokakında Bayan Behzar apartmanından kaldırılarak Teşvikiye camisinde namaz kıldıktan sonra Feriköy mezarlığına defnedilecektir. Allah rahmet eylesin.

Leylei Kadir ve Bayram

İstanbul Müftülüğünden: İkinciteşrinin on dokuzuncu cumartesi günü Ramazanın yirmi altısı olmakla akşamı (pazar gecesini) Leylei Kadir ve yirmi üçüncü çarşamba günü Bayram olduğu ilân olunur.

BAYRAM NAMAZI

	S.	D.
Vasati saat	7	35
Ezani saat	2	50

Sadaki fıtır

	En iyi	İyi	Son
Buğdaydan	15	14	12
Arpadan	24	20	19
Üzümden	84	67	54
Hurmadan	00	133	00

Yurdumuzun hava müdafası esbabını temin hususunda pek meşkur mesaisi görülmekte olan ve aldığı teberruati Kızılay ve çocukları Esirgeme Kurumu gibi hayırlı teşekküllerle paylaşan Türk Hava Kurumuna her veçhile yardımda bulunmak mühim bir vazifemizdir. Binaenaleyh bu babda Diyanet İşleri Reisliği tarafından verilmiş olan fetva mucibince sadakal fıtır ve zekât ile mükellef olanların - havadan gelecek tehlikelere karşı yurdumuzu, milletimizi korumak uğrunda pek feyizli ve devamlı bir surette çalışan - mezkûr Türk Hava Kurumuna yardımda ve bu vesile ile de memleketimize hizmette bulunulması lüzumu sadakal fıtır nevi ve miktarı beraber ilân olunur.

Donanma Cemiyeti piyangosu çekildi

Donanma Cemiyeti ikramiyeli tahvilâtı piyangosunun 15 ikinciteşrin 1938 günü yapılan 68 inci çekisinde ikramiye ve amorti isabet eden tahvil numaraları aşağıdadır:

Keşide itfa olunan tertib numaraları:					
2678	2834	3719	5348	5491	5670
5816	7712	7779	7802	8799	9670
İkramiye isabet eden numaralar:					
İkramiye T.L.	Tertib No.	Sıra No.			

1000	3719	64
150	7779	26
60	2834	6
60	3719	88
10	3719	46
10	3719	43
10	7802	11
10	5816	65
10	7712	49
5	7712	11
5	5491	5
5	5491	73
5	7779	90
5	3719	25

Balâdaki tertiblerin hizalarında gösterilen sıra numaralarından mütebakı aynı tertiblerin diğer sıra numaralarına ve 2678, 5348, 5670, 8799, 9670 numaralı tertiblere kâmlen amorti isabet etmiştir.

İkramiye ve amorti bedelleri 22 ikinciteşrin 1938 tarihinden itibaren tediye edilecektir. Amorti bedell beher tahvil için bir Türk lirası ve yirmi kuruştur.

Atatürkün hatıratı

(Baştarafı 2 inci sayfada)

— Anne, dedim, bu işler almış yürümüştür. Ben namuskâr bir adam olarak bu işlerin içinde bulunmak mecburiyetindeyim. Beni bundan meneder misiniz?

— Hayır, evlâdım, bir gün bu işler olduktan sonra, seni namus ve haysiyet sahibi olanlarla beraber görmezsem, işte o zaman meyus olurum. Ben senin kadar okumadım, senin kadar bilmem, seni gördüğün, anladığın şeyleri yapmaktan menetmeğe kalkışmam, yalnız dikkat et, esas muvaffak olmaktadır, muvaffak olmağa çalışınız.

(Arkası var)

Bankalar ve millî matem

Osmanlı Bankasından: Ulu Önder Atatürkün cenaze töreni ve büyük millî matem dolayısıyla Osmanlı Bankasının Galata, Yenicaami ve Beyoğlundaki gişeleri 19 sontegrin Cumartesi ve 21 sontegrin Pazartesi günleri kapalı olacaktır.

— Küçükük «fıtre» lerimizle büyük havacılık davamızın halini kolaylaştırmış olduğumuzu unutmayalım.

Garbî Anadolu ovasının sulanması için yapılan keşifler sona erdi

Sulama tesisatı ve barajlar 31 milyon lira sarfile üç senede ikmal edilecek ve kurutulmuş olan Cellâd gölü arazisi, köylüye ve göçmenlere tevzi edilecek

31 milyonluk büyük sulma programının muhtelif mntakalarda, 938 yılına aid kısmının tatbikine devam olunmaktadır.

Garbî Anadolu ovasının sulanması etrafında bir buçuk yıldanberi Nafia Vekâleti mühendisleri tarafından sarfedilen mesai sona ermiştir. Denilebilir ki 31 milyon liralık tahsisatla yapılacak sulama, tesisleri şimdîye kadar Balkan yarımadasında yapılan sulama işlerinin en geniş ve ehemmiyetlisidir.

Yapılacak sulama tesisleri arasında iki baraj, regülâtörler, köprüler, su islah amelîyeleri vardır. Bütün bu işler üç senede ikmal edilecektir. İlk olarak ele alınan, Bakırçay islah amelîyesi ve Menderesteği tesislerdir. Meydana getirilecek tesisler ikmal edilince; Nafia Vekâletinin kontrolünde, mahallî idarelere bırakılarak ve ziraat teşkilâtı bu işten azamî surette istifade edecektir. Menderes, Gediz, Bakırçay ve Marmara gölü sularından azamî istifade edilmesi, sulama kanalları ve kooperatifler tesis edilmesi de mevzuubahstır.

Bergama, Menemen ve Manisa ovalarının sulanmasına, Salihli ve Çalda da birer baraj yapılmasına aid projelerin tatbikine geçilmiştir.

Çalda yapılacak büyük su barajı sularından istifade dilerek aynı zamanda buradan bir de büyük elektrik santrali kurulması mukarrerdir. Bu santraldan yakın vilâyetler ve kazalar istifade ettirilecektir. Yapılan tesisatla Ege ovalarının önümüzdeki yaz mevsiminden itibaren sulanacağı ümid edilmektedir. Bu suretle iyi sulanmış arazide istihsalât artacaktır.

Cumhuriyet hükümetinin büyük başarılarından biri olan Cellâd gölünün kurutulması ve islah amelîyesi işi de bitmiştir. Gölün yarısı kurumuş ve tarla haline gelmiştir. Burada tahkimat ve bazı köprüler yapılmaktadır. Burada meydana çıkan arazi Maliye Vekâlet tarafından köylüye ve göçmenlere tevzi olunacaktır.

İtalyada bloke olan paraların verilmesine devam ediyor

Türk ihracatçılarının İtalyada birikmiş bulunan alacaklarının verilmesine devam olunmaktadır. 3,5 milyon liradan kalan 1 milyon 265 bin lira para da yakında ödenecektir.

Almanya'ya tütün, zahire ve tiftik ihracatı arttı

15 ağustostan itibaren mer'iyet mevkîine giren Türk - Alman ticaret anlaşmasından sonra Almanya'ya bloke bulunan paraların ihracatını fazlaştırmaya başlamıştır. Üç dört ay evveline kadar Alman-

Aydın Vilâyeti daimî encümeninden

- 1 - Eksiltmeye konulan iş Aydın ilinin Çine kazasında ilk mektep inşaatı 27570 lira 31 kuruş keşif bedellidir.
- 2 - Bu işe aid şartname ve evrak şunlardır:
 - A - Kapalı zarf usulüne eksiltme şartnamesi,
 - B - Mukavele projesi.
 - C - Bayındırlık işleri genel şartnamesi,
 - D - Fennî şartname.
 - E - Keşif metraj cetvelleri
 - F - Resimler.
- İstiyenler bu evrakı Aydın Nafia Müdürlüğünde görebilirler.
- 3 - Eksiltme 8/12/938 Perşembe günü saat 15 de vilâyet daimî encümeninde yapılacaktır.
- 4 - Eksiltme kapalı zarf usulüne yapılacaktır.
- 5 - Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin 2068 liralık muvakkat teminat vermesi ve Aydın vilâyetinden bu iş için alınmış müteahhidlik vesikasını göstermesi yaptığı en büyük işin bedeli 2500 liradan aşağı olmaması müteahhidin bizzat diplomalı mühendis veya mimar olması veya bunlardan birisile müştereken teklif yapması ve mukaveleyi birlikte imza etmesi lâzımdır.
- 6 - Teklif mektubları yukarıda üçüncü maddede yazılı satten bir saat evveline kadar nafia dairesine getirilerek eksiltme komisyonu reisliğine makbuz mukabilinde verilecektir. Posta ile gönderilecek mektubların nihayet üçüncü maddede yazılı saate kadar gelmiş olması ve dış zarfın mühür mumu ile üçüncü maddede yazılı saate kadar gelmiş olması ve dış zarfın mühür mumu ile üçüncü maddede yazılı saate kadar gelmiş olması ve dış zarfın mühür mumu ile üçüncü maddede yazılı saate kadar gelmiş olması lâzımdır. Postada olacak gecikmeler kabul edilmez. (8488)

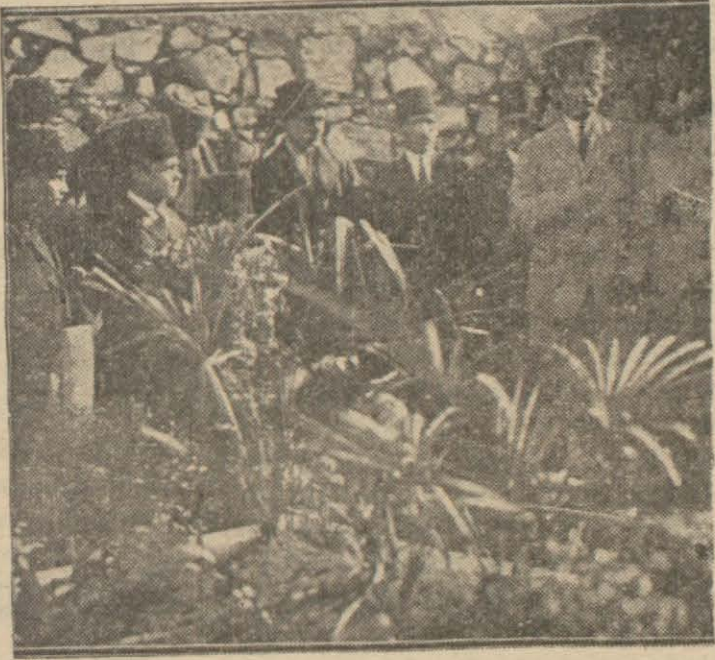
MEMLEKET HABERLERİ

Büyük Atanın annelerinin İzmirdeki makberesi bu hafta yapılmaya başlanıyor

Makberenin ortasında bir heykel ve kitabe, etrafında mevsim çiçeklerle bezenmiş geniş bir park bulunacka

İzmir (Husust) — Büyük Şefin üfulile mateme bürünen şehirde bir hafta - danberi derin bir sessizlik vardır. Kahvehaneler ve gazinolarla eğlence yerleri müşterisiz - likten akşamları erkenden kapanmak - ta, halk ailece ev - lerine kapanarak büyük matem mev - zuu etrafında ko - nuşmakta, birbiri - ni teselli etmekte - dir.

Halen, ilk acı ha - ber günü hastala - nan mekteb tale - Tarihi bir resim: Atatürk 26 ikincikânun 1923 de İzmirde annesinin mezarı başında

mekteplerine devam edememektedir. Dolabıkuyuda Emine adında ihtiyar bir kadın acı haberi müteakib fazlası rahatsızlanarak hayata gözlerini yummuştur.

Vilâyet ve belediye teşriki mesai e - derek dünyanın en eşsiz insanını dün - yaya getiren büyük Türk anası Bn. Zü - beydenin Soğukkuyudaki mezarını bir an önce büyük bir makbere haline ge - tirmeğe karar vermişlerdir. Makbere - nin hazırlanan plânına göre bu hafta içinde münakasası yapılacak ve inşaa - ta başlanacaktır.

Makberenin ortasında bir heykel ve kitabe, etrafında mevsim çiçekle - rine bezenmiş geniş bir park buluna -

acaktır. Arsası istimlak olunmuştur. Burası gençliğin daimi bir ziyaretgâhi olacaktır.

Halkevinin hoparlörle neşriyatı
Büyük acımızı vatandaşlarla pay - laşmak isteyen İzmir Halkevi, pazar gününe kadar hoparlörlerle neşriyat yapmağı kararlaştırmıştır. Neşriyat, Halkevi salonundan yapılacaktır ve her gün saat 15,30 da başlayacaktır. Söz söyleyecek münevverler, Hal - kevine müracaatla isimlerini yazdıracaklardır. Evvelki gün şu zevat din - lenmiştir:

Muallim Hakkı Baha Pars, doktor Fikret Soydam, muharrir Orhan Rah - mi Gökçe, Avni Olkivanç, Muzaffer O - ras.

İneboluluların posta idaresinden bir dilekleri vardır

İnebolulu okuyucularımızdan al - dığımız bir mektub, postaların va - ziyeti hakkında bazı dilekleri ihti - va ediyor. Bu mektuba göre İnebo - lu, arkası geniş bir muntakanın mahreç iskelesi olmak noktasından zengin bir posta çantasına malik bu - lunuyor. Vapurlar İneboluya gelince, mektub ve gazete paketleri de diğer emanet eşyası ve nakidlerle beraber vapurdan çıkarılmakta, bu ise iki, üç saatlik bir zamanın geç - mesini mucib olmaktadır. Halbuki mektub ve gazete mümkün sür'at - le tevzi edilmek lâzım gelen nesne - ler oldukları için bu intizar, mek - tub sahiplerini ve gazete aboneleri - ni bihakkın müteessir etmektedir. Bu sebebledir ki mektub ve gazete - lerle emanet eşyasının ve paraların ayırd edilmesi ve birincilerin der - hal şehre nakil ve hemen tevzi e - dilmesi istenmektedir ki bu husus - la mektub sahibinin çok hakkı var - dır. Keyfiyeti posta umum müdür - lüğünün nazarı dikkatine koyuyo - ruz.

Ödemiş'te feci bir kaza

Bir otomobil 18 yaşında bir köylüyü eşeğe beraber parçaladı

Ödemiş, (Husust) — Ödemiş - Ada - gide yolu üzerinde feci bir otomobil kazası olmuş, 18 yaşında bir köylü ve merkebi parçalanmış, ölmüştür. Kaza, iki otomobilin delice yarışları netice - si olarak vukua gelmiştir.

Şoför Mecid, idaresindeki 36 num - aralı otomobile Ödemiş doğru gider - ken, arkasından 15 numaralı otomobil - le şoför Küçük Mehmedin geldiğini görmüş, yol vermemiş, diğeri de geride kalmak istemediğinden iki otomobil arasında korkunç bir yarış başlamış - tir.

Tarlasından merkebine binerek e - vine gitmekte olan 18 yaşlarında Meh - med isminde bir çocuk, otomobillerin sür'atle geldiklerini görünce şosenin kenarına kaçmak istemiş, hareketinde geç kalmıştır. 36 numaralı otomobil, merkebe şiddetle çarpmış; karnı de - miş, üzerindeki çocuğu da altına ala - rak çığnemiştir. Çocuk yarım saat son - ra ölmüş, merkebe te parçalanmıştır. Şoför Mehmed tevkif edilmiştir.

Kuşadasındaki göçmenlere evler yapılıyor

Kuşadası, (Husust) — Kazamızın Da - vutlar köyüne iskân edilen 23 göçmen ailesi için yapılmakta olan evler birkaç güne kadar ikmal edilecektir. Kış mev - siminin bastırmasından evvel bitirilerlek göçmenlere teslimi için gayret edilmek - tedir. Ufaktefek noksanlar da bu hafta içinde ikmal edilerek bu ayın 20 sinden sonra teslim muamelesi yapılacaktır.

İzmirde bir otomobil kazası

İzmir, (Husust) — Turan gazhaneleri önünde müessif bir otomobil kazası ol - muştur. Bergama nafia su işlerine aid 1 sayılı otomobil gazhaneler önünden geç - tiği sırada arkadan gelen bir otomobile yol vermek isteyen su işleri otomobili kenara çekilmiş ve iyi fren yapamıyarak dört metrelik bir hendeğe yuvarlanmıştır. Otomobil şoförünün kolu kırılmış, mü - hendis Cevad da yaralanmıştır.

Ödemiş'te bir kaza

Ödemiş, (Husust) — Beydağı nahiye - sinin Yenişehir köyünden 4 yaşında Os - man Uysal, Şükrü adında bir adamın ka - rıştırdığı tabancadan kurtulan kurşunun isabetle göğsünden ağır surette yaralan - mış ve hastaneye kaldırılmıştır. Hâdis e bir kazadan ibarettir.

Okuyucuların kalemi ile

Atamıza yemin

Ey bu nurlu göklerin mavi gözlü kartalı, Kanadlarına taktın şafaklardaki alı, Bir sabah ufuklardan ebediyete aktın. Ardında bir milleti boynu bükük bıraktın. Bir milleti mi hayır.. Bak bir cihan aşıyor, Hersey yasa büründü, içimiz kan aşıyor. Kaybettik dünyamızın en kudretli başını Nasıl silebiliriz gözümüzün yaşını, Göğsümüzü tükarken hicrînkırlar muttasıl Nasıl nefes alıyor ve yaşıyoruz nasıl?.. Atamız söyle bizi nasıl bıraktın da gittin Kızıl bir kartal gibi göklere aktın, gittin!

★

Hayır.. Ne bırakılan, ne de bir bırakan var, İçimiz alev alev yanıyor, bir volkan var! Birden yanardağ oldu göğsümüzdeki sız, Ey Atatürkün oğul.. Ey Atatürkün kızıl.. İztirab damlamasın gönlündeki ateşe, Gözlerini kaldır bak semadaki güneşe. Nekadar da yüksekti dünyadaki taçlardan, Onu taniyor musun bu kıpkızıl saçlardan. Gökten vuran bu ışık kanımızdan taşıyor. Bakın gözlerimizde, «Büyük Önder» yaşıyor. Acımız, kalbimizi onun ismi yatıyor. Dokunun nabzımıza onun ismi atıyor.

★

Sarkı kuvvet duracak karşısında bu hızın, And içti senin oğul.. And içti senin kızını! Tıp Fakültesinden Harika Özerengin

Güneş battı

(Ulu Önder Atatürk için)

Yüksekte Atam bir güneş halinde yanardın, Öksüz bırakıp sen bizi matemlere sardın.

Yaktın bizi yaktın Atatürküm, Ulu Önder, Tarihte mühim çağ yaratan şanlı büyük er.

Älemde güneşten daha parlaktı cemalın, Bin mucize yapmıştı, yaratmıştı Kemalın.

Hiç yoktu hata Önderimiz yaptığın işte, Sarsılmadın azminle programı gidisti.

Kurtardı senin azmin Atam öz ana yurdu, Öz yurdda senin azmin Atam, cenneti kurdu.

Her an yaşadın milletinin kaygularıyla, Tarihi seni daim anacak saygılarıyla.

Kutsal ve büyük armağanındır bize devrim, Candan korumaktır ödevim and ederim.

And ettik Atam, koşmağa gösterdiğin izde, Her sahada, yerlerde; semalarda, denizde.

Sen Önderimiz başta, bütün zorları aşık, Her sahada kutsal emel uğrunda savaştık.

En ünlü Şefim sen unutulmaz yara açtan, Dünyaya ziyânla hazin bir hava saçtan.

Matemle cihan ehlinin hep benzi sarardı, Yer, gök ve deniz ye'si melâllikle karardı.

Kalbier bu ziyân ile ateşlere yansın, Her yer bu teessürle siyah renge boyansın.

Matemle, teessürle bütün kalbimiz inler, Afaki sarar sağtığımız ahlak eninler.

Ah!.. etmedeyiz gamla eğik başlarımızla, Yazdik sana bin mersiye göz yaşlarımızla.

Ey şanlı Büyük Önderimiz, şad ola ruhun, Göz yaşlı dilektir sana biz, yaşlı güruhun.

NEVZAD AKLEMAN

Atam...

Etrafi kaplamıştı bir kara duman, Bıraktın bizi yetim, ey Ulu Atam Yayıldı dünyaya bu acı haber, Kalbimizde bir hüzn, çehremizde bir keder, Her tarafta hicrînkırlar sesleri yükselmekte, Herkes senin o büyük ismini söylemekte, Kararan ufukları sen aydınlatmışın, Tarihte unutulmaz ne adımlar atmışın, Yüzüne bakılınca titredir bütün kalbier, Kazanmışın sayısız nice büyük zaferler, Sen bir varlıktın ki, öz Türkün en başında, Bir benzerin gelmeyecek hiçbir zaman dhan - da.

Harikalar yaratan Türkün yüce ulusul Sana aşıyacaktır, vatanın her yavrusu. Perihan Zeki Burgucu

Ölen - Atamız

Parlak bir güneş gibi doğularımızdan doğ - dun Kurduñ cumhuriyeti Türkler Atası oldun..

Çoğalttın okulları, fabrikalar kurdurdun, Medeniyeti kurdun, madenleri buldurdun.

Yollarımızı çoğalttın koşturdun biz Tür - kleri, Varlığınla doğruldu köyümüzün belleri.

Şimdi bu ölümlünle kalberimizi yaktın Fakat bir hayal oldun gönüllerimizde aktın

Bu acı ölüñ yalnız, senin gövdeni aldı Fakat sönmez hayalın kalberimizde kaldı

Kabrinde sen rahat ol biz sana aşıyalım Bu karanlık günleri yaşlarla pakiyalım.

Bu yüce vücudünü yıldızlarla süslesem Seni her an kabrinde hurilerle beklesem.

Tabiatın en güzel çiçeğiyle kabir yapsam Güneşin renklerini başucuna uzatsam

Bilhalleri getirsem şirler söyletsem sana Gene kalbim bağırarak bu azdır diye bana

Fethi Şenkal

Büyük yasin destanı

Kurtardıñ yurdunu ölüp de kendin Ona her yan bakan düşmanı yendin Ah onun en büyük evladı sendin Uyan Atam uyan anan aşıyor!

Radyolar, nutuklar, törenler değil, «İnkılâb» sırrına erenler değil, Yüzünü yakından görenler değil, Adını uzaktan duyan aşıyor

Ey Türkün Atası, Türkün ulusul Ey insan neslinin en duygulusul Ey kuran kurtaran büyük ulusul Adını bir kere anan aşıyor.

Şu dağlar bilmezken kaygı, keder ne? Bak bütün yaylalar bir yaşlı anne Halep, Şam, Selânik, Sofya ve Derne Değil bir memleket cihan aşıyor.

Çimenler sararmış Murad dağında Sakarya gündi en yaşlı çağında Gümüş yıldızların en parlağında Bile bir hüzn var, bakan aşıyor.

Bu yaşla kendini batırsan da az Ey Anafarta! Ey kanlı sırt, Boğaz! Gezdığın yollarda dolarsak biraz Çıktığın dağları aşan aşıyor.

Önünde en büyük ruhlar çöküp diz Aşıyor Oğuz Han, Atilla, Cengiz Füzul başında yaşlı ve sessiz Ve ayak ucunda «Sinan» aşıyor

Güle geldi gönlüne ey Ulu Tanrı Göklerde oturmak o nurdan ayrı, Mahvettin bir anda ettiğin hayrı Elbette bu zulmü yapan aşıyor.

Vatanda elemsiz bir göz mü kaldı? Ardında denmedik bir söz mü kaldı? Sen ödüñ milletin öksüz mü kaldı? Arkandan bütün bir vatan aşıyor.

Ey ölüñ! Maksadın şerefese eğer Sana lâyık değil öyle bir değer Öldüyse o, ölmez kurduğı eser Bu ölmez esere tapan aşıyor.

Başında gezerken binlerce utku (*) O mavi gözlere girmezdi uyku Bulutlar sardımı o mavi ufku? Bu hızla çağlayan zaman aşıyor.

Akşam bir garıblık çökmüş ovaya, Herkes kaşlar çatık dönmüş yuvaya Kızların başında bir siyah oya Kral, elçi, rençper, çoban aşıyor.

Şehir, çarşı, meydan, okul ve kıış Her taraf inliyor bu haykırısla Ey Atam sen bizi affet, başıslal Biz değil yürekte yaran aşıyor

Hayır o ölmeli o saklı bizde, Yaşıyor ulusta, gökte, denizde. Fakat bu hicrînkırlar ne kalbimizde? Ayırlık denen o hicransa aşıyor.

Hasan Adnan Gıs

(*) Zafer.

Acımız

Türk çocuğu en yaşlı gününde hicrînkırlar, Kederimiz mukaddes, Ulu Atanın diyor, Keniyor gözlerimiz, acımız sonsuz diyor, On yedi milyon Türkün, bağı parçalanıyor, Şadi Kurtuluş

Çorlu belediye reisi seçimi yapıldı

Çorlu, (Husust) — İkincitegrin iptida - sında ilk toplantısını yapan Çorlu beledi - ye meclisi belediye reisiğine eczacı Şahab Armanı seçmiştir. Meclise iltilhak eden yeni ve eski aza şunlardır: Refet Demiray, Ziya Güray, Ali Nazmi, Süley - man Eten, M. Özel, Adem Toylu, Refik Çiftçi, Ali Aybey, İsmail Merken, Ramiz Baykal, Refet Esendal, Tahsin Gençer, İbrahim Tekiz, Emrullah Ölçüm, Behice Aygöl, Emin Kazlı, Sadık Tuna, İzzet Yılmaz, Haşım Eürel, Hakkı Uzun, İzzet Hiçsönmez.

Küçük Memleket Haberleri

Giresunda bir teberrü

Giresun ihracat tacirlerinden Bay P. P. Danyelsen Kızılayın Giresun şubesine 405 lira teberrüde bulunmuştur.

Giresunda yeni tayinler.

Giresun orta okul tabii bilgiler öğretme - niğine Şebinkarahisar ortaokul öğretmeni Ahmed Erdemir tayin edilerek vazifesine başlamıştır. Gölköy kazası hükümet dok - torluğuna da Giresundan Mümtaz Günsoy tayin edilmiştir.

Dereli ilkokulu başöğretmeni Hüsnü Du - rukan kendi talebi üzerine Çavuşlu köyü o - kulu öğretmenliğine nakledilmiştir. Emniyet amirliğine tayin olunan Zeki Taner buraya gelmiş ve yeni vazifesine baş - lamıştır.

Boyardad Tapu memurluğu

Boyardad Tapu memurluğuna eski Gerze Tapu kâtiblerinden Kadiri vekâleten tayin edilmiş ve bir aydır kapalı bulunan Tapu dairesi açılarak işe başlanmıştır.

Boyardad hükümet doktorluğu

Boyardad hükümet doktorluğuna Daday hükümet doktoru Bahaeddin Östen tayin edilmiş ve vazifesine başlamıştır.

Manisada bir köylü Arkadaşını Sopa ile öldürdü

Manisa (Husust) — Merkezi bağlı Hocalı Geveze Hasan ile Hasan oğlu Ali arasında bir arsa meselesi yüzün - den kavga çıkmış Hasan Alinin başına sopa ile vurmak suretile kendisini a - ğırca yaralamıştır. Yaralı derhal mem - leket hastanesine kaldırılmış ve orada ölmüştür. Katil yakalanarak evrakile birlikte Adliyeye teslim edilmiştir.

Bir çocuk çifte ile Kazaen bir adam Öldürdü

Manisa (Husust) — Şehrimizin Çavuşoğlu köyünde feci bir kaza olmuş - tur. Çiftlikten Ahmed isminde birinin oğlu 15 yaşlarında Halil babasının çifte - si ile oynarken çifte birdenbire ateş almış, çıkan kurşun o sırada orada bu - lunan Hasan dayının başına isabet ede - rek adamcağızı cansız yere ser - miştir.

Manisada spor hareketleri

Manisa (Husust) — Geçen hafta paz - ar günü vilâyetimiz bir spor günü ya - gamıştır. Manisa Sakaryaspor klübü - nün yaptığı bu spor gününün intiza - mını temin için çizilmiş bir program dahilinde hareket edilmiş ve Akhisar - lı sporcu gençler ile Salihlililer buraya davet edilmişlerdir. Akhisar kaymakamı Rifatın başkanlığı altında ve Ak - hisarlılar, Salihlililer elliye yakın bir kafil e halinde şehrimize gelmiştir. Mi - safirlerin şerefine vilâyetimiz spor klübünde elli kişilik bir öğle yemeği verilmiştir. Şölene valimiz doktor Lüt - fi Kırdar, belediye başkanı, halkevi başkanı ve tanınmış zevat davet edil - mişlerdir. Yemek çok samimi bir hava

içinde yenmiş ve müteakiben Sakarya klübü idare heyetinden Nadir Eyüboğ - lu tarafından valinin memlekete karşı gösterdiği alâkanın gençliğin spor he - yecanını bir kat daha arttırdığını an - latmıştır.

Öğleden sonra yeni stada gidilerlek sporcu gençler bir geçid resmi yapmış - lardır. Salihlililerle yapılan maçta Sa - lihli takımı vilâyetimiz Bozkurd takı - mını 2 - 1 mağlûp etmiştir.

Akhisarlılarla Sakarya klübünün yapmış olduğu maçta da keza Akhi - sarlılar 3 - 2 Sakaryalıları mağlûb et - mişlerdir. Resim valimizi Akhisarlı gençlerle bir arada gösteriyor.

Hâdiseler Karşısında

ONUN GÖZLERİ

On iki sene evveldi.
Ben, Galatasarayda talebeydim, izciydim. Cumhuriyet bayramında resmi ge-
çide iştirak için Ankaraya gitmiştim.

★

Güneşli bir gündü:
Resmi geçid başlamıştı. Meclis önünde-
ki bandonun ahengine ayaklarımızı uy-
dürmüş, yürüyorduk. Binbir ayak sanki
bir ayak olmuştü. O, bir ayağın sesi bü-
tün Ankarada duyuluyordu:

— Rap!
Atatürkün önünden geçecektim.
Atatürkü görecektim.
Atatürkü selâmlıyacaktım.

İçim içime sığıyordu. Atatürkün bu-
lunduğu tribüne yaklaştığım zaman ku-
laklarımdaki bütün sesler birden kesil-
diler.

Kalbim sık sık çarpıyordu. Gözlerim
yalnız onu görüyorlardı.

O Türk varlığını nefsinde cemedem Büyük
Kahraman, Eşsiz Bâni tribünde dim-
dik duruyordu:

— Sağa bak!
— Sağa bakmıştım. Ona bakmıştım.. O-
nun gözleri gözlerime bakıyordu.

★

Boynu bükük insanlar arasındayım:
Dörder dörder yürüyoruz. Başlarımız
eğik, gözlerimiz yaşlı, gönüllerimiz kırık.

★

Yürüyoruz.
Onun önünden geçeceğim.
Onu son bir kere daha göreceğim.
Onu selâmlıyacağım.
Ses yok, nefes yok, kalbim duruyor,
gözlerim görmüyor..

Türk varlığının yoktan var edicisi ora-
da sağında:

Eğik başım dönmüyor, bakamıyorum..
Fakat Onun on iki sene evvel gözlerine
bakan gözleri, gene o zamanki kadar sağ,
gene o zamanki kadar kudretli, gene o za-
manki kadar ateşli, hissediyorum ki o göz-
ler gene gözlerime bakıyorlar.

İsmet Hulusi

Halil Etem
merhum

Asırların nadir yetiştirdiği kemal sa-
hiblerinden biri olan eski Müzeler Mü-
dürü, Mektebi Mülkiye muallimi, İstan-
bul mebusu, arkeoloji ülemasından olan
Bay Halil Etem çok zamandanberi hasta
idi. Rehayab olamıyarak irtihal etti. Bu
hâdise memleket için telâfisi güç bir zıya
olduğu gibi kendini tanıyanlar beraber
çalışanlar ve bilhassa bizler için unutul-
maz acıdır.

İnsanlık ve mekârimi ahlâk tecessüm
edip insan kıyafetinde göründü denecek
kadar yüksek bir yaradılışa sahip olan bu
nadirei vücud ilim âleminde tanınmış ve
hürmet edilmiş büyük ve muhterem bir
suma idi.

Memlekete yaptığı hizmetlerin başın-
da büyük kardeşi Hamdi Beyle beraber
tesis ettikleri İstanbul Asarîatika Müzesi
gelir ilk müdür olan Hamdi Beyden son-
ra müdüriyeti uhtesine almış olan Halil
Etem müzenin bugünkü tekâmül esasını
kürmüş ve Avrupa müzeleri derecesine
getirmişti.

Meşrutiyet akabinde müze haline ge-
tirilen Topkapı sarayı müzesini tensik
ve tasnif hususunda islâm eserleri müze-
sini, şarkı kadim müzesini tesisi içinde
gösterdiği vukuf ve mesai ile bu müze-
erin bugünkü mükemml halini vücade
getirmişti.

Müzeler Umum Müdürlüğünden teka-
üd olarak ayırdıktan sonra mesleğine o-
lan sönmez aşkı kendisini yine müzeden
ayırmanın, memuriyet hayatında reisi
olduğu (Eski eserleri koruma) encüme-
nine aza sıfatile girmek ikeragini gös-
tererek senelerce orada memleketin ilim
zenginlikleri olan asarîatikayı ve bedi-
yatı korumak hizmetinde bulunmuştu.

Mektebi Mülkiyede çok zaman devam
eden jeoloji tedrisatı sırasında yetiştir-
diği talebenin kesretli olan âdedi arasın-
da merhumun ilminden istifade ederek
hocalık kürsüsüne yükselenler ve devlet
memuriyetlerinin ali tabakalarını işgal
edenler hâlâ mevcuttur.

Babasının; müessislerinden bulunduğu
Darüşşafakayı bu yegâne milli yetim mü-
essesesini kurmak ve idare etmek him-
metinde bulunan Türk okutma kurumun-
da yıllarca aza ve reis olarak bulun-
makta ve ancak didinmek tabiriyle ifade
olunacak bir mücadele ile bu mübarek
ocağın devamına çalışmakta idi.

Bu kadar kemalâta sahip olan bu yüce
yaradılışlı insan, ilminin derecesiz yük-

Mahkemelerde

Bir emniyeti suiistimal
davasına devam edildi

Şahidler davacının lehine şahadette bulunarak elmas
ve mücevheratın ona aid olduğunu söylediler

Çorlu ceza hâkimi Nuran ile öğretmen
Selma arasındaki emniyeti suiistimal da-
vasına Asliye 3üncü ceza mahkemesinde,
dün devam edilmiştir.

Dünkü celsede birçok şahid dinlenmiş,
şahidlerden Mürvet, mahkemede sun-
ları anlatmıştır:

— Ben, bundan beş sene kadar evvel
Nuran ile Selmanın evlerine hizmetkâr
olarak girdim. İkisine de, abla diye, hit-
ab ederdim. Çünkü, onlar zaten kardeş
gibiydiler. Şimdi, davaya mevzu olan eş-
ya ve mücevherler, hepsi Nurana aiddir.
Bilâhare Nuran abla ile birlikte ben, Ma-
latyaya gittik. Selma, anası ile, evde kal-
dı. Nuran, Selmaya bir elmas iğne, bir
altın çanta, eflâatun taşlı ve alyans iki yü-
zük vesaireyi, emanet olarak, vermişti.

Sonra, Selma Malatyaya geldi. Nuran,
orada da, kendisine beş bilezik vermişti.
Bundan sonra söz alan Selma:

— Bu şahidin söyledikleri kâmilan ya-
landır. İleside, bunların nilâfi hakikat
olduğunu isbat edeceğim. Şahidin şaha-
detini kabul etmiyorum, demiştir.

Diğer bazı şahidlerin celbi için, duruş-
ma talik edilmiştir.

**İki hırsız on dörder ay hapse
mahkûm edildiler**

Maçka civarında, muhtelif tarîhlerde,
muhtelif evleri soyan Hayreddin ve Mus-
tafa isimlerinde iki azılı hırsızın muha-
kemesi asliye 4 üncü ceza mahkemesinde,
dün neticeye varmıştır.

Yapılan muhakeme sonunda, suçları de-
lillerle sabit olan her iki suçlu da 14 der-
ay müddetle hapse mahkûm edilmişler-
dir.

**Silivri ormanında yaralanan
adam dün öldü**

Silivride, Kurtlar ormanında bir hâdise
olmuş, ormanda odun kesen Mustafa is-
minde biri, korucu Süleymanın attığı bir

sekliğinde ahlâki vasıflarla da ziyetlen-
mişti.

Kendine duyurulan bir ağlayış yok idi
ki ona teselli vermesin. Muttali olduğu
bir ihtiyaç yok idi ki ona maddeten yar-
dım etmesin. Hemen hergün bir mektub
veya bir müracaatla istimdad eden tanı-
dığı ve tanımadığına dernal imkânı de-
recesinde yapacağı muaveneti yapmaktan
zevk alırdı.

Emsalsiz bir istikamet, bükülmez bir
doğru seciye mümeyyiz sıfatlarından idi.
Kendi tabirince bir hazine olan milyon-
lar değerindeki müzeler çok müstesna
devirlerde elinde bulunduğu halde bun-
ların muhafazasına öyle ihtimam göster-
mişti ki hemen geceli gündüzlü denecek
derecede sarfettiği mesai sıhhatini ihlâl
derecesine varmıştı.

Gerek maiyetine karşı gösterdiği ve

kurşunla bacağından ağır yaralanmıştır.
Evveldi gün Gureba hastanesine nakle-
dilen Mustafa, dün ölmüştür.

Cesedi muayene eden adliye doktoru
Enver Karan, defnine ruhsat vermiş, Si-
livri müddeimumillîği tahkikata el koy-
muştur.

Atınanın itirazı reddedildi

İkinci defa tevkifi üzerine, tekrar tah-
liye talebinde bulunan Madam Atınanın
bu isteği, 4 üncü sorgu hâkimi Sami ta-
rafından reddedilmişti.

Bu defa yeniden asliye 4 üncü ceza
reisliğine müracaatla, karara itiraz eden
suçlunun, bu itirazı dahi reddedilmiştir.

Manisada bir köylü
bir adamı öldürdü,
kardeşini ağır yaraladı

Manisa (Hususi) — Şehrimize bağ-
lı Karaoğlanlı köyü yakınlarında bir
cinayet işlenmiştir. Köyden Hasan oğ-
lu Halil ile kardeşi Mustafa Turgudiu
pazarına giderlerken aynı köyden Ali
oğlu Mehmed karşılarına çıkmış ve a-
ralarında anlaşılma bir sebebden do-
layı kavga baş göstermiştir.

Bu kavga da Halil Mehmed tarafın-
dan öldürülmüş, kardeşi de ağır suret-
te yaralanmıştır. Katil derhal yaka-
lanmıştır.

Torbalıda bir orman yangını

Torbalı, (Hususi) — Dağkızıla köyü-
nün üç kilometre mesafesinde Doğanca-
lar hududunda büyük bir orman yangını
çıkarak üç saat devam etmiş ve iki kö-
yün halkının gayretiyle söndürülmüştür
Zarar büyüktür ve tesbit olunmaktadır

gerek muhitine karşı tuttuğu muamele
tarzları en terbiyeli bir demokrat vatan-
daşa nümune olacak derecede sade ve ki-
bardı.

Hayatının son zamanlarında çok yetiş-
kin ve kıymetli bir ilim adamı olan oğlu
Dr. Süleyman Etemi kaybetmekle düçar
olduğu dağlar dayanmayan keder darbe-
sile harab ve bitkin bir ömür sürmekte
idi.

Akıbet hastalığının elim tesiri onu da
aramızdan alıp götürdü. 1861 tarihinde
doğmuş, İstanbulda ve Viyanada tahsil
etmiş, birçok eserler telif ederek ilim ha-
yatında çok yararlık göstermiş, büyük
memuriyetlerde bulunmuştu. Nihayet
16-17 T. Sani gecesi rahmeti rahmana ka-
vuşmuştur. Rabbimizden mağferet di-
leriz.

Eski Eserleri Koruma Encümeni

Bunları biliyor mu idiniz?

**Irakta bulunan bir medeniyetin
izleri**

Aşağı Irakta yap-
ılan bazı kazılar,
milâddan 450- se-
ne evvel mevcut
eski bir medeni-
yetin eserini mey-
dana koymuştur. Bu medeniyet, yazının
keşfinden evveline aiddir. Bu muntakada
gene elde edilen bazı delillere göre o za-
manlar, muhtelif memleketler arasında iş-
temasları mevcut bulunuyordu.

**Dünyanın tarihinin baş-
tamamen karanlıktır**

Jeolojya baki-
mından dünya-
nın tarihini dört
safhaya ayırırlar:
İlk devre için dün-
ya yüzünde mah-
lûk olarak yalnız
balıkların mev-
cudiyetini kabul
eder. İkinci dev-
re için kuşlarla
yerde sürünen hayvanların mevcudiyeti-
ne inanılır. Tersiyer devre de memeli ve
fıkralı hayvanların yer yüzünde belir-
diği kanaati vardır. Dördüncü devre olan
Kuarternier ise insanın belirmesile başlar,
Fakat Tersiyer devrede, dünya yüzünde
insanın mevcut olup olmadığı elân bir
sırdır. İlim, bu suale cevap verememek-
tedir.

Heyetsinasların bir keşfi

Heyetşi-
naslara göre kü-
rei arzin devri,
cümlei şemsiye-
nin icablarına ce-
vab verememek-
tedir. Sür'atinden
bir asırda (17) sa-
niye 51 salise kaybetmektedir.

Avus'uralyada Kanguriler azaldı

Avustralyanın en sevimli mahlûku
kangurilerdir. Bu, göbekleri altındaki
keselerde yavrularını taşıyan hayvanlar,
Avustralyanın İngilizler tarafından isti-
lâsından sonra büyük bir tahribe maruz
kalmışlardır. Bugün Avustralyada güç
sayılabilecek derecede az kanguri kal-
mıştır. Her sene avlana kökü tü-
kenen bu hayvanların üremesi için A-
vustralya hükümeti tedbir almış bulun-
maktadır.

GÖNÜLİSLERİ

**Okuyucularımıza
Cevablarım**

Bâbaeskide Bay «S. Ş.» e:
— Yaşınızın küçüklüğüne baka-
rak anlıyorum ki, Arabca, Acemce
kaideleri gramerimizden çıkardığı-
mız zaman siz henüz tahsilin ilk
devresinde bulunuyordunuz, bun-
ları öğrenmeğe vakit bulamadınız. O
halde, sorarım: Arabca ve Acemce
kulllanmakta neden ısrar ediyorsu-
nuz? Arabca ve Acemce mutabakat
kaidelerini bilmiyen Arabca ve A-
cemce kullandığı takdirde gramer
hatalarına düşmekten kurtulamaz,
iyisi sadece Türkçe kelime kulan-
maktadır. Mektubunuzun bende bı-
raktığı umumî tesir bu. Sualinizin
cevabına gelince:

— Evlenmek için hem yaşınız kü-
çük, hem de kazancınız az. Bu vazı-
yette bir müddet daha beklemek
daha muvafıktır.

★

Bay Yaşar:
— Sevmiyen sevilmesi mümkün

değildir. İlk adımı siz atacak, muka-
beleyi karşınızdakinden bekliyecek-
siniz. İki sevginin aynı zamanda doğ-
masına gelince, elbette müraccah-
tır. Fakat her zaman herkese nasib
olmaz.

Kendi kendiniz için kullandığınız
«hovarda» sıfatına gelince, tam ma-
nasını anlamaktan korktum. Bu ke-
limeyi unutmaya çalışınız. Başkala-
rının zihninde hoş gitmeyecek ma-
nalara da gelebilir.

★

**«Gülmiyen» imzasile mektub yaza-
nan genç kadına:**

— Bekleyiniz. Çektiğiniz mahru-
miyet hayatının maddî mükâfatını
aincaya kadar bekleyiniz, kurtulma
günü geldiği zaman ise elinize ge-
çekcek servetle ve yaşınızla mütene-
sib bir koca arayınız. Şimdi karşı-
nıza çıkmış olan tehlikelidir. Sizi di-
le düşürebilir. Ondan çekiniz.

TEYZE

Manisa Kız Enstitüsü çok rağbet görüyor

Manisa (Hususi) — Valimiz Doktor Lûtfi Kırdarın değerli alâkaları ile memlekete mal edilmiş olan kız enstitüsü çok rağbet görmüştür. Enstitüye bütün genç kızlarımız devam etmektedirler. Talebe adedi gittikçe artmaktadır. Kızlarımız burada san'at bilgilerini arttırmakta ve tam san'atkâr bir Türk kıza olarak yetişmektedirler.

Edirne kız enstitüsüne naklen tayin edilmiş olan eski müdür Neyyirin ayrılmış dolayısıyla enstitü kızları ho-
calarının şerefine bir ayrılık ziyafeti vermişlerdir. Resim ziyafetten sonra alınmıştır.

Tarihte hiçbir şehir dünkü İstanbul kadar ağlamamıştır!

(Baştafı 1 inci sayfa)

Dolmabahçe yürüyerek veya tramvay, otomobil vesair ile gelenler Dolmabahçe caminin kapısı önüne alınmakta, dörder kişi olarak meydana doğru yürütülmekte idi. Meydanda bir kavim çaldikten sonra sarayın kapısına giden yolda yürünüyordu. Halk, buradan itibaren palto, pardesü ve şapkalarını çıkarmakta, Atasına son ihtiram borcunu ödemeğe hazırlanmakta idi.

Evvelki gün, heyecanla bavlara pek çok tesadüf edildiğinden dün tedbirler alınmış; baylanları ve baygınlık geçirenleri tedavi etmek için ihtiram borcu ifa edildikten sonra çıkılan kapının yanındaki oda tahsis edilmiştir. Bu odaya her türlü tıbbi levazım konulmuş ve doktorlar ayrılmıştır. Doktorlar münavebe ile bu odada bulunmakta, baylanların yardımına koşmakta idiler. Fazla teharümü karşılamak üzere dörder kişilik sıralar halinde salondan çıkıldıktan sonra yanyana iki sıra halinde yürünmekte idi.

Dünkü ziyaretçilerle salona giren Danimarka sefiri Mösyö Vençmank Büyük Ölü'nün önünde eğilmiş ve bir müddet tevakkuf etmiştir. Bu esnada sefirin kolunda matem alâmtı olan siyah kordelâ bulunmakta idi.

Dün de Dolmabahçe sarayının bütün oda, koridor ve salonlarında çit yektü. O büyük salon ve odalarda gezinenler Büyük Ölü'nün manevî huzurlarını rahatsız etmemek için birer gölge gibi süzülüp gidiyorlardı.

Dolmabahçe sarayında bulunanlar, kırk sekiz saattenberi halkla birlikte ağlamaktan bitab bir hale gelmişler, kendilerine tahsis edilen salonun bir köşesinde birer külçe halinde ihtiram vaziyetinde durmakta idiler.

Ziyarete bugün de saat ondan itibaren gece yarısına kadar devam edilecek, yarın Büyük Ölü büyük merasimle Ankara götürülecektir.

Gündüzün intıbaları

Amele, esnaf, yüksek tabaka mensubu bayanlar, sokağında emanet edecek kimse kalmadığı için çocuğunu kucağına almış kenar semt kadını, daire müdürü, boyacı çocuk, Üniversiteli genç kız, ilköğretim yavrusu, hülâsa bir kelime ile bütün millet yanyana dün de mukaddes ölü'nün önünden geçerek onu hürmetle selâmladı.

O, sağlığında «Millet imtiyazsız, sınıfsız bir kütledir» diyordu. Bunun en güzel misalini ölümlü ile gene bize verdi.

Sarayın kapısında polisler halkı üçer üçer sıraya dizerken hiçbir müdahale meydan bırakmadan, istirahat zamanında birdenbire toplanma emri almış disiplinli bir ordu gibi yürüyüş kolunda intizamla toplanıveren vatandaşlar zenginle fakiri, yeni ile eskiyi, varla yoğu birbirine o derece telif edip yekpâre bir millet manzarası arz ediyorlar ki, büyük acı önünde milletini nasıl birleştirdiğinden güzel isbat eden başka bir levha bulunabilir mi? Hepsini yüreklerinde aynı ızdırabı, hüsuu hissederek, hiçkırıklar içinde geçiyorlar.

Evvelki gün tam 200,000 kişi aziz Şefin önünden geçmişti. Dün bu rakam birkaç misli artmıştır, demek mübalâğa olmaz. Bütün vatandaşlar ebedî Şeflerine son vazifeyi yapmak için Dolmabahçe giden yolları tıkamış bulunuyorlardı. Fakat bu on binlerin bir noktaya tevaccühü şehrin intizamını, sükûnetini bozmuş değildi. Dolmabahçenin saat kulesi dibine on binlerce halk toplanıyordu. En küçük bir şamata olmuyor, binlerce çocuk bir araya geliyor da en ufak bir gürültü duyulmuyordu. Polisler böyle müdahaleye mecbur kalmadıkları bir insan yığınının kaynaşmasını helki de ilk defa görüyorlar. Bu intizam ve sükûnet karşısında bir ecnebi meslektaş hayretini şöyle ifade ediyor:

— Matemizde bile bir asalet var.

Sabahın çok erken saatlerinden itibaren Dolmabahçe giden yollar bir insan seli halinde idi. Tramvaylar, otomobiller halkı taşımakla bitiremiyor. Saat 9 dan itibaren halk ve mektepler sıra ile büyük ölüyü ziyarete başladılar. Aziz nâsım başucunda gene iki general ve iki genç sübay bekliyor... Bugün yeni gelen çelenklerle sandukanın etrafı daha ziyade bir çiçek bahçesi halini almıştı.

Aynı ızdırab, aynı matem, aynı gözyaşı.

Daha salonun kapısından girerken onun meşaleler ortasındaki sandukasını görenler hiçkırmağa başlıyorlar. Bu hiçkırık yavaş yavaş ve artarak yaklaşıyor, büyüyor, kubbede akisler yapılarak, diğer taraftan ağır ağır uzaklaşıyor. Baştaftan işitilen kısık, boğuk bir sahne, bir hiçkırık derhal sârileşerek bütün kütleyi istilâ ediyor.

Millî kahramanın önünden dün kimler geçmedi ki...

Yedisinden yetmişine kadar, gençle, ihtiyarile, kadınıle, erkeğile, sakatı, sağlamlı, fakiri, zengini ile bütün İstanbul. İçlerindeki elemi, acıyı içlerine atarak, gözyaşlarını kalberlerine akıtarak geçenler, gök gürültüsü gibi bir sesle bu ölüme isyan ederek, bağırarak, feryad ederek geçenler içlerinde onun tabutu önüne gelince dizleri kesilerek düşenler, içlerinde fevkalbeşer bir kuvvetle, dişlerini sıkarak, duyduğu ağır ızdıraba mukavemet gösterip geçtikten sonra çıkış kapısı önünde düşüp baylanlar oldu.

Hele bir genç kadın!

Bunu bütün ömrümce unutmayacağım. Kucağında çocuğu ile tam onun önünde boşandı. Kendini tutamadı. Ana evlâd yere yuvarlandılar. Kadın bayılmıştı. Kucağından çocuğunu aldı, lar, memurlardan biri kendisini kaldırdı. Ayılmak için bir odaya aldılar. Dün tedavi maksadile bu odaya alınlar rır adedi elliyi buldu.

Bir ihtiyar kadın daha salon kapısında diz çökmüştü. Yanındakiler yürümesini fısıldadılar. Güçhale yerinden doğruldu, yıkıla, yıkıla ilerledi. İki gözül iki çeşme idi sanki. Yumruklarını başına vuruyor, saçlarını koparıyordu.

— Atam, paşam; paşa evlâdım! Bu ecel sana nasıl kıydı? Nasıl ayrılıyorsun aramızdan!

Sandukanın önüne geldiği zaman sesi gırtlığına takıldı. Boğuk bir iki sayha çıkardıktan sonra bütün şiddetle kendisini yere çaptı. Koştular. Onun cesedleşmiş vücudu yerden henüz kalkmıştı ki, salon kapısından kopan bir erkek sesi, bütün ıslak gözleri o tarafa çevirdi; avazı çaktığı kadar bağırıyordu:

— Hayır, yalan, ölmedi o.. Yalan söylüyorlar. Tabutun içindeki o değil! Yalan söylüyorsunuz.

Tabutun önünde diz çöktü:

— Söyle Atam, söyle sevgili başımız, sen hakikaten öldün mü? Sen ölürsün de biz yaşar mıyız?.. Yalan, yalan.. Allah bu kadar insafsız değildir.

Kollarına girdiler, o bahçeye çıktığı zaman hâlâ bağırıyordu:

— Yalan, yalan.. Atatürk ölmedi, yalan söylüyorsunuz..

Bütün bu haile sahneleri birbirini takip ederken halkın gösterdiği soğukkanlılığı, muhafaza ettiği sükûneti ve intizamı kaydetmeden geçemeyeceğim. Önlerinde, arkalarında bu yürekleri dağılayan manzaralar cereyan ederken kimse durup seyretmek, alâkadar olmak gibi, yürüyüşün intizamını kaybettirip, geriden gelenleri durduracak, yolları tıkıyacak bir harekette bulunmuyor. Herkes kendi ızdırabla başbaşa.. Başları göğüsleri hizasına düşmüş,

elleri kavuşuk, gözleri yaşlı, mütevekil ilerliyorlar.

İşte bir feryad daha koptu. Kollarından tutan iki delikanlıyı sürükleyen çarşafı bir kadın. Sesi gırtlığı yırarak çıkıyor:

— Paşam, Mustafa Kemal Paşam, on senecik daha yaşasaydın!.. Bütün millet sana çiğirini, kalbini verirdi. Sensiz dünyanın tadı var mı, Mustafa Kemal Paşam!..

Sevgili Atatürk çocukları..

Sizin gözyaşlarınız bize daha çok dokundu. Belki atasının önünde kendini yere çarpan kadın sizin kadar heyecana düşürmedi bizi.

Gözlerinizi kuruluhan minimini elleriniz yarın onun emanetini teslim alacak! Biz, bu emaneti bir milletin gözyaşıle cilâladık, temizledik, size bırakıyoruz.

Geçiyor, geçiyor. Durmadan, dinlenmeden, arkası kesilmeden millet tavaf ediyor onu.

Aksakallı, çok temiz giyinmiş, nurani yüzü bir ihtiyar:

— O evliya oldu, diyor. Fakat o nasıl sığıdı bu küçük tabuta. On sekiz milyon nasıl bir metrelik yere sığar?..

Kendi kendime Akiften iki mısra mırdandıyorum:

Hercümerç ettiğim edvara da yetmez o kitab
Seni ancak ebediyetler eder istibab.

Nusret Safa Coşkun

Gecenin intıbaları

Denilebilir ki dün bütün İstanbul sahab karanlığından itibaren gece yarısından sonraya kadar Dolmabahçede idi. Beşiktaştan, Maçkadan, Ayaspaşadan, Karaköyden Dolmabahçeye giden yollar, insan, otomobil, tramvay, araba mahşerile örtülmüştü.

Dolmabahçe meydanına gelince, insanlığın kuruluş tarihinden bugüne kadar, dünyanın hiç bir yerinde, hiç bir meydan bu derece kesif bir kalabalığa şahid olmamıştır.

Tâ Karaköyden Beşiktaşa kadar uzanan bu hareket ve ses kütlesinin gecenin derin karanlığı içinde büsbütün artan, sonsuzlaşan velvelesi, anlatılması pek güç bir heybet iktisab ediyordu.

Kalabalık geceleynin daha arttı. Dolmabahçe sarayının bahçesine dalga dalga yığılan İstanbulluları o sahanın kucaklamasına ihtimal yoktu!

Nitekim öyle de oldu. Müteaddid fasıllarla saray kapılarının kapanması zaruret ile karşılaşıldı. Sonsuz, uçsuz bucaksız bir göz yaşı ummanı halinde caddeye, Camlı Köşkün önüne dökülen halk, değil yürüyecek, dağılacak bir saha, tek adım atabilecek bir yer bile bulamıyor!

Dün gece yarısına kadar Dolmabahçeye akan eden vatandaşların sayısını anlatabilmek için, mübalâğasız bir tahmin ile, 300,000 demek lâzımdır! Bu tahacımün Millî Kahramanı ziyaret etmenin, üç güne münhasır olması yüzünden vukua geldiğini sanmayın!

«Millet sarayı»nın kapıları değil 3 gün, üç hafta, üç ay, açık bırakılsa bu mahşerî kafilenin son bulması imkânsızdır! İçimizde duyduğumuz acı bu kadar derindir.

Sabih Alaçam

Fransa Almanya

Paris 17 (A.A.) — Petit Journal, B. François Poncet, Fransa ile Almanyanın müşterek bir beyanname neşretmeleri için zemin hazırlamış ve hattâ bir misak projesi vücuda getirmiş olduğu için yakında bir Fransız - Alman mukavelesinin akdine muhtemel nazarile bakılabileceğini yazmaktadır.

Ecnebler şehrimizde toplanmağa başladılar

(Baştafı 1 inci sayfa)

Suriye Meclis Reisi hükümetini temsil edecek

Diğer taraftan, halen şehrimizde bulunan Suriye mebusan meclisi reisi Faris el-Kouri de cenaze merasiminde Suriyeyi temsil edecektir.

Filistin meselesine dair Arab mümesillerinin Londrada yapacakları toplantıda Suriye murahhası sıfatile hazır bulunmak üzere İngiltereye gitmekte olan Faris el-Kouri, geçen perşembe günü, şehrimizden geçtiği sırada Atatürkün sıhhatlerini sormağı ve kendilerine afiyet temenni etmeğı bir vazife telâkki etmiştir.

Bu münasebetle, Faris el-Kouri geçen perşembe sabahı saat 10 da Dolmabahçe sarayına giderek, açılan hususî defteri imzalamış ve Atatürkün sıhhatine dair sorduğu vakit, Büyük Önderin bir saat evvel gözlerini ebediyen dünyaya kapadığı kendisine teessürlerle söylenmiştir.

Hiç beklemediği bu haber üzerine elim bir teessüre kapılan Faris Bey, vaziyeti derhal Suriye hükümetine bildirmiştir. Hükümet tarafından verilen talimat mucibince Bay Faris Londraya gitmekten sarfı nazar etmiştir. Kendisi, Büyük Şefin cenaze merasiminde Suriyeyi temsil edecektir.

Halen Perapalas otelinde misafir edilmiş olan Bay Faris, dün kendisiyle görüşen gazetecilere şunları söylemiştir:

«Bütün Suriyeliler, Atatürke karşı derin bir muhabbet ve hürmet beslemektedirler.

Atatürk, Suriyenin istiklâli hakkındaki hissiyatını Fransızlara ve İngilizlere müteaddid defalar açıkça anlatmıştır. Ve Onun bu hissiyatı Suriye istiklâlinin tahakkukunda müessir olmuştur.

Atatürkün Türkiyede yarattığı yenilik, yükselttiği şan ve kurduğu modern hayat tarzına karşı, biz Suriyelilerin büyük alâka ve hayranlığı vardır. Onun, bizim gibi bütün şark memleketlerine bir yol gösterdiğini şükranla yâdediyoruz. Ve bu yolu takib etmek fırsatlarını kaybetmeyeceğiz.

Büyük Şef, harbden sonra kudretini göstermiş insanların en şayanı takdiridir. Zira, O, hiç kimseninkinde benzemeyen şartlar içinde yoktan var etmek gibi bir mucize yaratmış, Türkiyeyi en yüksek ve hürmete şayan bir mevkie çıkartmıştır. Bunu biz görüyoruz. Bu, biz şarklılar ve bilhassa Suriyeliler için iftiharla takdir edilecek bir haldir.

Atatürkün, Suriyelilerin zihninde yer etmiş hatıraları pek çoktur. Bilhassa Onun: «Muhâl yoktur. Bu kelime mecnunların kamusunda bulunuyor. Madem ki irade vardır, her şey yapılabilir» yolundaki sözü, kendi eşsiz muvaffakiyetlerinin sırrını teşkil etmiştir.»

Merasime iştirak edecek olan ecnebi kıt'alar

Ankara 17 (Husuf) — Şehrimizdeki merasime iştirak edecek ecnebi kıt'alar 1060, sübay, küçük zabıt ve erden mürekkebdir.

İngiliz kıt'ası Terbiye Enstitüsünde, Fransız kıt'ası Siyasal okulda, Bulgar kıt'ası polis enstitüsünde, Yunan kıt'ası inşaat usta okulunda, Rumen kıt'ası jandarma enstitüsünde, Yugoslavya kıt'ası Harbiye okulunda, 100 erden mürekkebd Sovyet kıt'ası Ziraat enstitüsünde, İran kıt'ası Harbiye okulunda ve Alman kıt'ası eski Avusturya sefarethanesinde misafir edileceklerdir.

Alman hükümeti Karadenizde bulunan Emden kruvazörüne İstanbulla hareket emrini vermiştir. Kruvazördeki deniz erlerinden müteşekkil bir kıt'a Ankara merasimine iştirak edecektir.

İran heyeti Ankarada

Ankara 17 (Husuf) — İran heyeti bu sabah Toros ekspresile geldi. Merasimde hazır bulunacak İran kıt'ası yarın gelecektir.

Fransız heyeti geliyor

Ankara 17 (A.A.) — Atatürkün cenaze merasiminde bulunacak Fransız delegasyonlarının kat'ı listesi:

B. Albert Sarraut, amiral de Laborde, General Hutzinger.

Maiyet:

Dahiliye nezareti kalemi mahsus mü-

dürü B. Fraysse, amiralin emir zabıt korvet kaptanı Lacaze, generalin emir zabiti yüzbaşı Dumoulin de Labarthe, sefaret kâtibi B. Gassouin.

(Devama 14 üncü sayfa)

İsmet İnönünün Orduya taziyesi

(Baştafı 1 inci sayfa)

mak arasında aşağıdaki mektublar teati olunmuştur:

15/11/938

Mareşal Fevzi Çakmak

Genel Kurmayın sayın Başkanı

Atatürkün ebedî hayata intikali, Onun hazarda ve seferde yakan arkadaşı olan size ve Onun zaferlere sevkettiği ve gözü gibi sevdiği şanlı ordusuna taziyet ederim. Sevgili Başbuğ Atatürkün hatırası karşısında acımız teselli bulunmaz derecede derin ve duygularımız samimî şükran ve tazimle meşbudur.

Emekli bir mensubu olmakla iftihar ettiğim Türk ordusunun Başkumandanlığını temsil etmekle, yüksek vazife hisleri içinde bulunuyorum. Azimkâr ve tecrübeli kumandanlar, şefkatli ve fedakâr zabıtlar ve Türk milletinin hakiki özü olan kahraman erlerden ve cümlesi ehliyetli, vazifeseverlerden vücud bulan Türk ordusuna, asalet ve heybetin timsali olarak, gurur ve güvenle bakıyorum. Türk ordusu, cumhuriyetin ve vatan müdafaasının yenilmez âbidesi olarak gözlerimizin önünden bir an uzak bulunmayacaktır.

Sayın Mareşal, siz muzaffer kumandanlarla muharebe meydanlarında geçirdiğim yakın arkadaşlığın hatıraları zihnimde canlıdır.

Bu sözlerimi, aynı zamanda, kara, deniz ve hava ordumuza selâm ve muhabbetimin ve sizin yüksek sevk ve idarene hâlis itimadımın ifadesi olarak kabul buyurmanızı rica ederim.

Reisicumhur

İsmet İnönü

16/11/1938

Sayın İsmet İnönü

Yüce Başbuğ ve Cümhur Başkanı Atatürkün ebediyete intikalinin mütevellit taziye ile gerek şahsım ve gerekse kahraman Türk ordusu hakkında lütüf buyurulan yüksek iltifatlarınıza Türkiye cumhuriyeti kara, deniz, hava ordusu na tamim edilmiştir.

Sevgi ve itimadınızın değerli bir misal olan bu kıymet biçilmez iltifat, şahsımda ve Türkiye Cumhuriyeti ordusunun her ferdinde ebedî şükran ve minnet hisleriyle anılacak ve vazifemizin büyük bir enerji ile ifası için kıymetli bir direktif olarak varlığımızda yer alacaktır.

Güven ve gururla anmak lütfünde bulunduğunuz Türkiye cumhuriyeti orduları Yüce Başbuğ ve Cümhur Başkanına aynı hislerle bağlı kalacağımı izhar etmekle şeref duyur.

Hakkımda gösterilen yüksek itimadlarından dolayı bilhassa şükranlarımı saygı ile arz ederim.

Genel Kurmay Başkanı

Mareşal

Fevzi Çakmak

İsmet İnönünün Ankara gençlerine telgrafları

Ankara 17 (A.A.) — Reisicumhur İsmet İnönü Ankara yüksek tahsil gençliğine aşağıdaki telgrafları göndermişlerdir:

Ankara yüksek tahsil gençliğine Ankara Yüksek tahsil gençliğinin candan ve asilâne duygularına teşekkür ederim. Şifa ve teselli kabul etmez büyük acıya tahammülü, ancak siz gençlerin vatana hizmet aşkile yetişmekte olduğunuzda güvende buluyorum.

İsmet İnönü

"Son Posta,"nın Hikâyesi

KIRK YÜZLÜ ADAM

İngilizceden çeviren: Neryir

Katil kapıyı, öldürdüğü adamın üstüne, usulca kapadı. Geldiği gibi görünmeden sıvışmak için gene geldiği yere, tiyatroya binasının sağına düşen balkona doğru acele acele uzaklaştı.

Tabanca sesini, seyirciler çılgın bir alkış tufanı içinde farkedememişlerdi. Fakat içerdekiler pek iyi duymuşlardı ve işte aktör, dansöz localarının kapıları telaşla açılıyordu. Birer ikişer hepsi ne olduğunu anlamak için silah sesinin geldiği yana koşuyorlardı.

"Kırk yüzlü adam" bu sırada yaşça kendinden çok genç bir aktör arkadaşile locasında oturmuş, paradan, şöhretten konuşuyorlardı. Delikanlı aktör:

— Nafile, diyordu, bu meslek karın doyurmaz. İşte sen... Bütün ömrünü bu uğurda tükettin de ne oldu? Vaktile şöhretin dünyayı tutmuştu. Makyaj içinde oynacaktı. Her sahnede bir başka yüzle göründüğün için sana «kırk yüzlü adam» diye hayran oluyordular değil mi? Halbuki bugün ihtiyarsın. Modan geçti, yeni yetişenlerin makyajını senin gibi bir yapan olsa burada bu kadarcık yeri bile bulamazdın. Böyle azizim, nafile...

İşte tam bu dakikada tabanca patladı. Genç aktörle kırk yüzlü adam da neye uğradıklarını bilemeden dışarı fırladılar. Herkesin koştuğu yere koşular. Burada bir kadın cesedi, o günlerde halkın pek çok sevdiği bir dansöz yere ölü olarak uzanmıştı. Polis gelenleri dağıtıyor, kimseyi cesede yaklaşmaya koymuyordu. «Kırk yüzlü adam»:

— Vahvah, dedi, meğer Glinda imiş! Ne de güzel bir kızcağızdı. El çok şey söylerdi amma günahı kendi boynuna.. şunun bununla düşer kalkarmış. Bize ne... Yazık oldu zavallıya..

Cesedin başına birikenler dağılırken iki arkadaş da geri döndüler. Genç aktörün oyun sırası yaklaşmıştı, ayrılıp gitti. «Kırk yüzlü adam» locasına girdi. Fakat daha makyaj masasının önüne oturup bir nefes almadan kapısı aralandı. Siyahlar giyili, uzun boylu, sık bir adam müsaade almadan içeri dalıp kapıyı kapadı ve birdenbire cebinden çıkardığı tabancasını «kırk yüzlü adam» a çevirdi:

— Bilmeni. Ambar rütubetli idi. Üşüttüm galiba. Sırtımdan aşağı soğuk sular dökülüyor. Başım çatlıya cak gibi ağrıyor.. İfakat hanım atıldı:

— Yalan! Sankin inanmayın! Bir şeyciği yok. Deminden, şuradan geçen aşifte öyle bir bakıyorduk ki, yiyecek gibi Allah vermesin! Hasta adamın, kokmuş karılarda gözü olur mu hiç?

Aralarında kavga başgösteriyordu. Zavallı Gurabi efendi, şiddetli başağrısının verdiği asabiyetle, karısına çıktı:

— Behey cüzül! Behey insafsız, iz'ansız mahlûk! Önümden geçen herhangi bir hatunu görmemek için gözlerimi mi kapayaydım? Sen dahî geçsen, sana da bakardım. Bu, tabii bir harekettir. Senin, körolası gözlerin heriflere baktıkça benim sana serzeniş ettiğim, böyle ahmakca, eblehçe târizde bulunduğum var mı?

— Haydi, sus, sus! Gene beylik sıfatlarını bir bir dökmeğe başlarım ha!

Torik araya girmeğe lüzum gördü. — Bırakın! dedi; anlaşıldı. İkınız de haklısınız. Bizim babalık gerçekten hasta: İspanyola tutulmuş!

Takvor dayanamadı: — E, aferim, bravo! diye bağırıldı. Bu espriye haryan olmuşum. Lâkin şimdiki esprinin kertesesi değildir. Sen ne halt edeceğine düşün, karere bağlayıver.

Torik, derhal ciddiyetini takındı, ve düşünceli düşünceli söylendi:

— Evet. Mesele o! Ne yapacağız? Memlekette yabancı olmasam, ötesini berisini azıcık bilmiş olsam, bir tarafa gizlenir, İlerisi için rahat rahat tedbir alırdım.

Gurabi efendi sordu:

— Eller yukarı! İhtiyar aktör titriyen ellerini yukarı kaldırırken kekeleydi: — Benden ne istiyorsunuz — Kimsin sen? Rejisör mü, baş aktör mü?

— Ne o, ne de öteki... Makyajcıyım. Bana «kırk yüzlü adam» derler.

— Tamam... Ben de seni arıyordum. Glindayı öldüren benim. Alçak kadın ölmeyi hak etmişti. Beni aldattı. Öcümü aldım. Binayı polis sardı. Kaçamıyorum. Beni buradan çıkarmak benim elimde... Bunu yaparsan (tabancasız elini paltosunun cebine soktu. Yüzük, küpe, kolye bir yığın mücevher çıkardı) bunların hepsi senindir. Dikkat et, bütün ömründe kazandığın paradan çok... İstediyimi yapmazsan kafana bir kurşun yersin. Zaten ben canını dişine almış bir adamım. Nasıl olsa önüme geleni vurur, gene kaçırım. Hem bu mücevherlerde kimsenin hakkı yoktur. Onları Glindaya ben almıştım. Kabul ediyor musun, çabuk söyle. Bekliyecek vakit yok.

Kırk yüzlü adamın silâha dikili gözleri korkudan kısıldı, kısıldı, havadaki elleri daha çok titredi. Bu elmasları alsan... Sahiden bütün ömründeki kazancının bir kaç misline değecek. Almasa... Gözü kararan katil onu da, önüne çıkacak daha başkalarını da öldürecek. Kısık, ürkek bir sesle:

— Pekâlâ, dedi, kabul ediyorum. Otur da hemen yüzünü boyayayım.

Ve başladı. Şimdiye kadar kaç kereler kendini, kaç kereler de başkalarını böyle şekillerden şekle sokmuştu. Bu sefer can korkusu sanki sanatının bütün meharretini fırsatında toplamıştı. Aradan beş on dakika geçmeden katilin genç yüzü altmışlık bir ihtiyara döndü. Siyaha boyanan dişlerinin arasında kendi haline bırakılan tektük dişi bu ihtiyar yüze yarı perişan, yarı korkunç bir hal veriyordu. Kendini aynada gören katil, şaşkınlıktan donakaldı.

«Kırk yüzlü adam» onun paltosunu da çıkartıp yerine eski püskü bir elbise giydirince:

— Haydi, dedi, şimdi durma git. An-

nen görse tanıyamaz. Kapıdan serbest serbest çık.

Katil aynaya son bir göz attıktan sonra kalktı, elmasları masanın üstüne bıraktı, bir şey demeden çıktı. Çıkarken genç bir adamla yüz yüze geldi. Adam ona şöyle bir bakıp geçti. Merdivenleri inerken de iki süslü kadınla karşılaştı. Hiçbiri dönüp ona bakmadı bile. Anlaşılan tanınmıyordu. Cesareti arttı. Sahnenin yanından da bir geçebilirse alt koridorun öbür başına, kapıya kadar gitmek işden bile değildi. Fakat üçüncü rastladığı genç kadın nedense yüzüne şaşkın şaşkın baktı ve korkunç bir şey görmüş gibi bir çığlık koparak kaçmaya başladı. Az sonra önüne çıkan yaşlıca bir adam da onu tepeden aşağı sık sık süzdü. Anı bir korkuya tutulmuş gibi bir şeyler mırıldana mırıldana adımlarını sıklaştırıp kaçtı. Bu ne demekti, öncekiler hiç aldırış etmemişlerdi de bu sonunculara ne oluyordu? İcini bir korku aldı. Ne yapacağını, nereye sapacağını şaşırıldı. Ne olursa olsun o hızla sahneyi geçti, sokak kapısına doğruldu. Arkasından kadın, erkek birkaç kişinin bir şeyler fısıldaştıklarını duyar gibi oldu.

Katil locadan çıkar çıkmaz «kırk yüzlü adam» çetin bir imtihan geçirmiş bir insan gibi yorgun argun sandalyasına çökmüştü. Daha kendini toparlamadan kapısı vuruldu. Beraber silâh sesine koştuğuları genç aktör arkadaşı telaşlı telaşlı içeri girdi:

— Yahu, ne meraksız adamsın. Dışarıda neler oluyor umurunda bile değil. Biliyor musun katil hâlâ bulunamadı. İçeride olduğu muhakkak. Glindanın hizmetçisi görmüş, siyah paltolu, teriz, pak bir gençmiş, amma nereye sıvıştı bilen yok.

Ha sahi onu soracaktım. Kuzum kimdi şimdi buradan çıkan bunak herif? Az kalsın ayağına çiğniyordun.

«Kırk yüzlü adam» cevab vermedi. Yalnız uzandı, katilin bıraktığı siyah poltayı aldı ve arkadaşının yüzüne manalı manalı baktı:

— Ne, yoksa katili... — Evet, o hale koydum da buradan çı-

İnhisarlar U. Müdürlüğünden :

Cinsi	Miktarı	Muhammen B. Muvakkat Eksiltmenin Beheri Tutarı	teminatı	Şekli	saati
L.K.S.	L. K.	L. K.			
82 x 114 ambalaj kâğıdı	30000 Kg.	—30.50	9150.—	686.25	Kapa.zarf 14.30
Toz tütün çuvalı	2000 Ad.	26,75	535.—	40.12	Açık 15
3/8 200 m/m boyunda yularlak başlı civata	4000				
3/8 120 m/m boyunda yularlak başlı civata	8000		440.—	33.—	15.30
3/8 demir pul	12000				
	60 Kg.				
Terazi	20 Ad.	17.—	340.—	25.50	Pazarlık 16.30

I — Nümunesine uygun olmak şartile 30000 kilo 82 x 114 ambalaj kâğıdı, 2000 aded ince şeyler konabilen standard normal sık örgülü toz tütün çuvalı, Cibali bakım evine yapılan plâformlara lâzım olan yukarıda eb'ad ve mikdarı yazılı civata ile demir pul ve taahhüdünü ifa etmiyen müteahhid hesabına satın alınacak 38 damgalı ve kefeli 10 kiloluk ve yanlıkları aleminyum ve ölçüler müfettişliğince damgalı 20 aded terazi ayrı ayrı hizalarında yazılı usullerle eksiltineye konmuştur.

II — Muhammen bedellerile muvakkat teminatları hizalarında gösterilmiştir. III — Eksiltme 21/XI/938 tarihine rastlıyan Pazartesi günü hizalarında yazılı saatlerde Kabataşta Levazım ve Mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Ambalaj kâğıdı nümunesi hergün sözü geçen şubede görülebilir.

V — Açık eksiltmeye ve pazarlığa iştirak etmek isteyenlerin münakasa için tayin edilen gün ve saatlerde % 7.5 güvenme paraları ile birlikte yukarıda adı yazılı komisyona gelmeleri. Kapalı zarf eksiltmesine iştirak etmek isteyenlerin de mühürlü teklif mektubunu kanunî vesaik ile % 7.5 güvenme parası makbuzu veya banka teminat mektubunu ihtiva edecek olan kapalı zarfları eksiltme gününe en geç saat 14 de kadar adı geçen alım komisyonu başkanlığına makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. «8084»

kardım. Şu gördüğün elmasları da bana bıraktı. Fakat bunların hiç birini iç etmek aklımdan bile geçmedi.

— Öyle ise ne diye kaçmasına yardım ettin?

— Kaçmasına yardım etmedim, sadece odamdan çıkardım. Eli tabancalı, azgın bir insanın dediğini yapmaktan başka elimden ne gelirdi? Hayır desem Glinda gibi hem ben, hem de belki daha birkaç kişi arada kurban gidecektik.

İstediyini yaptım, yüzünü boyadım, üstünü başını değiştirdim amma buradan dışarıya bir adım bile atamıyacak. Çünkü: Ben o katil herifi kimin kılığına soktum bilir misin? Tiyatronun bundan evvelki kapıcısımsın... Sen bilmezsin, senin gibi yeni gelenler de bilmez amma eskiler onu hep tanırlar. Bu kapıcı geçen yıl tı zaman zatürreeden ölmüştü. Anladın

mi şimdi işi... Bir ölünün diriltiyeneceği ni herkes bilir. Onun için katili o kıya fette görür görmez derhal şühelenip yakaliyacaktı muhakkak. Kim bilirdi belki de şimdiye kadar yakalanmıştı bile... Bak gene koridorda koşuşu var.

Hakikaten o, bunları söylerken katil de yakayı ele vermiş bulunuyordu. Tam kapıdan çıkıp gideceği sırada eski kapıcıyı bilen artistlerden biri, arkasından atılmış, tabancasını kullanmasına vakit bırakmadan onu yakalamıştı.

YARINKİ NÜSHAMIZDA:

Kiralık apartman

Yazan: İsmet Hulusi

YAZAN: Ercüment Ekrem Talu

— Oğlum! Bir tehlike mi var? Toriğin yerine Takvor cevap verdi:

— Tehlikenin hem de âlyası, düz pembesi vardır. Doğrudan bizler için değil de, hassaten Torik beyzademi âlakadar edoor.

— Birini mi vurdun? Bir vukuat mı çıkardı? Ne oldu?

— Yok. Daha henüz kimseyi vurmuş değildir amma, kaçmazsa o da olacak.

Zavallı ihtiyar çıldıracaktı.

— Ayol! Söylesenize! dedi. Merak içinde bırakmayın beni, bu hasta halimde!

Takvor meseleyi kısaca izah ederken, Torik de turnaklarını yiyerek, ne tedbir alacağını düşünüyordu. Birdenbire:

— Hele ben bir dolaşayım! dedi. Gelir sizi bulurum. Buradan bir yere ayrılmayın.

Ve süratle uzaklaştı. Maksadı liranı şöyle bir kolaçan etmek, hareket üstünde yabancı bir vapur, yelkenli, kayık, ne bulursa, kaptanla, sahibi ile pazarlığı uydurup, onun içine kapağı atmak, sığınmaktı.

Boşu boşuna her tarafı gezdi. Hali harbde bulunduğu için, limandaki bü-

tün merakib hem yerli, hem de asker işgali altında idi. Mevcud bir iki ufak kayığın da, oralarda dolaşan jandarmaların göz hapsinde bulunduğunu gördü. Oradan böylece ümidini kesince de, gerisin geriye döndü. Şimdi de sokak aralarında bir yangın yeri, bir vi-rane araştırıyordu. Bulursa, orada gizlenecekti. Zavalılık, burasını İstanbul sanıyordu!

Gele gele, büyük bir kapının önüne geldi. Üzerinde, iri harflerle Arena de Toros yazılı idi. Kendi kendine:

— Tuhaf şey! dedi. Bizde Arenayı çingeneler sırtlarında çuvala satarlar. Bu Toros adındaki herifci oğlu her kim se, şu koskocam ardiye yapırmış. Anlaşılan burada, arenanın sürümü

fazla, ve insana da para kazandırıyor.

Biraz geriye çekildi, baktı.. onun ardiye sandığı, geniş, Ankaranın stadyomu kadar yer kaplayan bir şeydi.

Birkaç adım ileriye doğru gidince, bunun duvarlarında acayib resimler gördü. Durdu, seyretti. Bunlar, ace mi bir elden çıkmış hissinin veren, göz alıcı renklerle boyanmış bir takım, acayib şeylerdi.

Kısa pantolonlu, dar cepkenli, matruş

bir adam, önünde âdeta diz çöker vaziyetteki bir öküzün boynuna bir kılıç saplıyordu. Bunun mukabil tarafındaki diğer bir resimde, gene bir takım adamlar, nalları havaya dikilmiş öküzü, bir çift beygir koşulu bir kızağın içerisinde sürüp götürüyorlar, ve bu esnada sahnenin gerisini dolduran keşif insan kalabalığı da o deminki aynı adamın üzerine yelpaze, portakal, şapka, mendil, hasılı bin bir çeşid eşya yağıyorlardı.

Torik Necmi bu resimlere baktı, baktı.. bir mana veremedi. Kendi kendine:

— Zehir, burası bir sinema, falan olacak; dedi.

Etrafı şöyle bir gözden geçirecek ol-

du. Nazarı dikkatini o anda ufak ufak hücre gibi yerler celbetti. Zihninde beliren muammayı halle çalışıyordu. Kaybedecek vakti olmadığını unuttu. Aklı, fikri, düşüncesi hep bura ya takılmıştı.

— Arena.. sinema ilanları.. kodesdeki ağır cezalıların kapanları gibi daracak hücreler.. ne mina?

Diye söylenip duruyordu. Birden kendi başında dolaşan felâketi hatırladı. Bu hücrelerle onun arasında derhal kendince bir münasebet tesis etti. İçeride, in cin top oynadığı ses sada gelmediğinden anlaşılıyordu. Burada ne güzel saklanabilirdi!

— Hele önce bir keşfediverelim! Kararıle, kocaman meydanı çevreleyen tahtaperdeyi tavaf etti; sonra da irtifanını ölçtü. En nihayet bir yolu bularak içeriye dalıp, kendi tabirince: Me-kânını peylemek lâzım geldi.

Bunu yaptıktan sonra, tekrar gerisin geriye dönüp arkadaşlarına haber verecekti.

— Bismillâh!

Fotinlerini çıkarıp koynuna soktu. Böylece, ayaklarında sade çoraplarla zamanır cilâlamış olduğu tahtaperdeye daha iyi tutunarak üzerine turmandı. İçerisi bomboş, alabildiğine geniş bir sahadan ibaretti. Etrafta, firdolayı ve anfiyatroye şeklinde, oturacak yerler, tâ karşıda, kapalı bir kapı, bir in ağ-zarı andıran loş bir medhal vardı.

İçeriye atladı. Kulak verdi.. her taraf «tısl!» di.

— Ne tuhaf! dedi. Burası şimdi de bizim Fenerbahçe stadyomunu andırıyor. Herhalde bir oyun yeri amma, kiracı, patronu iflâs etmiş, kapatmış olacaklar. Yahud ki muharebe yüzünden oyun paydos. Hücrelerin kapısındaki örümceklerden belli. Hele ben buraya bir yerleşeyim de, bulup meydana çıkarana aşkolsun!

(Arkası var)

«Son Posta» nın macera romanı: 9

İlk Türk kadın casusu

Yazan: Ziya Şakir

Cebhaneliği berhava eden kim?

Yorgunluktan, geceyi derin bir uykuya geçirmeme rağmen, gene hâdisenin tesiri altından kurtulamamıştım. Uykumda bile bütün bu meselelerin hayalî serpintileri ile uğraşmıştım.

Uyanır uyanmaz, tavanı vurarak Raşeli yukarı çağurdum. Onunla konuşmaya başladım:

— E, Raşel!.. Ne dersin, sen bu işe?..
— Ne diyeyim küçük hanım.. öyle korktum, öyle korktum ki; dizlerim tutmuyor. Bilmem bugün, nasıl çalışacağım?..

— E, komşular ne diyor?.. Acaba bu iş nasıl olmuş?..

— Vinç kopmuş.

— Kimden duymuşlar?..

— Herkes öyle söylüyor.

— Sen, ne zaman duydun?..

— Orada, o gürültü patladı, patlamadı. Dışarı fırladım... Herkes de sokaklara fırlamıştı... Baktım; Sinenin ezanesinin önüne toplanmışlardı. Bir adan durmuş, anlatıyordu. «Vinçin zenciri koptu. Cebhaneler ateş aldı.» diyordu.

Hâdiseye yeri ile Sinenin ezanesinin önü; en kuvvetli ve en yörük bir adamın ayağı ile, en aşağı yirmi dakikalık bir mesafe idi. Bu adam oradan ne çabuk gelmiş de, bu havadisi vermişti. Acaba bu adamın sözleri, bir tahmin den ibaret mi idi? Yoksa, bir propaganda eseri mi?..

— Raşel, sen bugün işe gitme.

— E çocuklar.. ekme isterler.

— Gündeliğini ben veririm.

— Eh.. öyle olursa, zarar yok.

— Hadi, o senin partial elbiselerle a-yakkabları bana getir.

— Aman küçük hanım.. gene onları mı giyeceksin?

— E, dün akşam söyledim ya sana?.. Benim yaptığım şeyleri merak edip, sormuyacaksın... Rebakaya da, böyle tenbih etmeyi unutma.

Raşel, zeki bir kadındı. Hiç şüphe etmiyorum ki; artık benim - kocaya varmaktan ziyade - hükümete aid gizli bir iş ile meşgul olduğumu anlamıştı.

Fakat ben, bu kadından korkmuyordum. Onun; millî ve dinî bir an'aneve tâbi olarak, gördüğünü (görmedim...) bildiğini, (bilmem...) diyeceğinden. ve para karşısında mutlak bir sükût gös-tereceğinden emin bulunuyordum.

★

Yokuştan inerken baktım. O muazzam felâket sahasının her tarafında dumanlar tüttüyordu.

O muhteşem istasyon binası, adeta bir kafes halini almıştı. Yanmıyan duvarları, açıklı koyulu is tabakaları sarı-mıştı.

Yeni keşifler peşinde koşan bir âlim heyecanıyla yokuştan indim. Her tarafı dördüncü meraklı ve mütecessis insan kitlelerinin konuşmalarını dinliye dinliye ilerledim. Her yerde, aynı terane.. ve herkeste, aynı hikâyeye...

— Cebhane sandıkları ağır gelmiş.. vincin zinciri, birdenbire kopuvermiş.. ve sandıklar rıhtımın taşları üzerine düşer düşmez...

— Olur mu?

— Olmaz mı?..

— Patlar mı?..

— Patlamaz mı?..

Daha hâlâ bu boş sözleri söyleyen ve dinliyen bu safdil insanların arasında, beyhude yere vakit geçirmek istemedim. Şimendifer makaslarının bulunduğu geçid yerine doğru ilerledim.

Buradan ileri, geçilmiyordu. Her tarafta asker nöbetçileri, ve polis devriyeleri görülmüyordu. Ortada sivillerden ve zabıtlardan mürekkep tahkik heyetleri dolaşıyordu.. heyecanlı ve harametli el kol işaretleriyle birbirlerine mütalea beyan ettikleri göze çarpıyordu.

Nöbetçilerinin arasından geçmenin, pek güç olacağını anladım. Bir kola-yını bulmak için, geçid yerinin solundaki makasçı kulübesinin arkasına saklandım. Bir fırsat kollamaya başladım.

«Ejendim, kaç defa söyledim: «Şu cephaneleri buraya çıkarmayın.»»

Şimendifer memurları, mütemadiyen manevra ile meşgul oluyorlar, sağlam kalan vagonları, eski istasyonun önündeki boş hatlara çekmeye çalışıyorlardı.

Lokomotifler, gidip geliyor; düdük sesleri, ve kumandalar birbirini takip ediyordu.

Meraklılardan bazıları, nöbetçilerin ve kumpanya memurlarının etraflarına toplanmışlardı. Mütemadiyen sualer soruyorlardı.

Kendisine mühim bir poz veren geveze bir kondüktör, etrafında uyandırdığı alâkadan şumararak, yüksek sesle söylüyordu:

— Efendim!.. Kaç defa söyledik: «Canım, şu cephaneleri buraya çıkarmayın. Kalabalık, ayak altı yer. Burada bir kaza olur.» dedik. (Derince)de cebhane deposu olabilecek yerler gösterdik. Fakat askerlere bir türlü lâkurdı önletemedik.

— Sebeb?..

— Sebeb, malûm... Gûya oralarda, tahtelbahirler vızır vızır dolaşıyor-larını.. eğer görürlerse...

— E burada dolaşmıyorlar mı?..

— Daha; dün değil evvelki gün, Bakırköy tarafından geldi. Ahırkapı önünde, şöylece bir lâmelif çevirdi. Birdenbire Selimiye kıyısı tarafına yol verdi. Bacasını, Kızkulesi açığına kadar gözlerimle takip ettim. Ondan sonra, görmedim.

Bu tahtelbahir muhaveresi; artık dallandı, budaklandı. Herkes bir hikâyeye anlatmaya başladı. Nöbetçi de, bu hikâyelere dalmıştı.

Bu fırsatı, kaçırmadım. Usullacık,

vagonların arasına kaydım. Beş on adım, hızlı hızlı yürüdükten sonra, yenden kömür parçaları topluyarak elimdeki sepete doldurmağa başladım.

Nöbetçi zincir hattının içindekiler, kendilerini bile göremeyecek kadar telâş içirdelerdi. Yük vagonlarının arkalarında, grup grup içtima etmişlerdi.

Çünkü, daha hâlâ tek tük top mermleri patlıyordu. Ve felâketin asıl merkezine sokulacak kadar kahraman, az bulunuyordu.

Fakat ben, yavaş yavaş oraya kadar telâş etmeğe; kendimce kurduğum bazı nazariyelerden dolayı, o sönmüş, volkanı gözden geçirmeğe karar vermiştim.

Eminim ki, şu anda, mahir bir sahne san'etkârı gibi rolümü çok iyi ifa ediyordum. Her gün buralarda aynı işi yapan fakir kadınlara benziyordum. Yere çömelmiş olduğum halde, lokomotiflerden dökülen kömür parçalarını toplayıp sepetime doldura doldura ağır ağır dolaşıyordum. Ve, şurada burada toplanan grupların muhaverelerini, münakaşalarını dinlemeğe gayret ediyordum.

Herkesin suratından, zehir akıyor-du

Herkes öfkeli, herkes hiddetli idi. Bu büyük felâketin amili olan meçhul düşmana karşı herkesin yüzünde bir kin belirmişti.

Çok belli idi ki, en ciddi ve hakiki iztirabla kalbi sızlayan bizimkilerdi. Çehreleri, matemî bir renk ve şekil alan bu Türk zabıtları;

(Arkası var)

«Son Posta» nın siyasi tefrikası: 14

CIHAN HARBİNİN

ŞARKA AİD KAYNAKLARI

Yazan: Jean Pichon - Tercüme eden: Hüseyin Cahit Yalçın

1809 da İngilterenin müttefik vaziyetine geçen Babilî ile Fransa arasında diplomasi münasebetlerin inkıtaa uğraması

İran şahı, Efganlar, Mahratlar, vesair civar kavimler ile anlaşarak Hindistandaki İngiliz arazisi üzerine yürümek taahhüdüne de giriyordu. İran arazisinden sevkedilebilecek bütün Fransız kuvvetlerinin serbestçe geçmelerine de müsaade ediyordu.

Napoléon, Finkenstein muahedanesinin tatbikini tacil için, Tahrana General Gardane'nin emri altında askeri bir heyet gönderdi. İmparator generale verdiği emirde İranın Gürcüstanda Rusya aleyhindeki taarruzunu canlandırmayı, İran ile Türkiye arasında bir barışma ve askeri bir itilâf akdini istihlal için çalışmayı, Hazerdenizinde gemiler teslihtetmeyi, İndus'e doğru istilâ yollarını tedkik, Mahratlarla bir ittisal tesis etmeyi ve nihayet, Neciddeki Vehabilerle temasa girmeyi tavsiye etmişti [1].

Tilsitti muahedanesinin imzası ve Fransızlarla Rusların barışması bu talimatı biraz sonra tadil ettirdi. Gardane İstanbuldan geçerken artık İran ile Rusya arasındaki itilâfı kolaylaştırmak ve bütün gayretlerini İngiltere aleyhindeki harbe çevirmek için emir aldı.

Fransız askeri heyeti Tahrana 4 kânunuevvel 1807 de vâsıl oldu. Şah Finkenstein muahedanesini derhal tasdik etti. Bundan başka mütemmim bir mukavele-name imza ederek Basra körfezinde Kharg adasının tasarrufunu kat'i ve tam surette bize terkeyledi. İki Fransız gemisi şaha Bender Buşırde yirmi bin tüfek teslim edecekti.

Maamafih, imparator Gardane'a vazifesini itmam için yalnız dört aylık bir mühlet vermişti. Onun için, zabıtlarımız İran ordusunu tensik ve Hindistanı istilâ için en iyi yolları tedkik hususunda istical gösterdiler [2].

Heyet reisi her şeyden evvel Kıbrıs adasını zaptederek orasını bir üssü hareket yapmak münasib olacağını düşünüyordu. Askerler İskenderuna çıkacaklar ve sonra Birecik üzerine yürüyeceklerdi. Fransız ordusu o zaman iki parçaya ayrılacaktı. Şimal kolu Fıratı geçerek Urfa ve Mardine gidecekti. Vanda Sultanîye ve Kazvine doğru yoluna devam etmeden evvel Nasturî kuvvetlerle takviye olunacaktı. Tahranda, zabıtlarımız tarafından Avrupa usulünde talim edilmiş bir İran kuvveti karıştıktan sonra

[1] Napoléon Vehabillere bilhassa ehemmiyet veriyordu. 1803 de, Levanttaki mümessillerinden onlar hakkında malûmat istemişti. *Moniteur* 31 teşrinievvel 1804 de, bu mezheb hakkında vesalke müstenid bir tedkik neşretmişti.

[2] Fransızlar Anadoludan top nakil zorluğunu ortadan kaldırmak için bir tophane tesis etmişlerdir.

Mesheh yolile Herat üzerine yürüyecekti. Cenub koluna gelince, bu malzemesini nakil için Birecikte kayıklar yahud sallar bulacaktı. Bu filoya istinad ederek Fıratın sahillerinden birini Bağdad hizasına kadar takip edecek ve Kirmanşah, İsfahan ve Yeşd tarikile şark istikametini tutacaktı. Kollar Heratta birleşeceklerdi. Büyük karargâh orada bulunacaktı. Rusya ile uzlaşma taktirinde, Fransız ordusuna iltihak etmek üzere şimalden gelen Rus kuvvetleri de orada bizimkilerle birleşeceklerdi. Hindistana hücum ya Kâbil ve Peşaver yolile, ya Kandihar yolile vukubulacaktı. Diğer taraftan, bu hareket Bombay şimalinde General Decea tarafından İle de France'dan gelmiş kuvvetlerle yapılacak bir hüruç ameliyesi ile birlikte olacaktı. Ordu kırk, elli bin Fransız ile kadroya sokulmuş otuz, kırk bin İranlı ve Hindliden tereküb edecekti. Fakat menzil hatları üzerinde garnizonlar bırakmak lâzımdı. Akdenizde mühim İngiliz kuvvetlerinin mevcudunu İskenderiyede bir ihraç ameliyesi müşkül hale sokarsa, herhalde orduyu karadan, Anadolu içinden Halebe doğru sevketmek daima mümkündür. Bundan başka Karadeniz ve Trabzon tarikile de bir çare düşünülmüştü. Bu faraziye göre, Fransız kuvvetleri Erzurum ve Tauris'ten geçeceklerdi.

Vakayı bu projelerin fiile çıkarılmasına imkân bırakmadı. Çünkü şarkı paylaşmak hususunda, Rusya ile bir türlü anlaşamadık. Napoléon Karadenizi bir Moskof gölü haline getirmeye razı oluyordu. Fakat Çanakkaleyi kendi elinde tutmak istiyor ve Akdenizi bir Fransız denizi yapmak emelini besliyordu. Alexandre da Kıbrıs, İzmir, Anadolu iskelelerini, Suriyeyi ve Mısırı bize terketmeyi kabul ediyorsa da boğazlara tam surette sahip olmak iddiasından vazgeçmiyordu. Taksimden evvel Tuna vilayetlerine el koymak ta istiyordu. İşte Napoléon Rusyanın, Türkiyenin ve İranın üçgüzlü iştiraki üzerine müesses planlarının aynı zamanda hep birden yıkıldıklarını gördü.

Rus askerleri 1809 teşrinisanisinde Gürcüstanı tekrar istilâ edince, şah General Gardane'dan yardım istedi. Maatteessüf, General Gardane imparatorla çabuk bir surette muhabere edemiyordu. Bu pek esef edilecek bir şeydi. Çünkü tam o sırada İngilizler bütün İranda entrika yapıyorlardı. Zaten İranda birçok taraftarları vardı. Siyasi ajanları Harford Jones ile Malcolm Fransız heyetinin yerini almak üzere ilk münasib fırsattan istifadeye hazır bir halde bekliyorlardı [1].

Tam bir hayal sukutuna uğrıyan İran şahı, 1809 şubatında, İngiliz tekliflerini kabul etmeğe razı oldu.

Bunun üzerine General Gardane ile zabıtları, imparatorun talimatı beklemeksizin, avdet yolunu tuttular. Fakat Tiflisten ve Rusyadan geçmeğe mecbur oldular. 1809 kânunusanisinde Büyük Britanyanın müttefik vaziyetine geçen Babilî ile Fransa arasında diplomasi münasebetlerinin inkıtaa uğraması hasebile Türkiye yolu onlar için kapanmış demekti.

Artık İngiliz nüfuzu İranda serbest surette inkişaf etti. 1839 tarihine kadar İranda hiçbir mümessilimiz bulunmadı. O devrede Louis-Philippe hükümeti Tahrana Comte de Sercey'i fevkalâde elçi olarak yollamağa karar verdi.

★
Gardane heyetinin muvaffakiyetsizliği ve 1810 tarihinde İle de France'in İngilizler tarafından zaptı Hindistan yarımadası üzerinde Fransızların emellerine hatime çekmiş değildi. Napoléon şarkta hegemonya hülyasından henüz vazgeçmemişti. Rusyaya karşı projelerinde bu hegemonyayı fiile çıkarmayı gizli gizli takip ettiği şübesizdir.

(Arkası var)

[1] Malcolm Benderabbasta, Sir Harford Jones Bender Buşırde idi. Bunların hareketlerine İngiliz gemileri ve İngiliz - Hindî askerler müzaheret ediyorlardı.

ŞİRKETİ HAYRİYEDEN:

Ebedî Şefimiz Büyük Halâskârın Cenaze Törenine iştirak edecek sayın halkımız için tarifede Cumar-tesî gününe mahsus olarak yapılan tadilât ile ilâ-veler:

1 — Saat 9 a kadar Köprüye muvasalat edecek olan mutad sabah seferleriyle Köprüden kalkacak olan 6, 10, 16, 22, 26, 30 ve 38 numaralı seferler yapıldıktan sonra, münakalât, resmî tebliğde yazılı olduğu üzere saat 14,30 a kadar inkıtaa uğrayacaktır.

2 — Vaniköyünden saat 7,22 de, Beykozdan 6,50 ve 7,25 te, A. Kavağından 6,12 ve 7,02 de kalkan vapurlar fazla olarak Beşiktaş'a da uğrayacaklardır.

3 — Mevcud seferlere ilâve olarak saat 6,30, 7,15 ve 8 de Bebekten birer vapur hareketle Arnavudköy, Ortaköy ve Beşiktaş'a uğrayarak Köprüye gelecektir.

4 — 7,30 da Köprüden fazla olarak bir vapur Beşiktaş'a gidecektir.

5 — Araba vapuru sabahleyin saat 5, 6, 7 ve 8 de yalnız Üsküdüardan Sirkeciye ve 5,30, 6,30, 7,30 ve 8,30 da da Sirkeciiden Üsküdüara birer sefer yapacaktır. Kabataş ile Üsküdar arasında mutad seferler saat 14,45 ten itibaren başlayacaktır.

Görülecek ihtiyaç karşısında zuhurat postalar yapılmak üzere de tertibat alınmıştır.

Aziz nâşî denizden takip edecek sayın halkımız için de müteaddid vapurlar tahsis edilmiştir. Bu vapurlar Köprüden saat 11,30 da kalkarak program mucibince Adalara kadar gidip dönecektir.

Bilet ücreti herkes için bilâistisna bir nevi olup 22 kuruştur. Pa-solar muteber değildir.

«Son Posta» nun deniz romanı: 11

Deniz Şeytani

Türkçeye çeviren: M. Süreyya Dülmen

Ormanlarda dolaşan genç avcı

Onlara göre, gemici olabilmek için henüz genç bulunuyordum. Fakat denize karşı olan sevgimden dolayı bana deniz kıyısında münasib bir iş bulacaklarını vadediyorlardı. Hakikaten vâdeleri vechile denizle alâkadar bir iş bulunmuşlardı.

Bu iş, bir deniz fenerinde idi. Söylediklerine göre bu işin gemicilikten farkı voku, kendimi bir gemide farzedebilirdim. Bütün gün gâh sakin, gâh fırtınalı denize bakarak gemilerin kolaylık'la veya dalgalarla boğuşa boğuşa seyrettiklerini temaşa edebilirdim.

Fremantle'in cenubunda kâin Leeuwin Beacon deniz feneri bekçilerinin muavinliğine tayin olunmuşum. Bu fener bütün Avustralya kıtasının en garbında kâin ve en büyük bir fenerdi ve «muavin!» ne muhteşem bir ün vandı bul. «Fener» bir kelime ki denizlerde, dalgalar önünde yuvarlanıp giden gemiler için bir çok manaları ifade eder. Eh.. ne zannediyorsunuz? Bütün bunları bittecrübe bilen bir gemici değil miydiniz?

Ne ise, bana burada «camlar» ı yani fenerin pertavızlarını temizlemek vazifesini vermişlerdi. Binlerce mensur dar ibret olan fenerin «muakkâs» ı beni bir hayli hayrete düşürmüştü.

Hergün, âletin muntazam devretmesini temin için lâzım gelen işleri yapıyor, yani makineyi kuruyor, âyar ediyordum. Benden gayri burada üç fener bekçisi vardı ve hepsinin de yüksek yarın üzerinde birer küçük evleri bulunuyordu. Bu adamlar günlerini birbirleriyle ya iskambil oynamakla geçiriyorlar veya balık tutmakla meşgul oluyorlardı. Bütün işleri de benim üzerine yıkılmışlardı. Buna mukabil günde dokuz peni alıyordum!

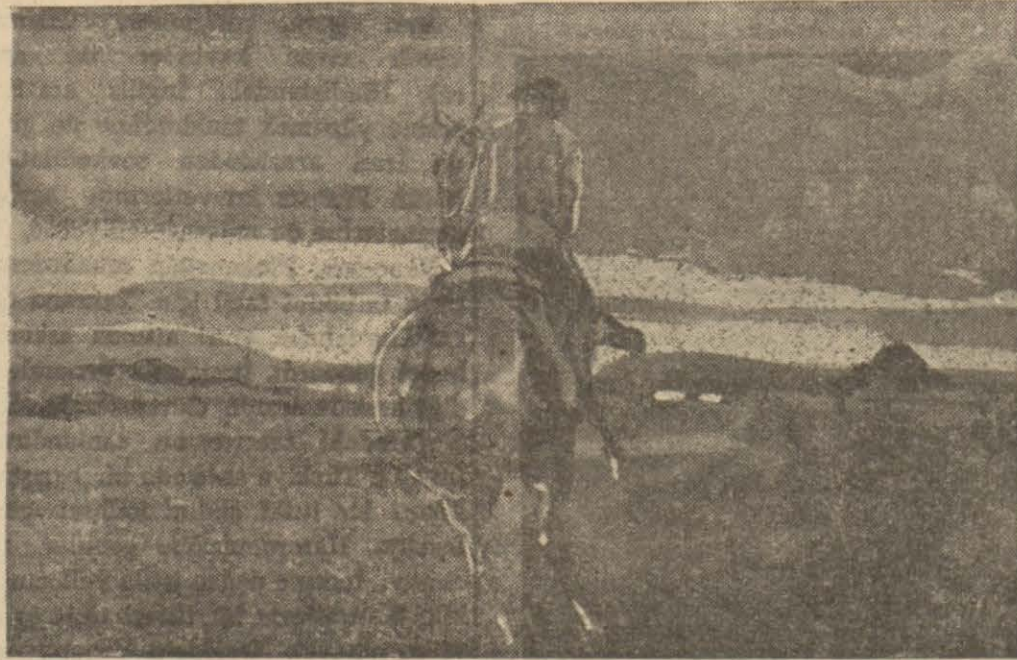
Fener bekçilerinden birinin Eva adında güzel bir kızı vardı. Bir gün bu kızı öpüştüm. Gerçi bu öpüş masumane bir öpüştü ama gefgelelim kızı fena bir yerde öpmüştüm: Bu yer üzeri kilidli bir oda idi. Fakat yan tarafı açık ve denize nazırdı. Bu esnada kızıda balık tutmakla meşgul olan bekçilerden biri kızı öptüğümü görmüş ve koşa koşa Evanın babasına gitmişti. Biraz sonra dehşetli küfürlerle beraber kilidli kapının vurulduğu işitilmişti. Kız ve ben korkudan titriyorduk. Ne ise birdenbire kapıyı açtım ve açmamla beraber çılgın gibi dışarı fırlayıp uzaklaşmam bir olmuştur.

Bittabi feneri bir daha dönmemiştim. Bu suretle ihtiyar Peterin bana verdiği «Deniz sandığı» nı ve onun ihtiva ettiği bütün eşyayı kaybetmiş bulundum. Bu, benim için büyük bir ziya idi. Aynı günün gecesi, geç vakit, sinsi sinsi fener kulesine yaklaşıp ve bir beygir çalarak kaçmışım. Bu beygiri bilâhare otuz şiline satmışım ki hesabıma göre benim geride bıraktığım eşyanın değerini karşılıyordu.

Fenerden kaçtıktan sonra Port Augusta'ya gitmişim. Orada bir hızar değirmeninde bir iş bulunmuşum. Bu, çok ağır ve müdhiş bir işdi. Gerçi verilen gündelik de fena değildi: Otuz şilin.. Fakat burada esva fiatları da o nisbette yüksekti, hattâ iceceğimiz suyu bile para ile alıyorduk. Şöyle böyle bir gün de elde avuçta birkaç şilin kalyordu. Bu iş, yaşayışları çok âdi ve fakirane olan Çinli işçiler için kârlı bulunabilirdi. Burada altmış şilin biriktirebildikten sonra daha fazla çalışmakta devama tahammül edememişim.

Bir gün, avladığı Kanguru derisini satmakla geçinen bir Norveçliye tesadüf etmişim. Bu adama tasarruf ettiğim parayı ve Almanyadan getirilmiş bulunduğum saati vererek ondan bir tüfek almışım. Artık ormanlarda dolaşıyordum. Avcı olmuşum veya —hiç olmazsa— avcı olmağa yelteniyordum.

Bu işde de bir ay meşgul olduktan sonra ormanların ıssızlığı, insanlardan uzak yaşayış bana sarmadı, bu hal âsâbım üzerinde fena tesir yapmağa başladı. Binaenaleyh kanguruları da ken-

Aynı günün gecesi fener kulesinden bir beygir çalarak kaçmışım.

di yurdlarında rahat bırakarak Port Augusta'ya dönmüştüm.

Bir gün burada, yani Port Augusta'da, geminin birinden bir takım yolcuların çıkmakta olduğunu görmüştüm.

— Oo, dedim, acaba bunlar kimdir? Ne biçim yolculardır? Bunlar Hind fakirlerinden mürekkebe bir truptu. Beni ihata eden merakı bertaraf etmeğe muvaffak olamıyarak kendilerine yaklaşıp ve onlarla konuşmağa başlamışım. Bunlar benim bir gemici olduğumu anlayınca benim kendilerine yarar bir adam olabileceğimi, çadırılarını kur-

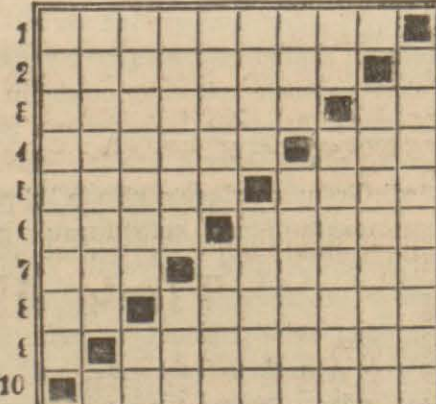
makta, beygirlerini tımar etmekte, ilânlarını gezdirmekte vesair işlerde çok faydalı bir şahsiyet olabileceğimi beyan etmişlerdi. Şunu da ilâve etmişlerdi ki onların işi de benim işime benziyordu. Çünkü onlar da daima seyahat ediyorlardı. Şu kadar ki onların gezileri daha çok karada vaki oluyordu!

Bu trupda bir çok da kara gözlü Hindli kızlar vardı ki bakışları insanı teshir ediyordu. Binaenaleyh ben de bunlara karışmışım.

(Arkası var)

Günün Bulmacası

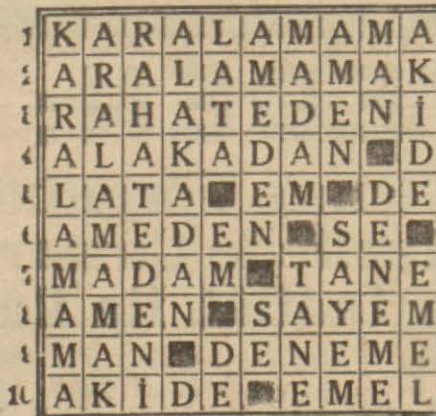
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

SOLDAN SAĞA VE YUKARDAN AŞAĞI:

- 1 — Sarıh olarak.
- 2 — Taharri etmeden.
- 3 — Ramazan — Efendim mânâsına.
- 4 — Emellerim — Hatırlama.
- 5 — Hazmeden — Hayvanlara âriz böcek.
- 6 — İnsan — Sentür.
- 7 — Şafak — Mürüvveti.
- 8 — Genişlik — Şahısma aid yemeni.
- 9 — Evimiz.
- 10 — Bahtımız.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Evveldi bulmacanın halledilmiş şekli

10 Kânunuevvel kadar hiçbir spor hareketi yapılmıyacak

Ulu Önder Atatürk'ün vefatı dolayısıyla Türk Spor Kurumu 10 kânunuevvel 938 tarihine kadar memlekette hiç bir spor hareketi yapılmamasını alâkadar mîm-takalara bildirmiştir.

İstanbul lig maçları bu münasebetle 11 kânunuevvelde başlayacaktır.

Evlerimize bırakılan fitre zarflarına koyacağımız birkaç kuruşun bir araya gelmesiyle, genç pilotlarımızın ve kulümlerimizin sayısını artıracak. Kızılayın bütün felâketlere yetişme kudreti çoğalacaktır.

Bir doktorun günlük notlarından

Damar katılıkları Tasallübü şerayin

Muayyen bir yaştan sonra hall tabilide on üç üzerinde bulunan damar tansiyonu derecesi bazı kimselerde birdenbire artar. On yedi on sekiz hattâ yirmi dereceli tecavüz eder. Baş dönmesi, göz kararması, sık sık gece idrarına kalkmak, çarpıntı, vakitsiz ihtiyarlık âlâmetleri bu damar hastalığının başlangıcıdır. Damar katılığı ilerlerse kalb üzerindeki damarların sertleşmesine ve kalbin bızat deveranında ve beslenmesinde bozukluklar intaç eder. Kalb damarları sıkı ve meşhur ve çok mühlük olan hunnaki sadır, anjîn dö puatrin görülür. Bu çok tehlikeli ve vaktinde yetişilmezse öldürücü bir hastalıktır. Damar katılığı beyin damarlarının da çatlamasına ve nevzi dimağının meydana gelmesine sebebiyet verir. Bunun neticesi nüzül ve felçler zühür eder.

Damar katılığı ve tansiyon yüksekliği her zaman ve her surette çok mühim bir hastalık arzandır. Onun yükselmemesine, bilâkis tansiyonun inmesine çalışmak lâzımdır. Bunun çarelerini bilâhare tafsil arzederiz.

Cevap isteyen okuyucularımızın posta pulu yollanmalarını rica ederiz. Aksi takdirde istekleri mukabelesiz kalabilir.

Nöbetçi eczaneler

Bu gece nöbetçi olan eczaneler şunlardır:

İstanbul cihetindekiler:
Aksarayda: (Sârim), Alemddarda: (Abdülkadir), Beyazıdda: (Asador), Samatyada: (Erofilos), Eminönünde: (Salih Necati), Eyübde: (Arif Beğir), Fenerde: (Vitali), Şehremininde: (Nâzım), Şehzadebaşında: (Hamdi), Karagüm rükte: (Kmal), Küçükpazarda: (Yorgi), Bakırköyünde: (Hilâl).

Beyoğlu cihetindekiler:
İstiklâl caddesinde: (Galatasaray), Tünelbaşıda: (Matkovig), Galatada: (İkiyol), Fındıklıda: (Mustafa Nâli), Cümhuriyet caddesinde: (Kürkçyan), Kalayoncuda: (Zafirooulos), Fıruzağada: (Ertugrul), Şişlide: (Asum), Beşiktaşta: (Ali Rıza).

Boğaziçi, Kadıköy ve Adalar ekzaneleri:
Üsküddarda: (Ömer Kenan), Sarıyerde: (Asaf), Kadıköyünde: (Saadet, Osman Hulûsi), Büyükdada: (Halk), Heybelide: (Halk).

Ecnebler şehrimizde toplanmağa başladılar

(Baştarafı 11 inci sayfa)

Suriye ve Lübnandan:

Liva General Kolber, albay Collet, binbaşı Barosart.

Başka değişiklik yoktur.

Paris 17 (A.A.) — Havas ajansı tebliğ ediyor:

Türkiye Reisisümhuru Kema! Atatürk'ün cenazesinde Fransa hükümetini temsil edecek olan heyete General Georges dâhil bulunmamaktadır. Onun yerine Şark kuvvetleri başkumandanı General Hutzinger Ankaraya gidecektir.

Amerika namına

Vaşington 17 (A.A.) — Atatürk'ün cenaze merasiminde Amerika Reisisümhuru Ruzveltî Birleşik Amerikanın büyük elçisi Macmurrey temsil edecektir.

Bulgar askerî müfrezesi ve bando

Ankara 17 (A.A.) — Bulgar hükümeti, Atatürk'ün cenaze merasiminde bandosu ile bulunacak olan askerî müfrezeye efradı mikdarını 120 kişiye çıkarmağa karar vermiştir.

Ankarada hazırlık

Ankara 17 (Husuf) — Büyük Millet Meclisi önünde vücut getirilecek katafalk için inşaata başlanmış ve hazırlık işleri ilerlemiştir. Usta ve amele gece de çalışmaktadır.

Meclis heyeti

Atamızın cenaze merasiminde bulunacak olan dokuz kişilik Büyük Millet Meclisi heyeti ile Başvekâlet husufi kalem müdürü Baki Sedes ve askerî heyet dün sabah Ankaradan şehrimize gelmişlerdir.

Parti heyeti

Cumhuriyet Halk Partisi genyon kuruldandan Cevdet Kerim İncedayı Partiyi temsilen şehrimize gelmiş ve bugün saat dokuzda Partinin çelengini Atatürk'ün tabutları önüne vazetmiştir.

Çarşı esnafı dükkânlarını ve çarşığı açmağa karar verdiler

Dün Kapalıçarşı esnafı cemiyeti toplanarak Atatürk'ün cenaze töreninin yapılacağı yarınki cumartesi günü sabahtan akşama kadar bütün çarşığı kapalı buldurmağa karar vermiştir.

Bu karar bütün esnafın törene iştirakine bir fırsat vermek istenmesinden ileri gelmektedir.

İngiliz heyeti

Sofya 17 (A.A.) — Mareşal Birdwoodun başkanlığında olarak Atatürk'ün cenaze merasimine iştirak edecek olan İngiliz heyeti bugün saat 17 de Sofyadan geçmiştir. Heyet istasyonda Başvekil ile harbiye nazırının birer mümessili ve Sofyadaki İngiliz orta elçisi tarafından selâmlanmıştır.

Bulgar meclisinde

Sofya 17 (A.A.) — Meclisin bugün öğleden sonraki celsesinin başlangıcında reis B. Muşanof, Atatürk'ün vefatı münasebetle Türkiye B. Millet Meclisi Reisine çektiği telgrafla B. Abdülhalik Rendadan aldığı cevabı okumuş ve bu telgraflar hükümet azası, meb'uslar ve halk tarafından ayakta dinlenmiştir.

Sofya 17 (A.A.) — Harbiye nazırı General Daskalof, Ankaraya hareketinden önce kral tarafından kabul edilmiştir.

İstanbul'a aid program

1 — Ebedî Şefimiz Atatürk'ün cenaze törenine aid esas programın İstanbul'a aid ikincil kısmı: başlıdır.

2 — Bu program mucibince, törende yer alacak zevat ve teşekküller sabah saat 8 (sekiz) de Dolmabahçe sarayının dış kapısından Beşiktaşa doğru olan sahada protokol memurları tarafından gösterilecek yerlerini almış bulunacaklardır.

3 — Esas programın (21) inci maddesine kadar törende yer alacak zevattan müklî erkân, silindir şapka, frak, (siyah yelek beyaz kravat) ve askerî erkân büyük üniforma giyecekler ve İstiklâl madalyası takacaklardır.

Konsoloslar ve malyetleri büyük üniforma giyeceklerdir. Üniforma giymyenler frak giyeceklerdir.

Yalnız 17 nci maddedeki Üniversite ve yüksek okullar talebesi bu kayıddan müstesnadır.

Bu kıyafeti lâbis olmyanlar programın 24 üncü maddesindeki halk arasında yer alırlar.

4 — Programın 16 nci maddesindeki İstanbul Vilâyetinin teşrifata dahil müklî erkân, Cumhuriyet bayramlarındaki tertib ve sıra üzeredir.

5 — Çelenkler saat (7.30) yedi buçuğa kadar muntazam ve koyu renkte kıyafetli ve çelengi cesametine göre taşıyacak adamlarla

riile birlikte sarayın dış kapısının Tophane tarafındaki tretuar üzerinde bulundurulacaktır. Bu çelenklerden hangilerinin Üni-versite gençliği ve hangilerinin getirenler tarafından taşınacağı protokolca mahallinde tesbit olunacaktır.

6 — Cenazenin Sarayburnuna muvasala tında, çelenklerden bir kısmı derhal İstiklâl edebildiği kadar «Zafer» torpitosuna nakle-dilecek; geriye kalanlar, oraya yanaşacak olan «Denizbank» in su gemisine taşınacaktır. Çelenkler bu gemilere nakleldikten sonra, çelenkleri taşıyanlar karaya döneceklerdir.

7 — Güzergâhta toplanmış olan halk ve mektepliler, yaya kaldırımlarını kat'iyen aşmıyacaklar ve mutlak bir sükût içinde mevzilerini muhafaza edeceklerdir.

8 — Maarif müdürü, hangi mekteplerin nerelerde yer alacaklarını Beşiktaş, Beyoğlu ve Eminönü kaymakamları ile temas ederek tesbit edecektir.

9 — Cenaze al'vının kolbaşısı, Sarayburnu rıhtımına geldiği vakit, program mucibince alay duracaktır. Bu vaziyette, programdaki zevattan maadasi, olduğu yerde kalacak ve kat'iyen ilerleye doğru gitmiyacaktır.

10 — Sarayburnundan cenazeyi hâmlı torplonun hareketini müteakib, Denizbank'ın «Suvata» vapuru, dubaya yanaşacak ve cenazeye refakat edecek zevatı alarak hareket edecek ve «Yavuz» un iskelesine yanaşarak bu zevatı çıkaracaktır.

11 — «Suvata» vapurunun dubadan hareketini müteakib «Moda» vapuru aynı dubaya yanaşacak ve teşrifata dahil olan ve büyük üniforma ile merasim elbisesini lâbis bulunan zevatı hâmlilen mevkideki yerini alacaktır.

12 — Cenaze merasiminin denizden takribî temin için Denizbank, Kadıköy'den bir, Sirkeci araba iskelesinden iki, Galata rıhtımından iki, Sirkeci Hayriye Kabaataş'tan bir, Sirkeci iskelesinden iki, ve Köprüden üç vapur kaldırılacaktır. Bu vapurlar, mevkür iskelelerden saat 11 buçukta hareket edecekler ve en geç saat 13 te Fenerbahçe arasında kendilerine tahsis edilen mahallinde mahallinde yer alacaklardır.

101 päre top

13 — Aziz cenaze, «Yavuz» a çıkarılınca «Yavuz» zırhlısından çekilecek beynelmele «B» işaretinin aryası ile Yavuzdan yâz bir päre top atılacak, ecneblî harb gemileri de yirmi bir päre top atmak suretile bu merasime iştirak edeceklerdir.

14 — Yavuz zırhlısından çekilecek beynelmele «C» işaretinin aryası ile Yavuz, ecneblî harb gemileri ve diğer halkı hâmlı gemileri demir alacaklardır. Yavuzun hareketinden sonra mevki alması ecneblî harb gemileri Türk harb gemilerinin sancağında ve hâmlı hâmlı, Denizbank ve Sirkeci Hayriye vapurları «Hamidiye» gemisinin (500) metre iskele tarafında ve gemi arabıkları (300) metre olmak üzere prova hattında mevki alacaklar ve uc gemisi hiçbir zaman «Hamidiye» nin bordasından ileri geçmeyecektir. Halk ve Üniversite talebesini hâmlı bulduran Denizbank ve Sirkeci vapurları Yavuzdan çekilecek beynelmele «A» işaretinin aryası ile uc gemisini takiben iskeleden geçecekler ve ilmana avdet edeceklerdir.

Moda vapuru dönüştü Tophane rıhtımına yanaşacaktır. Buna nazaran vapurdaki zevatın otomobilleri Tophane'de bulundurulacaktır. Bunun tanzimine Beyoğlu kaymakamı mevlâ murdur.

15 — Denizbank ve Sirkeci vapurları, sabahtan servislerini dokuz kadar İkmal ederek tören rüye geleceklerdir. Saat dokuzdan saat dokuz kadar Köprüden hiçbir tarafa vapur hareket etmeyecektir.

16 — Sıbyay ve polis âmirleri ve sivil mevlâ vattan mürekkebe olmak üzere (40) kişilik protokol ekibi teşkil edilmiştir. Bununla beraber «protokol» yazılı bazubandeler taşıyacaklardır. Protokol memurlarının, sarayın gerek toplanma, gerek hareket esnasında isaret ve tavsiyelerini tamamille tahsis edilmesi bilhassa rica olunur.

17 — Bu program davet makamında da ayrıca kimseye davetname gönderilmeyecektir.

İzmir belediyesi Yeniden 27 Otobüs alıyor

İzmir (Husuf) — Şehir meclisi evvelki gün belediye reisi Doktor Behçet Uzun riyasetinde toplanmış ve seçilen zabıt okunarak, aynen kabul olunduktan sonra, meclise havale edilmiş evrak, aid oldukları encümenlere havale edilmiş, gelen mazbatalar da okunmuştur.

Geçen celselerde daha 27 otobüs alınması hakkında riyaset makamında meclise verilen taktir, bütçe encümeninden müsaid bir mazbata ile dönmüş ve mazbata okunarak, riyasetin görüş terdiği lüzum üzerine daha 27 otobüs ismarlanmasını müttetikân kabul olmuştur.

Meclis, tekrar toplanacak ve kalacak işleri bitirirse, bu ay içtimasını kapatacaktır.

KABIZ MISINIZ?

Bu akşam bir kaşık
MAZON alın. Yarın
neticesini görürsünüz.

MAZON Meyva Tuzunun

İsmi taklid edilebilir. Fakat ne tertibi, ne de tesiri taklid edilemez. MAZON isim H O R O Z markasına dikkat

Son çıkan son derece müessir **KESKİN KAŞELERİ** üşütme, grip, nezleye ve ağrılara bire birdir. SALİH NECATİ Bahçekapı

DENİZBANK**ATATÜRKÜN****Aziz Nâşını teşyi Merasimi münasebetile**

1 — 19/11/938 cumartesi günü mevkiye iştirak edecekler için aşağıda yazılı vapurlar kaldırılacaktır:

A) Saat 11,30 da nefsi Kadıköy vapur iskelesinden bir, Galata rıhtımından iki vapur kaldırılacak ve ayrıca Üniversite talebesi için de Sirkeci araba vapuru iskelesinde iki vapur bulundurulacaktır. Bu vapurlar muayyen merasim programı mucibince mevkiye iştirak edeceklerdir.

B) 18/11/938 cuma sabahından itibaren Köprü - Kadıköy - Haydarpaşa iskelesile nefsi Kadıköy vapur iskelesinde muayyen gışelerde bu vapurlar için bilet satılacaktır. Bilet ücreti herkes için (22) kuruştur.

C) Biletler mahdud miktarda satılacağından mevkiye iştirak edeceklerin yukarıda yazılı gışelere müracaatle biletlerini tedarik etmeleri rica olunur.

2 — Adalar ve Haydarpaşa, Kadıköy hattı seferlerinde o güne mahsus olmak üzere aşağıdaki tadilat yapılmıştır:

A) Adalardan Köprüye iniş seferlerinde Büyükkadadan 7,50 de kalkan doğru postadan itibaren Pendikten 14,30 da kalkarak Kartala uğradıktan sonra Büyükkadadan 15,15 te kalkan sefere kadar olan postalar yapılmıyacaktır.

B) Köprüden saat 14,30 a kadar Adalar, Kartal, Pendik ve Yalovaya kalkan postalar hareket etmeyecek, buna mukabil Köprüden 8,30 da bir vapur kaldırılacak ve bu vapur teknil Adalara ve Kartala uğrayarak Pendik'e gidecektir.

C) Köprüden Adalara 14,20 de kalkan vapur 14,30 da kalkacak ve Kadıköyüne uğramadan doğru Adalara gidecektir.

D) Heybeliden 6,35 te kalkan Anadolu postasının sabah seferi de yapılmıyacaktır.

E) Yalovadan saat 16,35 te Büyükkadadan 18,00 de kalkan Yalova dönüş postası da yapılmıyacaktır.

F) Kadıköyünden 8,30 ve Haydarpaşadan 8,45 ten sonraki seferlerden itibaren Kadıköyünden 14,35 te kalkan postaya kadar olan seferler yapılmıyacaktır.

G) Köprüden Kadıköyüne 8 de ve Haydarpaşaya 8,20 den sonraki seferlerden itibaren Köprüden 14,30 da Haydarpaşa ve Kadıköyüne kalkan postaya kadar olan seferler yapılmıyacaktır.

H) Kadıköy ile Köprü arasında müteakabilen yapılacak bu mahdud miktardaki sabah seferlerine ilâveten yolcu izdihamını karşılamak üzere ayrıca yardımcı postalar kaldırılacaktır.

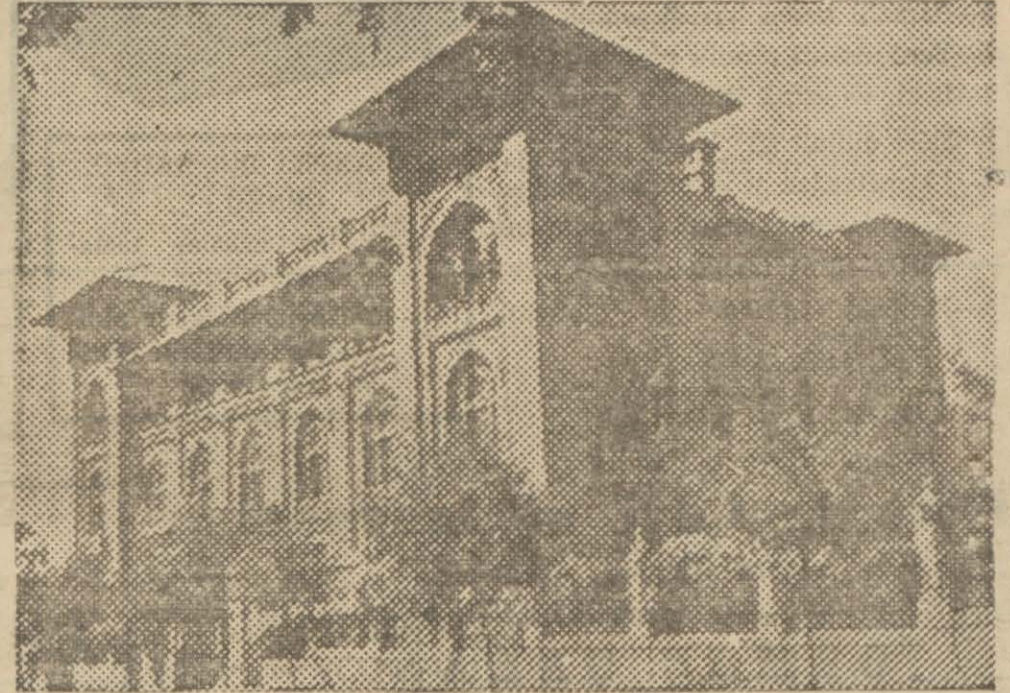
T. C. ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi : 1888

Sermayesi: 100.000.000 Türk Lirası

Şube ve ajans adedi: 262

Ziraat ve ticari her nevi banka muameleleri

PARA BİRİKTİRENLERE 28.800 Lira İKRAMİYE VERECEK

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4 Aded 1,000 Liralık	4,000 Lira
4 " 500 "	2,000 "
4 " 250 "	1,000 "
40 " 100 "	4,000 "
100 " 50 "	5,000 "
120 " 40 "	4,800 "
160 " 20 "	3,200 "

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmeyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede 4 defa, 1 Eylül, 1 Birinci kânun, 1 Mart ve 1 Haziran tarihlerinde çekilecektir.

Türk Hava Kurumu**BÜYÜK PİYANGOSU**

İkinci Keşide: 11 / Birincikânun / 938 dedir.

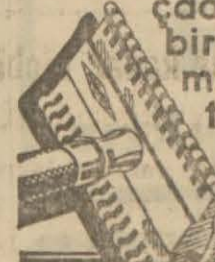
Büyük ikramiye: 45.000 Liradır...

Eundan başka: 15.000, 12.000, 10.000 liralık ikramiyelerle (20.000 ve 10.000) liralık iki aded mükâfat vardır...

Yeni tertibden bir bilet alarak iştirak etmeyi ihmal etmeyiniz. Siz de piyangoğunun mes'ud ve bahtiyarları arasına girmiş olursunuz...

JILET

traş bıcaqları ve JILET traş makine-leri iki ayrı parçadır. Bunlar birleşmeyince mükemmeliyet temin olunamaz.

ZENITH

En eski ve halihazırda en mükemmel ve dünyanın her tarafında en fazla aranan radyodur. Yalnız Beyoğlunda BAKER Mağazalarında satılmaktadır.

Son Posta

Yerebatan, Çatalçeşme sokak, 25

Yevmi, Siyasi, Havadis ve Halk gazetesi
İSTANBUL

Gazetemizde çıkan yazı ve resimlerin bütün hakları mahfuz ve gazetemize aiddir.

ABONE FİATLARI

	1 Sene Kr.	6 Ay Kr.	3 Ay Kr.	1 Ay Kr.
TÜRKİYE	1400	750	400	150
YUNANİSTAN	2340	1220	710	270
ECNEBİ	2700	1400	800	300

Abone bedeli peşindir. Adres değiştirmek 25 kuruştur.

Gelen evrak geri verilmez. İlanlardan mes'uliyet alınmaz.

Cevap için mektuplara 10 kuruşluk Pul ilâvesi lâzımdır.

Posta kutusu : 741 İstanbul
Telgraf : Son Posta
Telefon : 20203

İstanbul Gümrükleri Başmüdürlüğünden

Aşağıdaki iş 22.11.938 Salı günü saat 10 da pazarlıkla ihale edileceğinden isteklilerin Başmüdürlükteki komisyona gelmeleri ilân olunur.

1 — Başmüdürlük binasının zemin katındaki beton kolonlar üzerine lâmbiri yapılması. İhale bedeli 104 lira 80 kuruş. (8500)

Son Posta Matbaası

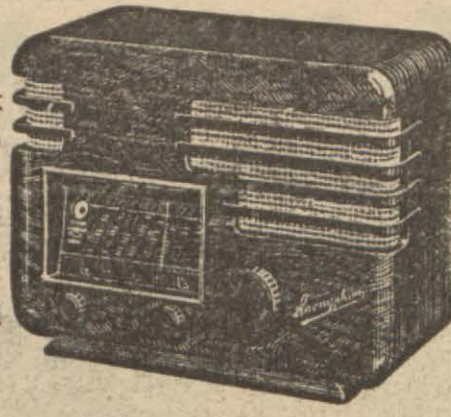
Neşriyat Müdürü: Selim Ragıp Emeç

SAHİPLERİ: S. Ragıp EMEÇ
A. Ekrem UŞAKLIGIL

RADYO Endüstrisinde BAŞI TUTAN İKİ ALMAN markası:

HORNYPHON ve BRAUN

- 1—Seste sadakat
- 2—6 ses ayardı
- 3—Kalın ve ince seste aynı berraklık
- 4—Sarfıyatta tasarruf sistemi (%30)
- 5—Munzam oparlör tertibatı
- 6—Gramofon için tertibat
- 7—Çift sür'atli ayar düğmesi
- 8—Paraziti kesen hususî toprak prizi
- 9—Yeni sistem termik sigorta
- 10—Işık ve isimli istasyon ayarı
- 11—Dört dilimli sihirli göz
- 12—13 metreden itibaren kısa dalga
- 13—Kısa dalgada yüksek randımanlı anti feeding tertibatı
- 14—Motörlü tiplerde 10 otomatik istasyon

**GARANTİLİ BİR RADYO,
ÇÜNKÜ :**

- 1 — Yedek aksamı tamamen mevcuttur.
- 2 — Mükemmel tamir atölyesi müşterilerin emrine amadedir.

Büyük bir sürpriz

1 nisan 1939 a kadar satılan 1939 modeli HORNYPHON ve BRAUN radyoları sahiblerine büyük bir sürpriz olmak üzere gayet zengin bir eşya piyangosu tertib edilmiştir. 500 numaraya isabet vâki olacaktır.

	Lira
1 inciye bir pırlantalı plâtin kol saati	165
2 nciye 14 ayar altın cep saati	100
3 üncüye Perpetüüm P. S. otomatik gramofon	55
4 üncüye Perpetüüm P. S. 3 otomatik gramofon	40
5 inciye Doksa marka altın 14 ayar kadın kol saati	50

Bunlardan başka 495 numaraya muhtelif hediyeler

Umumî VEKİLİ:

Istanbul, Havuzlu Han

Rikardo Levi müessesesi

Istanbul Umumi Acentası:

Türk Elektrik Tesisat ve Ticaret İşleri Müessesesi

OSMAN ŞAKAR

Galata mağazası: Bankalar caddesi, No. 47 Voyvoda Han zemin kat

Beyazıt mağazası: Üniversite caddesi No. 28 Elektrik İdaresi karşısında

Kadıköy mağazası: Muvakkithane caddesi No. 33/2

Ankarada: S. ve N. Kardeş

Vilâyetlerde satış yerleri:

İzmirde	: Pannetti ve Pariente
Eskişehirde	: İbrahim Ener
Bursada	: İsak Şoef
Trabzonda	: Hakkı Atmaca
Samsunda	: Alâeddin Saatçi
Kırklarelinde	: Fehmi Akay
Lüleburgazda	: Ali Şefik Şimşek
Edremitte	: Fereli M. Öner
Erzurumda	: Neş'et Solak
Konyada	: Mumca Kardeşler
Ereğlide	: Atamer Kardeşler
Zonguldakta	: M. A. Gürol

Antensiz işleyen
ve çanta
BRAUN radyolarımız
gelmiştir.

Uzun, orta ve kısa mevce
ve gramofon
fiatı 165 lira

HORNYPHON ve BRAUN

radyoları bu sene daha yüksek, daha mükemmel ve daha zarif modellerle piyasaya çıkmıştır.

HORNYPHON RADYOLARI

1939 modellerinin fiyatları:	L.	Vade	Ay
Tipi Prinz: 8 Lambaya muadil 4	L. 135	12	Ay
Lord: 12 " 5/6	L. 185	12	Ay
Reks: 12 Lambaya muadil 5/6	L. 215	12	Ay
motörlü otomatik			
Olimpik: 16 Lambaya muadil 8	L. 285	12	Ay
motörlü otomatik			

ERAUN RADYOLARI

6 Lambalı Model Süper	165	12	Ay
6 " Model Süperüks	195	12	Ay
6 " Üstte grafomodu	250	12	Ay

PERPETÜM GRAMOFONLARI

Kendiliğinden 8 Plâk Değiştiren Elektrikli Gramofon Mobilyası

Muhtelif otomatik pikup modelleri

12 AY VERESİYE

Türk Elektrik
Tesisat ve Ticaret
İşleri Müessesesi

OSMAN ŞAKAR

Galata mağazası: Bankalar caddesi, No. 47 Voyvoda Han, zemin kat

Beyazıt mağazası: Üniversite caddesi No. 28 Elektrik İdaresi karşısında

Kadıköy mağazası: Muvakkithane caddesi No. 33/2.

VERESİYE

Kömür sobaları AVİZELER

Her türlü elektrik ve havagazı tesisatı aletleri ve motörleri

Meşhur «Leuci» ampulları 5 mumdan 40 muma kadar 19 KURUŞ

Dünyanın meşhur Şekercisi

ALİ MUHİTTİN HACI BEKİR

Pazar günleri Mağazaları açıktır.

Istanbul - Beyoğlu - Karaköy - Kadıköy

POKER

traş bıçakları en sert sakalı bile yener ve cildi yumuşatır.

Her yerde

Poker traş bıçaklarını
ısrarla isteyiniz.

OKSÜRÜK İÇİN-

BESİR KEMAL
MAHMUT CEVAT
ECZANESİ
MUSTAHAZARATINDAN
PEKTORİN KULLANIN

KANZUK

Karaciğer, böbrek, taş ve kumların-
dan mütevellid sancılarınız, damar
sertlikleri ve şişmanlık şikâyetleri-
nizi URİNAL ile geçiriniz.

URİNAL

Vücutte toplanan asid ürik ve oksalat gibi maddeleri eritir, kanı temizler, lezzeti hoş, alınması kolaydır. Yemeklerden sonra yarım bardak su içerisinde alınır.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ

BEYOĞLU — İSTANBUL

VIROZA

Fenni ve sıhhi bir surette imal edilen

VIROZA

Bilimum yanıklar, tıraş yaraları v. s.

TEDAVİ EDER

VIROZA

S E S

Resimli Haftalık San'at, Edebiyat, Sosyoloji Gazetesi

BUGÜN ÇIKTI MUTLAKA OKUYUNUZ!

Tabib alınacaktır.

Askeri Fabrikalar Umum Müdürlüğünden:

Kırıkkale, Küçükyozgat ve Erzurumda istihdam edilmek üzere üç tabib alınacaktır.

İsteklilerin vesikalarını birer istidaya bağlayarak Umum Müdürlüğe müracaatları. •8381•

Baş Dis
Grip ve
Romatizma
acılarını
hemen keser

ASİPİN KENAN

SAĞLIK VERİR

P. T. T. Fabrika müdürlüğünden:

Kasa imalinde kullanılmak üzere on üç kalem saç ve sair malzeme açık eksiltme ile satın alınacaktır. Muhammen bedeli 849 lira 94, teminatı muvakkatesi 63 lira 75 kuruştur.

Eksiltme 25/11/938 tarihine müsadif Cuma sabahı saat 10 dadır.

İsteklilerin şartnameyi görmek için hergün eksiltmeye girmek için de muayyen gün ve saatte teminat makbuzlarıyla birlikte fabrikada müteşekkil komisyonuna gelmeleri. (8260)

İlan Tarifemiz

Tek sütun santiml

Birinci sahife	400	kuruş
İkinci sahife	250	"
Üçüncü sahife	200	"
Dördüncü sahife	100	"
1ç sahifeler	60	"
Son sahife	40	"

Muayyen bir müddet zarfında faclaza mikdarda ilan yaptıracaklar ayrıca tenzilâtli tarifemizden istifade edeceklerdir. Tam, yarım ve çeyrek sayfa ilânlar için ayrı bir tarife derpiş edilmiştir.

Son Posta'nın ticari ilânlarına aid işler için şu adrese müracaat edilmelidir:

İlanlık Kollektif Şirketi
Kahramanzade Han
Ankara caddesi

ŞAPKA

Meraklılarına
Viyananın meşhur

P. ve C. HABİG

marka şapkaların son modelleri gelmiştir.

Taklitlerinden sakınmak için şu resimdeki markaya dikkat

